

**4001Y\_Az\_Q2017\_Yekun imtahan testinin sualları****Fənn : 4001Y Fəlsəfə**

1 Fəlsəfə dünyagörüşünün hansı səviyyəsinə daxildir

- ☐ emosional
- ☐ adi-gündəlik
- ☐ elmi
- ☒ nəzəri
- ☐ mifoloji

2 Dünyagörüşünün əsas məsələsi

- ☐ son məqsədlər haqqında məsələdir
- ☐ dünyanın dərk edilənliyi
- ☐ biliyin gərəклиyə münasibəti
- ☒ insanın dünyaya münasibəti
- ☐ ilk başlanğıclar haqqında

3 Bunlardan hansı fəlsəfənin predmetinə daxildir

- ☐ mürrəkkəb sistemlərin idarə edilməsi
- ☐ biliyin eksperimental təsdiqi
- ☐ biliyin riyazi əsaslandırılması
- ☒ biliyin gərəклиyə münasibəti məsələsi
- ☐ elmi nəzəriyyənin qurulması metodları

4 Fəlsəfənin meydana gəlməsi üçün zəruri mərhələ

- ☐ qədim demokratiya nümunələrinin meydana çıxması
- ☐ vaxtı hesablama sisteminin yaradılması
- ☐ əkinçiliyin meydana çıxması
- ☒ əqli əməyin fiziki əməkdən ayrılmasıdır
- ☐ tayfa birliklərinin təşəkkül tapması

5 İlk fəlsəfi təlimlər

- ☐ konkret- elmi nəzəriyyələrdən ibarət idi
- ☐ dünya haqqında astronomik təsəvvürlərdən ibarət idi
- ☐ miflərin nizamsız yığılı idi
- ☒ dünya haqqında mifik təsəvvürlərin rasionallaşmasının nəticəsi idi
- ☐ bədii əsərlər idi

6 Qədim filosoflar ilk növbədə hansı suallar üzərində düşündülər

- ☐ Dünyanın tək Allah tərəfindən heçdən yaradılması barədə
- ☐ şifahi xalq ədəbiyyatı üzərində
- ☐ diferensial anlayışı üzərində
- ☒ dünyanın mənşəyi və mahiyyəti üzərində
- ☐ Günəş sisteminin mənşəyi barədə

7 Fəlsəfə elmdən nə ilə fərqlənir?

- ☐ Həqiqəti əldə etmək cəhdi
- ☐ Biliyin sistemliyi və əsaslandırılması
- ☐ Dünyanın anlayışlarda inikası
- ☒ Biliyin insana istiqamətlənməsi

- ☐ Dünyanın dərk edilməsinin rəşional üsulu

8 Fəlsəfə ilə elm arasında ümumi cəhət nədən ibarətdir?

- ☐ Subyekt-obyekt qarşıdurması  
☐ Biliklərin təcrübədə yoxlanması  
☐ Biliyin insanın fərdi mövcudluğu ilə əlaqələndirilməsi  
☒ Rəşional məntiqi tədqiqat metodları  
☐ Biliyin praktik faydalılığı

9 Fəlsəfənin dünyagörüşü funksiyası nədən ibarətdir?

- ☐ Dəyərlərin öyrənilməsi və əsaslandırılması  
☐ bütöv bir tam kimi dünya  
☐ İdrakın metod və prinsiplərini işləyib hazırlamaq  
☐ Mədəniyyətin mahiyyətini təhlil etmək  
☒ Dünyagörüşünü sistemləşdirmək və əsaslandırmaq

10 Fəlsəfənin predmetini təşkil edir

- ☐ İqtisadi sistem  
☐ İnsanın psixik həyatı  
☐ Təbiət  
☒ Bütöv bir tam kimi dünya  
☐ Cəmiyyət

11 Dəyərlərin öyrənilməsi və əsaslandırılması fəlsəfənin hansı funksiyasına daxildir

- ☐ Tənqidi?  
☐ Metodoloji  
☐ İdraki  
☒ Aksioloji  
☐ Dünyagörüşü

12 Dünya haqqında biliklərin qazanılmasında fəlsəfənin hansı funksiyası təzahür edir

- ☐ Dünyagörüşü?  
☐ Evristik  
☐ Metodoloji  
☒ İdraki  
☐ Tənqidi

13 İdrak metodları və prinsiplərinin işlənilib hazırlanmasında fəlsəfənin hansı funksiyası özünü göstərir

- ☐ Tənqidi?  
☐ İdraki  
☐ Evristik  
☒ Metodoloji  
☐ Dünyagörüşü

14 Fəlsəfənin idrak prosesinin mənşəyini və mahiyyətini öyrənən bölməsi necə adlanır

- ☐ Antropologiya?  
☐ Prakisologiya  
☐ Naturfəlsəfə  
☒ Qnoseologiya  
☐ Ontologiya

15 Kim ilk dəfə olaraq, fəlsəfəni nəzəri biliyin xüsusi sahəsi kimi nəzərdən keçirilmişdir

- ☐ Parmenid?
- ☐ Pifaqor
- ☐ Platon
- ☒ Aristotel
- ☐ Protaqor

16 İlk dəfə olaraq Filosof terminini kim işlətməmişdir

- ☐ Aristotel?
- ☐ Parmenid
- ☐ Platon
- ☒ Pifaqor
- ☐ Protaqor

17 Fəlsəfə dindən nədə fərqlənir

- ☐ Bunların heç birində?
- ☐ Konkret təcrübə və müşahidənin həddlərini aşmaqda
- ☐ Dünyagörüşünə səmtlənməkdə
- ☒ Dünyanı rəşional şəkildə dərk etməkdə
- ☐ İnsanın mütləq(bitkin) həqiqətə olan tələbatına cavab verməkdə

18 Dini şüurun mövcudluq üsulu

- ☐ Ayin və mərasimlərdir
- ☐ Duygulardır
- ☐ Məntiqi təfəkkürdür
- ☒ Etiqaddır
- ☐ Mövhumatdır

19 Fəlsəfi təhsil mütəxəssisdə hansı keyfiyyət tərbiyə edir

- ☐ bunların hamısını?
- ☐ intizamlılıq
- ☐ dəqiqlik
- ☒ tənqidi yanaşma və müstəqillik
- ☐ əməksevərlik

20 Fəlsəfənin metafizika kimi mümkünlüyünü hansı cərəyan inkar edirdi

- ☐ İdealizm?
- ☐ Rəşionalizm
- ☐ Paraqmatizm
- ☒ Pozitivizm
- ☐ Ekzistensializm

21 XIX əsrin II yarısında fəlsəfənin mümkünlüyünə qarşı şübhələr nədən qaynaqlanırdı

- ☐ Fəlsəfənin metafizika kimi dərk edilməsindən
- ☐ Yeni dövr rəşionalizmindən
- ☐ Konkret elmlərin fəlsəfədən ayrılmasından
- ☒ Bunların hamısından
- ☐ Metafizik sistemlər arasındakı ziddiyyətlərdən

22 Miflərin rəşionallaşması prosesi hansı əsas ideyalara söykənirdi

- ☒ ilk başlanğıclar” və “səbəbiyyət” ideyalarına
- ☐ Dünyanın tək Allah tərəfindən yaradılmasına
- ☐ İnkişaf və tərəqqi ideyalarına

- ☐ Tale və “qəza-qədər” ideyalarına
- ☐ Bunların heç birinə?

23 Fəlsəfə meydana gəlmişdir

- ☐ Bunların hər biri kimi
- ☐ İlk astronomik-fiziki elm kimi
- ☐ Incəsənətin ilk forması kimi
- ☐ Adət-ənənələrin ümumiləşmiş ifadəsi kimi
- ☒ Nəzəriyyənin ilk forması kimi

24 Dünyagörüşünün strukturunda nəyin önə çıxması fəlsəfənin yaranmasına gətirib çıxardı

- ☐ Bunların heç birinin?
- ☐ Siyasi münasibətlərin
- ☒ Məntiqi təfəkkürün
- ☐ Emosiyaların
- ☐ Ideologiyanın

25 Mifoloji dünyagörüşünün dağılması hansı səbəblə şərtlənir

- ☐ əmək alətlərinin təkmilləşməsilə
- ☒ bunların hamısı ilə
- ☐ adət-ənənələrin nüfuzdan düşməsilə
- ☐ ibtidai insanın əmək vərdislərinin inkişafı ilə
- ☐ əmək bölgüsünün inkişafı ilə

26 Mifoloji dünyagörüşü öz gücünü nədən alırdı

- ☐ Bunların heç birindən?
- ☒ Adət-ənənələrin nüfuzundan
- ☐ İnsanın emosiyalarından
- ☐ Tək Allaha inamdan
- ☐ Məntiqi təfəkkürdən

27 Hilozoizm hansı dünyagörüşü forması üçün səciyyəvidir

- ☐ Idealist
- ☒ Mifoloji
- ☐ Pragmatik
- ☐ Dini
- ☐ Elmi

28 Biliyə mənəvi-etik (əxlaqi) münasibət necə xarakter daşıyır

- ☐ Konkret-elmi
- ☒ Dini-fəlsəfi
- ☐ Məntiqi
- ☐ Siyasi
- ☐ Psixoloji

29 Din və fəlsəfə insanın hansı köklü tələbatından qaynaqlanırlar

- ☐ Maddi durumunu yaxşılaşdırmaq
- ☒ Tamamlanmış (mütləq) biliyə can atmaq
- ☐ Şan-şöhrət qazanmaq?
- ☐ Təbiət hadisələrini dərk etmək
- ☐ Güzəlliyi sevmək

30 İnsanı konkret müşahidə və təcrübə hədudlarını aşib keçməyə vadar edən onun

- ☐ Maddi nemətlərə bağlılığıdır
- ☐ Bioloji varlığıdır
- ☐ Obrazlı düşünmə qabiliyyətidir
- ☒ Mənəvi-əxlaqi varlığıdır
- ☐ Şüuru və məntiqi təfəkkürüdür

31 Formalaşma xüsusiyyətlərinə görə dünyagörüşünün səviyyələri hansılardır

- ☐ Qnoseoloji səviyyə?
- ☒ Adi-gündəlik və nəzəri səviyyələr
- ☐ Mistik və mifoloji səviyyələr
- ☐ Riyazi səviyyə
- ☐ Dini səviyyə

32 İnsanın dünyada yeri məsələsi hansı problemlər qrupuna daxildir

- ☐ Psixoloji?
- ☐ Naturfəlsəfi
- ☒ Dünyagörüşü
- ☐ Qnoseoloji
- ☐ Aksioloji

33 İlk başlanğıclar haqqında təlim nəyin predmetinə daxildir

- ☐ Aksiolo
- ☒ Ontologiyanın
- ☐ Sosial fəlsəfənin
- ☐ Qnoseologiyanın
- ☐ Fizikanın

34 İlk fəlsəfi təlimlər hansı ölkələrdə meydana çıxmışdır

- ☐ Hindistanda, Misirdə, İtaliyada
- ☒ Hindistanda, Çində, Yunanıstanda
- ☐ Çində, Qədim Romada, Almaniyada
- ☐ Misirdə, İraqda Yunanıstanda
- ☐ Babilistanda, İspaniyada, İranda

35 Anaksimən

- ☒ Milet məktəbinin nümayəndəsidir
- ☐ Eley məktəbinin nümayəndəsidir
- ☐ Pozitivistdir
- ☐ Ekzistensialistdir
- ☐ Postpozitivistdir

36 Milet məktəbinin nümayəndələri kimlərdir

- ☒ Fales, Anaksimandr, Anakcumen
- ☐ Epikur, Dioqen, Fales
- ☐ Platon, Heraklit, Demokrit
- ☐ Sokrat, Zenon, Aristotel
- ☐ Protoqor, Pifaqor, Sokrat

37 Vedalara görə hansı sosial təbəqə cəmiyyətdə hakim vəziyyətə malikdir

- ☐ Şudralar

- ☐ Caynilər
- ☒ Brahmanlar
- ☐ Vayışlər
- ☐ Kşatrilər

38 Dao terminin mənası nədir

- ☐ Məna
- ☐ Təlim
- ☐ İtaət
- ☒ Təbii yol
- ☐ Tərbiyə

39 Konfusiançılığın əsas problemləri hansılardır

- ☐ Ontologiya
- ☐ Humanizm
- ☐ Məntiq
- ☐ Metodologiya
- ☒ Sosial-etik

40 Buddizmin banisi kimdir

- ☒ Qautama
- ☐ Mo tsi
- ☐ Konfutsi
- ☐ Yao-tsi
- ☐ Maxavira Vardxamana

41 Caynizm cərəyanının banisi kimdir

- ☒ Maxavira Vardxamana
- ☐ Yao-tsi
- ☐ Qantama
- ☐ Konfutsiy
- ☐ Cuan-tsi

42 Romada yayılmış eklektizm təliminin nümayəndəsi aşağıda göstərilənlərdən kim olmuşdur?

- ☐ Mark Avreli
- ☐ Epiktet
- ☒ Mark Tuli Siseron
- ☐ Ammano Sakkas
- ☐ Lukretsi Kar

43 Aşağıdakı fikirlərdən hansı Pifaqora aiddir?

- ☐ Elementlər həyatda mövcud olan bütün predmetlərin köküdür
- ☒ Dünyada baş verən bütün hadisələr müəyyən fəsilədən sonra təkrar olunur
- ☐ Bu aləm daima yanan od olmuş, oddur və od olacaqdır
- ☐ Hər şey daimi yaranma və məhv olma prosesindədir
- ☐ Varlıq olmayan predmet mövcud deyildir

44 Aşağıdakı fikirlərdən biri Heraklitə aid deyil

- ☐ Əksliklərin mübarizəsi bütün mövcudatın, hərəkətin, inkişafın mənbəyidir
- ☐ Hər şey mübarizə vasitəsilə zərurətdən baş verir
- ☐ Təbiətdə inkişaf və dəyişmə "loqos" vasitəsilə baş verir
- ☐ Bütün mövcudatın əbədi, maddi əsası atəşdir

- ☒ Vahid Allah dünyada baş verən bütün hadisə və prosesləri görür, duyur və eşidir

45 Aşağıdakı fikirlərdən biri Lokayata-çarvak təliminə üçün xarakterik deyil

- ☐ Şüur bədənənin əlamətlərindən biridir  
☐ Dünya dörd ünsürdən ibarətdir  
☐ İnsan ruhu yalnız bədəndə mövcud ola bilər  
☐ İdrakın mənbəyi duyğulardır  
☒ İnsanın ruhu başqa bədəndə yenidən təəcəssüm edir

46 Ədədləri birinci, hər predmetin əsası saymaqla, maddi aləmi ikinci hesab edənlər kimlərdir?

- ☐ stoiklər  
☐ aristotelçilər  
☐ sofistlər  
☒ pifaqorçular  
☐ atomistlər

47 Dünyanın əsasında qeyri-müəyyən, sonsuz, daim dəyişən, konkret forması olmayan apeyron durur – fikri hansı filosofa məxsusdur

- ☐ Zenon  
☒ qnoseoloji problemlər  
☐ təbiət  
☐ məişət məsələləri  
☐ Aşağıdakılardan hansı Hind fəlsəfəsinin qeyri-ortodoksal məktəbidir

48 İdrakın məqsədi – insanı izzirabdan azad etməsidir – mövqeyindən hansı təlim çıxış edir?

- ☐ çarvak  
☐ Qədim Hind fəlsəfəsinin ortodoksal məktəblərinin aparıcı mövzusunı nə təşkil edirdi  
☒ buddizm  
☐ konfusiçilik  
☐ Platona

49 F.Engels hansı filosofu yunanlar arasında birinci ensiklopedik zəka adlandırmışdı?

- ☐ Falesi  
☒ Demokriti  
☐ Aristoteli  
☐ Sokratı  
☐ Platonu

50 Aləmi ideyalar və kölgələr olmaqla iki yerə bölən hansı filosofdur?

- ☐ Fales  
☒ Platon  
☐ Sokrat  
☐ Aristotel  
☐ Anaxaqor

51 Aşağıda göstərilənlərdən biri Platonun ideyalar aləminə xas əlamət deyil

- ☐ İdeyalar əsl mahiyyətdir  
☒ İdeyalar maddi dünyadan asılıdır  
☐ İdeyalar gerçək varlıqdır  
☐ İdeya hərəkətsizdir  
☐ İdeya dəyişməzdir

52 Aporiyaları ilə məşhur olan filosof kimdir?

- ☐ Miletli Fales
- ☒ Eleyli Zenon
- ☐ Stagirli Aristotel
- ☐ Aqraquantlı Empedokl
- ☐ Efesli Heraklit

53 Atomistik dünyagörüşündən çıxış edən filosofların cərgəsini göstərin

- ☐ Sokrat, Demokrit, Platon
- ☒ Levkip, Demokrit, Epikür
- ☐ Anaksaqor, Pifaqor, Demokrit
- ☐ Sokrat, Platon, Anaksaqor
- ☐ Platon, Epikür, Demokrit

54 Eley məktəbinin nümayəndələri kimlərdir?

- ☐ Fales, Anaksimandr, Anaksimen
- ☒ Ksenofan, Parmenid, Zenon
- ☐ Sokrat, Platon, Aristotel
- ☐ Empedokl, Demokrit, Epikur
- ☐ Georgi, Kleanf, Protoqor

55 Anaksaqor predmetlərin əsası olan maddi hissəcikləri necə adlandırır?

- ☐ atom
- ☒ homeomer
- ☐ loqos
- ☐ aporiya
- ☐ nus

56 Nöqtələrin yerinə aşağıda göstərilənlərdən hansı doğrudur? Təbiət və insanların həyatı səmanın iradəsi ilə deyil, ... tərəfindən müəyyənləşdirilmiş təbii yolla inkişaf edir

- ☐ “Yan”
- ☐ “Çi”
- ☐ “Dzen”
- ☒ “Dao”
- ☐ “İn”

57 B.e.ə. IV əsrdə elmləri təsnifləndirən filosof kim olmuşdur?

- ☐ Demokrit
- ☒ Aristotel
- ☐ Platon
- ☐ Sokrat
- ☐ Protoqor

58 Antik yunan fəlsəfəsinin hansı inkişaf mərhələləri vardır

- ☐ qeyri-klassik, roma mərhələsi?
- ☒ sokrataqədərki, klassik, ellinizm
- ☐ klassik, qeyri-klassik mərhələ, ellinizm
- ☐ ellinizm, roma mərhələsi, erkən klassika
- ☐ sokrataqədərki, roma mərhələsi, sofistika

59 Hİnd fəlsəfəsində qeyri -ortodoksal fəlsəfi məktəblər hansılardır



- ☐ Yoqa, Vaşşika, Mimansa
- ☐ Buddizm, Niyaya, Yoqa
- ☒ Caynizm, Buddizm, Lokayata- Çarvak
- ☐ Caynizm, Sankxaya, Lokayata
- ☐ Vadata, Sankxaya, Yoqa?

60 Qədim Yunan fəlsəfəsində maddi başlanğıc prinsipindən çıxış edənlər hansılardır

- ☐ Aristotel, Platon, Sokrat
- ☒ atomistlər, milet məktəbi, Heraklit
- ☐ pifaqorçular, milet məktəbi, Heraklit
- ☐ empedokl, atomistlər, Anaksaqor
- ☐ Eleya məktəbi, pifaqorçular, Sokrat

61 Nirvana anlayışı hansı cərəyana məxsusdur

- ☐ konfusiçilik
- ☒ buddizm
- ☐ sufizm
- ☐ caynizm
- ☐ çarvaklar-lokayatlar

62 Qədim Çin fəlsəfəsində hadisələrin qanunauyğun gedişi haqqında ideyaları hansı məktəb irəli sürmüşdür

- ☐ adlar məktəbi
- ☒ daosizm
- ☐ konfusiçilik
- ☐ legizm
- ☐ moizm

63 Aşağıdakılardan hansı Hind fəlsəfəsinin qeyri-ortodoks məktəbidir

- ☐ vayşşika
- ☐ mimansa
- ☐ yoqa
- ☒ buddizm
- ☐ vedanta

64 Qədim Hind fəlsəfəsinin ortodoks məktəblərinin aparıcı mövzunu nə təşkil edirdi

- ☐ məişət məsələləri
- ☐ qnoseoloji problemlər
- ☐ ontoloji problemlər
- ☒ insan-cəmiyyət mövzusu
- ☐ təbiət

65 İnsan hər bir varlığın ölçüsüdür kəlamı kimə məxsusdur?

- ☐ Platona
- ☐ Kanta
- ☐ Sokrata
- ☒ Protaqora
- ☐ Marksa

66 Özünü dərk et! aforizmi antik filosoflardan kimə məxsusdur

- ☒ Sokrata
- ☐ Heraklitə
- ☐ Prataqora

- ☐ Falesə
- ☐ Platona

67 Kim ilk dəfə insanı mənəvi varlıq kimi fəlsəfənin mərkəzi probleminə çevirmişdi?

- ☐ Protaqor
- ☐ Zenon
- ☐ Platon
- ☒ Sokrat
- ☐ Aristotel

68 Klassik dövr antik fəlsəfənin nümayəndələri kimlərdir

- ☐ Protaqor, Zenon, Epikur
- ☐ Fales, Anaksimandr, Anaksimen
- ☐ Demokrit, Heraklit, Platon
- ☒ Sokrat, Platon, Aristotel
- ☐ Ksenofon, Parmenid, Pifaqor

69 Afinada təsis edilmiş fəlsəfi məktəb Akademiya kim tərəfindən yaradılmışdır?

- ☐ Pifaqor
- ☐ Demokrit
- ☐ Aristotel
- ☒ Platon
- ☐ Sokrat

70 Aristotel tərəfindən əsası qoyulmuş məktəb necə adlanır

- ☐ Atomist
- ☐ Milet
- ☐ Akademiya
- ☒ Likey
- ☐ Efes

71 Antik dialektikanın banisini göstərin

- ☐ Demokrit
- ☐ Kant
- ☐ Platon
- ☒ Heraklit
- ☐ Hegel

72 Hər şey axır, hər şey dəyişilir kəlamı kimə məxsusdur

- ☐ Demokritə
- ☐ Kanta
- ☐ Platona
- ☒ Heraklitə
- ☐ Hegelə”

73 Orqanon , Metafizika əsərlərinin müəllifi kimdir

- ☐ Hegel
- ☐ Sokrat
- ☐ Platon
- ☒ Aristotel
- ☐ Bekon

74 Atomist təliminin nümayəndəsi kimdir

- ☐ Anaksimandr
- ☐ Platon
- ☐ Aristotel
- ☒ Demokrit
- ☐ Heraklit

75 Öz dünyagörüşünə görə Aristotel

- ☐ Dualistdir
- ☐ Materialistdir
- ☐ Subyektiv idealistdir
- ☒ Obyektiv idealistdir
- ☐ Ateistdir

76 Öz dünyagörüşünə görə Demokrit

- ☐ Dualistdir
- ☐ Obyektiv idealistdir
- ☐ Subyektiv idealistdir
- ☒ Materialistdir
- ☐ Ateistdir

77 Öz dünyagörüşünə görə Platon

- ☐ Dualistdi
- ☐ Materialistdir
- ☐ Subyektiv idealistdir
- ☒ Obyektiv idealistdir
- ☐ Ateistdir

78 Obyektiv idealizmin nümayəndəsini göstərin

- ☐ Heraklit
- ☐ Engels
- ☐ Marks
- ☒ Platon
- ☐ Sinoza

79 Avqustin insanda nəyi kəşf etdi

- ☐ etik rasionalizmi?
- ☐ qürur hissini
- ☐ harmoniya hissini
- ☐ məntiqi təfəkkürü
- ☒ daxili "Mən" in mövcudluğunu

80 Orta əsrlər fəlsəfəsində insanın mahiyyətini ifadə edən anlayışları göstərin

- ☐ sükunət və harmoniya
- ☐ səbr və etiqad
- ☒ ağıl və iradə
- ☐ böyümə və çoxalma
- ☐ hərəkət və inkişaf

81 Nominalizm Orta əsrlər fəlsəfəsində hansı ənənələrin davamçısıdır

- ☐ peripatetizm

- ☒ iudaizm
- ☐ rasionizm?
- ☐ kreasionizm
- ☐ işraqilik

82 Realizm Orta əsrlər fəlsəfəsində hansı ənənələrin davamçısıdır

- ☐ kreasionizm?
- ☒ antik fəlsəfə ənənələrinin
- ☐ mistisizm
- ☐ məntiqi empirizm
- ☐ hind fəlsəfəsi ənənələrinin

83 Patristika xristianlığı sistemləşdirmək üçün hansı fəlsəfi cərəyana istinad edirdi

- ☐ idealizmə
- ☒ neoplatonizmə
- ☐ skeptisizmə
- ☐ rasionizmə
- ☐ peripatetizmə

84 Patristika hansı tələbatdan meydana gəldi

- ☐ kilsənin strukturunu təkmilləşdirmək zərurətindən
- ☒ dini təlimi əsaslandıraraq sistemləşdirmək zərurətindən
- ☐ bütəpərəstliklə barışmaq istəyindən?
- ☐ kilsənin tarixini yazmaq zərurətindən
- ☐ dini mərasımləri qaydaya salmaq tələbatından

85 Xristianlığın Allahın mahiyyəti haqqında təlimi özündə hansı ənənələri birləşdirir

- ☐ bütəpərəstlik ənənələrini
- ☒ iudaizm və antik fəlsəfə ənənələrini
- ☐ zərdüştlük ənənələrini?
- ☐ magiyanı
- ☐ rasionizmi

86 Orta əsrlər dünyagörüşü fəlsəfənin hansı funksiyasını, faktiki olaraq, inkar edirdi

- ☐ metodoloji
- ☐ ontoloji
- ☐ dünyagörüşü?
- ☒ qnoseoloji
- ☐ aksioloji

87 Qərb mədəniyyətinin dünyagörüşü əsasını nə təşkil edirdi

- ☐ bütəpərəstlik?
- ☒ xristianlıq
- ☐ elm
- ☐ incəsənət
- ☐ iudaizm

88 Xristianlığın Avropada yayılmasında hansı faktor önəmli rol oynadı

- ☐ xristianlığın bu dünyada insanlara xoş gün-güzəran vəd etməsi?
- ☐ bu dinin yoxsulluğa qarşı mübarizəsi
- ☒ kilsədaxili təşkilatlanmanın yüksək səviyyəsi
- ☐ ilahiyyatçıların şəxsi nümunəsi

- ☐ bütəpəstliyin ziddiyyətləri

89 Xristian kilsəsi bir-biri ilə qanlı müharibələr edən barbar çarlıqlar arasında hansı missiyanı yerinə yetirirdi

- ☐ haqqın divanı funksiasını  
☒ sülhyaratma missiyasını  
☐ xoşməramlı səfir funksiyasını  
☐ allahın elçisi funksiyasını  
☐ maarifçilik missiyasını

90 Xristianlıq Roma imperiyasının süqutunun qarşısını niyə ala bilmədi

- ☐ “iki həqiqət” konsepsiyasını dəstəklədiyinə görə?  
☒ həddən artıq zəif olduğuna görə  
☐ humanizmdən uzaq olduğuna görə  
☐ bu dünyanı dəyərsizləşdirdiyinə görə  
☐ bütəpəstlərə tolerant münasibətinə görə

91 Xristianlığın Roma imperiyasında zaman keçdikcə möhkəmlənməsinin əsas səbəblərindən biri

- ☐ varlı adamlara rəğbəti  
☐ bu dünyanı mütləqləşdirməsi  
☐ daxili ziddiyyətlərdən məhrum olmasıdır  
☒ əhalinin əksəriyyətinin əhval-ruhiyyəsinə uyğun gəlməsi  
☐ onun mütləq həqiqət olması

92 Orta əsr Qərb fəlsəfəsində həqiqi varlıq

- ☐ dövlətdir  
☒ Allahdır  
☐ insandır  
☐ ideyalar aləmidir  
☐ cəmiyyətdir

93 Teosentrizmə görə mütləq varlıq

- ☐ cəmiyyətdir  
☒ hər şeyə qadir olan fəvqəltəbii başlanğıcdır  
☐ insandır  
☐ kürə formasındadır  
☐ sonludur

94 Xristianlıq əməkdə nəyi görürdü?

- ☐ Dini inkişaf etdirmək yolu  
☐ Cənnətə düşmə vasitəsi  
☒ İnsanın günahını yumaq vasitəsi  
☐ Tanrıya qovuşmaq üsulu  
☐ Müqəddəslik zirvəsinə yüksəlmək vasitəsi

95 Var-dövlətin artmasını Allaha xoş gedən əməl sayan hansıdır?

- ☐ İslahatçılıq  
☒ Protestantizm  
☐ Katolisizm  
☐ Pravoslavlıq  
☐ Yunan-katolisizmi

96 Orta əsrlər fəlsəfəsi hansı prinsipdən çıxış edirdi ##0#0#0

- ☐ rasionalizm
- ☒ teosentrizm
- ☐ kosmosentrizm
- ☐ estetizm
- ☐ humanizm

97 Orta əsrlər fəlsəfəsinin səciyyəvi cəhətlərindən biri hansı idi ##0#0#0

- ☐ humanizm
- ☒ sxolastika
- ☐ kosmosentrizm
- ☐ antroposentrizm
- ☐ ssientizm

98 Dini dünyagörüşünün səciyyəvi cəhəti nədir

- ☐ humanizm?
- ☐ antroposentrizm
- ☐ kosmosentrizm
- ☒ kreasionizm
- ☐ rasionalizm

99 Foma Akvinski kimdir

- ☐ İntibah filosof
- ☐ Postmodernist
- ☐ Industrializm dövrünün filosofu
- ☒ Orta əsr filosofu
- ☐ Antik filosofu

100 Nominalizm və realizm cərəyanları hansı dövrün fəlsəfəsinə aiddir

- ☐ İntibah fəlsəfəsi
- ☐ Postmodern
- ☐ Industrial fəlsəfə
- ☒ Orta əsr fəlsəfəsi
- ☐ Antik fəlsəfə

101 Formal məntiq problemlərinə maraq, teologiyaya tabe olma kimi cəhətlər aşağıdakılardan hansına məxsusdur

- ☐ aqnostisizmə
- ☐ rasionalizmə
- ☐ mistikaya
- ☒ sxolastikaya
- ☐ empirizmə

102 Sxolastika nədir

- ☐ idrak nəzəriyyəsi
- ☐ Allahın mənşəyi haqqında təlim
- ☐ Allahın mahiyyətinin dərkində zəkanın rolunu inkar edən fəlsəfə
- ☒ məntiqi-qnoseoloji problemlərin üstünlüyü ilə seçilən fəlsəfi düşüncə tipi
- ☐ elmin mənşəyi haqqında təlim

103 Aşağıda göstərilən filosoflardan hansı patristikanın görkəmli nümayəndəsi

- ☐ Aristotel
- ☐ Siseron

- ☐ Kuzanski
- ☒ Avqustin
- ☐ Platon

104 Xristian fəlsəfəsinin və ilahiyyatının əsaslarını qoymuş Kilsə atalarının yaradıcılıq dövrü (III-VIII əsrlər) necə adlanır

- ☒ patristika
- ☐ dialektika
- ☐ sxolastika
- ☐ apologetika
- ☐ metafizika

105 Tarixin gedişinin və hər bir insanın taleyinin Allah tərəfindən şərtləndiyini bəyan edən prinsip necə adlanır

- ☐ monizm
- ☐ kreasionizm
- ☐ fideizm
- ☒ providensializm
- ☐ monoteizm

106 Dünyanın Allah tərəfindən heçdən yaradıldığını bəyan edən dünyagörüş necə adlanır

- ☐ monizm
- ☐ dualizm
- ☐ dialektika
- ☒ kreasionizm
- ☐ monoteizm

107 Esxatologiya nədir

- ☐ cəmiyyətin mənşəyi haqqında təlim
- ☐ varlıq haqqında təlim
- ☐ dəyərlər haqqında təlim
- ☒ dünyanın və insanın son taleyi haqqında təlim
- ☐ insanın mənşəyi haqqında təlim

108 Allahın mahiyyəti haqqında dini təlimlər məcmusuna nə deyilir

- ☐ ontologiya
- ☐ antroposentrizm
- ☐ monadologiya
- ☒ teologiya
- ☐ fenomenologiya

109 Orta əsrlərdə fəlsəfə nəyə tabe etdirilmişdi

- ☐ dövlətə
- ☐ psixologiyaya
- ☐ elmə
- ☒ ilahiyyətə
- ☐ etikaya

110 Teosentrizmə görə vrlığın yaradıcı başlanğıcı

- ☐ kosmosdur
- ☐ insandır
- ☒ Allahdır

- ☐ cəmiyyətdir
- ☐ təbiətdir

111 Orta əsrlər fəlsəfəsinin dünyagörüşü əsasını

- ☐ aqnostisizm təşkil edirdi
- ☐ antroposentrizm
- ☐ kosmosentrizm
- ☒ teosentrizm
- ☐ skeptisizm

112 Orta əsrlər fəlsəfəsində universalilərin fərdi şüurdan asılı olmayaraq mövcud olduğunu hansı təlim bəyan edirdi

- ☐ ehkamçılıq
- ☐ universalizm
- ☐ nominalizm
- ☒ realizm
- ☐ konseptualizm

113 Orta əsrlər Avropa fəlsəfəsində başlıca ideyaların səciyyəsi

- ☐ Nominalizm, realizm və naturfəlsəfə
- ☐ peripatetizm, heliosentrizm, stozizm
- ☐ antroposentrizm və humanizm ideyaları
- ☒ Patristika, Sxolastika, apologetika
- ☐ Panteizm, naturfəlsəfə, skeptisizm

114 Orta əsr fəlsəfəsinin cərəyanı olan realizm üçün hansı təlim səciyyəvidir

- ☐ dəyərlər haqqında təlim?
- ☐ idrak haqqında təlim
- ☐ ümumi anlayışların real mövcudluğu haqqında təlim\
- ☒ tək şeylərin real mövcudluğu haqqında təlim
- ☐ varlıq haqqında təlim

115 Aşağıdakılardan hansı din üçün səciyyəvidir

- ☐ əfsunçuluq?
- ☐ kosmosentrizm
- ☐ rasionalizm
- ☒ ehkamçılıq
- ☐ antroposentrizm

116 Orta əsr fəlsəfəsi hansı problemlərlə məşğul olurdu

- ☐ idrak problemləri ilə
- ☐ təbiət problemləri ilə
- ☐ elm problemləri ilə
- ☒ ruh problemləri ilə
- ☐ cəmiyyət problemləri ilə

117 Ərəb fəlsəfəsində ilk dəfə Aristotelçilik ənənəsini kim yaratmışdır?

- ☐ Ər-Razi
- ☒ əl Kindi
- ☐ İbn Sina
- ☐ Əl Fərabi
- ☐ Biruni



118 Qərbdə Avicenna adı ilə məşhur olan Şərq filosofu

- ☐ Əl Kindi
- ☒ İbn Sina
- ☐ İbn Rüşd
- ☐ İbn Haldun
- ☐ Ər-Razi

119 Qərbdə Averroes adı ilə məşhur olan Şərq filosofu

- ☐ İbn Sina
- ☒ İbn Rüşd
- ☐ Əl Kindi
- ☐ Ər-Razi
- ☐ İbn Haldun

120 Əl-Kindiyə görə

- ☐ Yaradanı dərk etməkdir
- ☒ Biliyin məqsədi subyekt və obyekt arasındakı vəhdəti dərk etməkdir
- ☐ İnsanı öyrənməkdir
- ☐ Dünyanı dərk etməkdir
- ☐ ilk səbəbi öyrənmək

121 İbn Sinanın fikrincə görə

- ☐ məntiq ilə inam bir araya sığmaz
- ☒ iman əqli tamamlayır
- ☐ etiqad ilə zəkanın predmeti fərqlidir
- ☐ intellekt dini inamdan üstündür
- ☐ elmi və dini həqiqət vahiddir

122 İbn Sina filosof ilə müqayisədə üstünlüyü kimə verir?

- ☐ belə bir müqayisə mövcud deyildir
- ☒ peyğəmbərə
- ☐ müdrikə
- ☐ alimə
- ☐ mistikə

123 Allahın zəka vasitəsilə dərk olunduğunu iddia edən filosof

- ☐ Biruni
- ☒ Ər-Razi
- ☐ Fərabî
- ☐ Tusi
- ☐ İbn Haldun

124 Əl Qəzali idrak nəzəriyyəsində hansı cərəyanı təmsil edir?

- ☐ empirizm
- ☒ skeptisizm
- ☐ rəşionalizm
- ☐ aqnostik
- ☐ sensualizm

125 İbn Sina tətbiqi elmlərə aşağıdakılardan hansını daxil edirdi?

- ☐ tibb, fizika və astrologiya

- ☒ etika, iqtisadi və siyasi elmlər
- ☐ məntiq, riyaziyyat və fəlsəfə
- ☐ din, əxlaq və musiqi
- ☐ ədəbiyyat, metafizika və məntiq

126 Bəhmənyar fəlsəfəsində səbəbləri göstərin

- ☐ zaman, məkan, materiya, hərəkət
- ☒ əmələgətirici, forma, materiya, məqsəd
- ☐ bunlardan heç biri
- ☐ kəmiyyət, keyfiyyət, səbəb, nəticə
- ☐ varlıq, materiya, hərəkət, məqsəd

127 İşraqilik fəlsəfəsində idrakın hansı mərhələləri qəbul edilir?

- ☐ Bunlardan heç biri
- ☐ şəriət həqiqət
- ☐ rəşad və irrasional
- ☐ empirik və ezoterik
- ☒ hissi, əqli və intuitiv

128 Sufizmin panteist sisteminin əsas nümayəndəsi

- ☐ Ə.Sührəverdi
- ☐ Şəbüstəri
- ☒ M.Həllac
- ☐ E.Miyanəci
- ☐ Qəzali

129 Axundova görə

- ☐ maddi dünya Allah tərəfindən yaradılmışdır
- ☒ təbiət öz-özünün səbəbidir
- ☐ təbiət və yaradan vəhdət təşkil edir
- ☐ təbiət hadisələri maddi substatdır
- ☐ maddi və mənəvi bircə yaranmışdır

130 Şərq peripatetizmində üçlük sisteminin tərkib hissələrini göstərin

- ☐ substansiya, aksidensiya və ruh
- ☒ əql, nəfs və cism
- ☐ materiya ruh və hərəkət
- ☐ zaman, məkan və varlıq
- ☐ varlıq, heçlik və Tanrı

131 Tusi substansiyanın hansı növlərini göstərir

- ☐ can, ruh, məkan, zaman
- ☒ materiya, forma, cism, ağıl və ruh
- ☐ materiya, zaman, məkan
- ☐ materiya, ruh, hərəkət, məkan
- ☐ cisim, can, forma

132 Tusi İnsan aqlının hansı formasını qəbul edir

- ☐ kəsb edilmiş ağıl,
- ☒ nəzəri və əməli
- ☐ rəşad ağıl
- ☐ faktiki ağıl

- ☐ vərmiş halını almış ağıl,

133 Bakıxanov fəlsəfi görüşlərinə görə

- ☐ dualistdir  
☒ idealistdir  
☐ bunlardan heç biri  
☐ panteistdir  
☐ materialistdir

134 Bu əsərlərdən hansı Əl Qəzəliyə məxsusdur?

- ☐ "Fəzilətli şəhər əhlinin görüşləri"  
☐ "Kateqoriyalarda Aristotelin məqsədinə dair"  
☒ "Filosofların özünü təkzib"  
☐ "Fəlsəfənin riyaziyyat elmi ilə əldə edilməsinə dair"  
☐ "Platon və Aristotelin əsərlərində ümumilik"

135 Qəzəliyə görə insan hərəkətinin növləri

- ☐ Təbii, sosial, kimyəvi  
☒ Təbii, seçilmiş, ilahi  
☐ ilahi, sosial, əxlaqi  
☐ Sosial, bioloji, təbii  
☐ Mexaniki, fiziki, bioloji

136 Sufizmin qollarını göstərin

- ☐ Saflıq qardaşları, müridizm  
☒ Sührəvərdiyyə, Nəqşbəniyyə  
☐ mövləviyyə, Bəktəşilik  
☐ Heydəriyyə, Şafilik  
☐ Əxilik, işraqilik

137 Kəlamın nəzəri əsaslarını təşkil edir

- ☐ elmi fəlsəfi mülahizələr  
☒ 7-8 əsrlərdə cəbərilər və qədərilər arasındakı mübahisələr  
☐ Hədislər  
☐ Quranın mübahisəli ayələri  
☐ Şəriət məsələləri

138 Kəlam nəyə əsaslanır

- ☐ Sufi ədəbiyyatına  
☒ Kəlam təlimi dinin normativ əsaslarına söykənir  
☐ Qədim yunan filosoflarının əsərlərinə  
☐ hədislərə  
☐ Hürufik ideyalarına

139 Kəlam nədir

- ☐ bədii fəlsəfi fikir istiqamətidir  
☐ Quranı təfsir edən ədəbiyyatdır  
☒ islam sxolastikası, ortadoksal dini fəlsəfi sistemdir  
☐ Hədislər külliyyatıdır  
☐ Sufi ədəbiyyatıdır

140 Mötəzəliyin prinsipləri hansıdır

- ☐ qədər in dəyişməzliyi, quranın əzəli olması
- ☒ ədalət, təkallahlılıq, vədə əməl etmək
- ☐ bunların heç biri
- ☐ vicdan azadlığı, ilahi iradə
- ☐ qəzavü qədər in dəyişməzliyi

141 İslam mədəniyyətində atomistikani qəbul edən dini cərəyan hansıdır

- ☐ heç biri
- ☒ Əşərilik
- ☐ Qədər ilik
- ☐ Mütəzəlik
- ☐ Şafilik

142 İbn Halduna görə, dövləti kimlər idarə edə bilməzr

- ☐ bunlardan heç biri
- ☒ Quranı bilən alimlər
- ☐ filosoflar
- ☐ mütəxəssislər
- ☐ xalq

143 Fərabiyə görə, fəlsəfə

- ☐ Allah aləmi haqqında bilikdir
- ☒ səbəblər haqqında bilikdir
- ☐ ilahi və elmi biliklərin qarşılıqlı əlaqəsidir
- ☐ idrakın haqqında təlimdir
- ☐ varlığın ümumi xassələri haqqında bilikdir

144 Al-Fərabi hansı bilik növlərini fərqləndirir?

- ☐ ezoterik və məntiqi
- ☒ praktiki və nəzəri
- ☐ tətbiqi və fundamental
- ☐ dini və elmi
- ☐ rasiona l və irrasional

145 əl-Kindi fəlsəfənin hansı növlərinin fərqləndirir?

- ☐ bunlardan heç biri
- ☐ dini və elmi
- ☐ elmi və qeyri-elmi
- ☒ nəzəri və praktiki
- ☐ rasiona l və irrasional

146 Fərabinin xidmətlərini göstərin

- ☐ empiriizmin banisi
- ☐ düzgün cavab yoxdur
- ☐ ortodoksal islam fəlsəfəsinin nümayəndəsi
- ☐ sufizmin nümayəndəsi
- ☒ Şərqdə Aristotel təliminin şərhçisi

147 Sufizmi İslam şəriətinə uyğunlaşdıran filosofu göstərin

- ☐ M.Hallac
- ☐ İbn Haldun
- ☐ Bəhmənyar

- ☒ Qəzali  
☐ ibn Rəşd

148 Aşağıdakılardan hansılar Şərq peripatetizminin nümayəndələridir

- ☐ Miyanəçi, Sührəvərdi  
☐ Avitsenna, Biruni  
☐ al-Qazali, ar-Razi  
☒ al-Kindi, al-Farabi  
☐ Nəsimi, Nəimi

149 Orta əsr Şərq fəlsəfəsi hansı istiqamətlərdə inkişaf edirdi

- ☐ sosial fəlsəfə, antropologiya  
☐ naturfəlsəfə, sxolastika  
☐ antropologiya, kosmosentrizm  
☒ peripatetizm, sufizm  
☐ mistika, panteizm

150 İkili həqiqət konsepsiyasının müəllifini göstərin

- ☐ al-Kindi  
☐ İbn-Sina  
☐ al-Farabi  
☒ İbn Rəşd  
☐ al-Qazali

151 Şərq fəlsəfəsində emanasiya nəzəriyyəsi hansı cərəyan üçün səciyyəvidir

- ☐ Panteizm  
☐ Hürufilik  
☐ Sufizm  
☒ İşraqilik  
☐ Peripatetizm

152 Sufi qnoseologiyasında idrakın hansı mərhələsinə üstünlük verilir

- ☐ Rasional və Elmi idrak  
☐ Rasional və məntiqi təfəkkür  
☐ Hissi və Empirik mərhələ  
☒ İrrasional və Ezoterik  
☐ Hissi və məntiqi mərhələ

153 Təsəvvüf nədir?

- ☐ Qərbdə Şərq fəlsəfəsi bu adla tanınır  
☐ İdrak mərhələsidir  
☐ Xüsusi növ bilikdir  
☒ Sufizm haqqında təlimdir  
☐ Nəzəri biliklər sistemidir

154 Peripatetizm üçün səciyyəvi olan cavab variantını seçin

- ☐ islam şəriəti - Qurani-kərimi antik yunan fəlsəfəsi və Aristotelə müvafıqlaşdırmaya cəhd etmişdir  
☐ Sünnə hüquq təlimlərinin eklektikasıdır  
☐ Aristotel ideyalarına əsaslanaraq ateizmi təbliğ edir  
☒ Peripatetizm orta əsrlər Şərq fəlsəfəsində yunan fəlsəfəsi və xüsusilə, Aristotel təlimindən qaynaqlanmış cərəyandır  
☐ mistik dini fəlsəfi cərəyandır

155 Azərbaycanda maarifçiliyin əsas nümayəndələri kimlərdir

- ☐ N.Tusi, N.Nərimanov
- ☐ Ə.Topçubaşov, H.Zərdabi
- ☐ Ə.Hüseynzadə, M.Ə.Rəsulzadə
- ☒ A.Bakıxanov, M.F.Axundov
- ☐ M.ƏSabir, S.Ə.Şirvani

156 XIX-XX əsrlər Azərbaycan fəlsəfəsi üçün hansı problemlər səciyyəvidir

- ☐ etika və estetika problemləri
- ☐ ontoloji problemlər
- ☐ idrak problemləri
- ☒ sosial - siyasi məsələlər
- ☐ antropologiya məsələlər

157 Fəlsəfi dini hərəkət olan hürufilik nə vaxt meydana çıxmışdır

- ☐ XI-XII əsrlərdə
- ☐ VIII-IX əsrlərdə
- ☐ X - XI əsrlərdə
- ☒ XIV –XV əsrlərdə
- ☐ XII-XIII əsrlərdə

158 Şərq peripatetiklərinə görə ilk səbəbdən emanasiya prosesində çıxan ilk nəticə

- ☐ işıqdır
- ☐ cəmiyyətdir
- ☐ hisslərdir
- ☒ əqlidir
- ☐ təbiətdir

159 Sufizm Azərbaycanda hansı istiqamətlərdə inkişaf edirdi

- ☒ mötədil (monoteist) və ifrat (panteist)
- ☐ monoteist və dualist
- ☐ ateist və panteist
- ☐ politeist və dualist
- ☐ panteist və dualist

160 İşraqilik fəlsəfəsinin banisi kimdir

- ☐ M.F Axundov
- ☐ A.Bakıxanov
- ☐ Əbülhəsən Bəhmənyar
- ☒ Şihabəddin Yəhya Sührəvərdi
- ☐ Məhəmməd Hadi

161 Əbülhəsən Bəhmənyar varlığı hansı növlərə bölür

- ☐ substansiya və substrata
- ☐ maddi və ideal
- ☐ maddi və mənəvi
- ☒ vacib və mümkün
- ☐ canlı və cansız

162 Əbülhəsən Bəhmənyarın əsərini göstərin

- ☐ “Məntiq elmi”

- ☐ “Qanunların ruhu haqqında”
- ☐ “Təbiətin dialektikası”
- ☒ “Təhsil kitabı”
- ☐ “Əsrarül-mələkut”

163 Azərbaycanda Romantizm cərəyanının nümayəndəsini göstərin

- ☐ A.Bakıxanov
- ☐ N.Nərimanov
- ☐ M.F Axundov
- ☒ Məhəmməd Hadi
- ☐ N.Tusi

164 Əsrarül-mələkut əsərinin müəllifi kimdir

- ☐ N.Nərimanov
- ☐ M.Hadi
- ☐ N.Tusi
- ☒ A.Bakıxanov
- ☐ M.F Axundov

165 Aşağıda göstərilən cavab variantlarından hansı İşraqilik təlimi üçün səciyyəvidir?

- ☐ Zərdüştiliyyətin əsasında yaranmış, Maniçilik və Məzdəizmin ideyalarının davamıdır
- ☐ işraqilik XIV-XV əsrlərdə meydana çıxmış hürufilik sufizm və islamilikdən qaynaqlanan fəlsəfi dini mistik hərəkətdir
- ☐ -6 –cı əsrlərdə Azərbaycanda yaranmış ictimai fəlsəfi fikir hərəkətidir
- ☒ işraqilik fəlsəfəsində islama uyğunlaşdırılmış yeni bir emanasiya nəzəriyyəsi yaradılmışdır
- ☐ İşraqilikdə işıq və qaranlıq anlayışları əsas yer tutur Xeyirlə Şər, işıqla zülmətin mübarizəsini əks etdirir

166 Azərbaycan milli gerçəkliyində maarifçiliyin fərqləndirici xüsusiyyəti aşağıdakıdır

- ☐ Milli özündərk və cəmiyyətdə sosial iştirakçılıq ideyalarının təbliği mühüm yer tutur
- ☐ ateizm əsas yer tutmuşdur
- ☐ sosial siyasi məqamların önə çəkilir
- ☒ Deizm inkişaf edir, dini və elmi biliklər çulğalaşır
- ☐ fəlsəfi akademizm sosial, bədii ideyalarla əvəzlənir

167 Azərbaycanda ortodoksal islam fəlsəfəsinin nümayəndələri

- ☐ Ə.Bəhmənyar, S Urməvi, ŞY Sührəvərdi
- ☐ S. Urməvi, Rəcəbəli Təbrizi
- ☐ Ə.Bərdəi, M.Həllac, Nəimi
- ☒ Ə. Bərdəli, M Ərdəbili, Ə.Xünəci
- ☐ Sərrac Tusi, Eynəliqüzat Miyanəci

168 Orta əsrlərdə Azərbaycan fəlsəfəsində peripatetizmin nümayəndələri

- ☐ Məhəmməd Ərdəbili, Əfzələddin Xünəci
- ☐ M.Füzuli, S.Urməvi, YQarabaği
- ☐ N.Gəncəvi, N Tusi, ƏŞSührəverdi
- ☒ Ə.Bəhmənyar, S. Urməvi, Ş.Y Sührəvərdi
- ☐ Eynəliqüzat Miyanəci, Əbubəkr Bərdəi

169 Orta əsrlər Azərbaycan fəlsəfəsinin əsas cərəyanları

- ☐ Qızılbaşlıq, məzdəizm
- ☐ işraqilik, Bəktəşilik
- ☐ ortadoksal islam fəlsəfəsi, maarifçilik

- ☒ Peripatetizm, işraqilik, hürufilik
- ☐ hürufilik, romantizm

170 Zarvanizmin səciyyəvi cəhətləri bunlardır

- ☐ rasionalizm və məntqə təfəkkürə üstünlük verir
- ☐ Telelogiya və fatalizm ideyalarının tərəfdarıdır
- ☐ panteizmin vəhdətül - vücud təlimini qəbul edir
- ☒ Zərdüştilik fəlsəfəsindən qaynaqlanan dini-mistik və fəlsəfi təlimdir
- ☐ ortadoksal islam fəlsəfəsi ideyalarını əsaslandırır

171 Azərbaycanda islama qədərki fəlsəfi təlimlər aşağıdakılardır

- ☐ Panteizm, əxilik və abdalizm
- ☐ Alban xristianlığı, Zarvanizm, sufizm
- ☐ Maniçilik, İşraqilik, Zarvanizm
- ☒ Məzdəkilik, Zarvanizm, Maniçilik,
- ☐ Xürrəmilik hürufilik

172 F.Bekonun fikrincə idollar nəyə mane olur?

- ☐ Rasiona problemənin açıqlanmasına
- ☐ Nəzəri biliyin əsaslandırılmasına
- ☐ Empirik faktların toplanılmasına
- ☐ Mühakimələrin bir-birilə tutuşdurulmasına
- ☒ Həqiqi, obyektiv biliyin əldə edilməsinə

173 Sonsuz kiçilənlər haqqında riyazi metod nəyi tədqiq etməyə imkan verirdi?

- ☐ Sosial prosesləri
- ☐ Biokimyəvi prosesləri
- ☒ Hərəkəti riyazi dildə ifadə etməyi
- ☐ Kimyəvi prosesləri
- ☐ Bioloji prosesləri

174 Frensis Bekonun işlədiyi elmi-tədqiqat metodu necə adlanır?

- ☐ Abstraktlaşdırma metodu
- ☒ İnduktiv metod
- ☐ Rasiona metod
- ☐ Deduktiv metod
- ☐ Modelləşdirmə metodu

175 İntibah dialektikasının əsasını kim qoymuşdur?

- ☐ Paracels
- ☒ Nkuzanski
- ☐ CBruno
- ☐ NKopernik
- ☐ BTelezio

176 İndustrializm dövrünə təsadüf edən panteizm nədir?

- ☐ Təbiətin və insanın fərqli mahiyyət daşıması
- ☒ Tanrının təbiətlə eyniləşdirilməsi
- ☐ İnsanın təbiətlə vəhdət təşkil etməsi
- ☐ Cəmiyyətin təbiətlə yekcinsliyi
- ☐ Tanrının insanla qarşı-qarşıya qoyulması



177 İntibah dövrünə xas olan fəlsəfi dünyagörüşdə hansı ideya daha çox inkişaf etmişdir?

- ☐ Teosentizm
- ☒ Humanizm
- ☐ Təkamülçülük
- ☐ Kosmopolitisizm
- ☐ İslamçılıq

178 Yeni Dövrə hansı filosofun təlimində insan iki substansiyanın (bədən və ruhun) vəhdəti kimi çıxış edir

- ☐ Lametri
- ☒ Dekart
- ☐ Holbax
- ☐ Russo
- ☐ Didro

179 Dekartın fəlsəfi mühakimələrinin çıxış prinsipini göstərin

- ☐ meditasiya
- ☒ şübhə
- ☐ dialektika
- ☐ intuisiya
- ☐ nurlanma

180 Dekartın idrak nəzəriyyəsinin əsasını nə təşkil edir

- ☐ düzgün variant yoxdur
- ☒ «Düşünürəm, deməli, mövcudam»
- ☐ «Hər şey Allahın idarəsindən asılıdır»
- ☐ «Bilik gücdür»
- ☐ “Özünü dərk et!”

181 Yeni Dövr fəlsəfəsinin əsas problemini göstərin

- ☐ cəmiyyət problemi
- ☒ elmi idrak problemi
- ☐ insan problemi
- ☐ maddi və ideal olanın nisbəti problemi
- ☐ varlıq problemi

182 Yeni Dövrün fəlsəfi cərəyanı olan empirizimin banisini göstərin

- ☐ CLokk
- ☒ FBekon
- ☐ Leybnits
- ☐ RDekart
- ☐ BSpinoza

183 Kantın yaradıcılığı aşağıdakı dövrlərə ayrılır

- ☐ gənclik və yetkinlik
- ☐ məntiqi və praktiki
- ☐ metafiziki və dialektik
- ☐ idealist və materialist
- ☒ tənqidəqədərki və tənqidi

184 Hegel və Feyerbaxın ideyalarının məntiqi davamı kimi hansı cərəyan olmuşdur

- ☐ postpozitivizm

- ☐ pragmatizm
- ☒ marksizm
- ☐ tənqidi rasionalizm
- ☐ pozitivizm

185 Alman klasisk fəlsəfəsinin mərkəzi problemini göstərin

- ☐ ilkin başlanğıc
- ☒ subyekt və obyektin eyniyyəti
- ☐ həyatın mənası
- ☐ insan psixikasının strukturu
- ☐ insan və Allah

186 Hegelin dialektik metodu nəyi aşkarlamağa imkan verir

- ☐ bazar iqtisadiyyatının mahiyyətini
- ☐ düzgün variant yoxdur
- ☒ inkişaf qanunlarını
- ☐ insanın dual təbiətini
- ☐ əmək bölgüsünün səbəblərini

187 Hegelin sistemində təbiət və tarixi yaradır

- ☐ təsadüf
- ☐ zərurət
- ☐ təbii qanunlar
- ☐ Allahın iradəsi
- ☒ dünya ruhunun inkişaf məntiqi

188 Hegel hansı fəlsəfi cərəyanın nümayəndəsidir

- ☐ metafizik materializm
- ☐ materialist monizm
- ☒ obyektiv idealizm
- ☐ subyektiv idealizm
- ☐ idealist plüralizm

189 İdrak metodu kimi dialektikanı işləyib sistemləşdirmişdir

- ☐ Marks
- ☒ Hegel
- ☐ Dekart
- ☐ Kant
- ☐ Leibnits

190 Kantın xalis zəka sının əməliyyat apardığı anlayışların xarakteri

- ☐ aposteriordur
- ☒ transdendentdir
- ☐ etikdir
- ☐ estetikdir
- ☐ transdentaldır

191 Alman klassik fəlsəfəsinin nümayəndəsini göstərin

- ☐ Didro
- ☒ J. Fixte
- ☐ Volter
- ☐ Dekart

☐ P. Holbax

192 Özündə şeylər anlayışını dövriyyəyə ilk dəfə hansı filosof daxil etmişdir

- ☐ Dekart
- ☒ Kant
- ☐ Fixte
- ☐ Marks
- ☐ Spinoza

193 Maarifçiliyin sosial ideali öz ifadəsini

- ☐ materializmə meyli olmalarında tapmışdır
- ☒ ağılın prinsipləri əsasında cəmiyyəti yenidən qurmaq çağırışlarında
- ☐ teokratik cəmiyyət ideyasında
- ☐ monarxiyanın təbliğində
- ☐ elmin tərəqqisinə çalışmalarında

194 Substansiyanın dualizmi ideyası kimə məxsusdur

- ☐ İbn-Sinaya
- ☒ Dekarta
- ☐ Hegelə
- ☐ Platona
- ☐ Haydeggerə

195 Substansiyanın yeganə olduğunu iddia edən kimdir

- ☐ Kant
- ☒ Spinoza
- ☐ Demokrit
- ☐ Leybnis
- ☐ Dekart

196 Spinozaya görə substansiya aşağıdakılardan hansıdır

- ☐ materiya
- ☒ təbiət
- ☐ bunların hec biri
- ☐ canlılar aləmi
- ☐ ruh

197 Dekarta görə substansiya

- ☐ əşyalardır
- ☐ İnsanın yaratdıqlarıdır
- ☐ özü-öz mövcudluğunu şərtləndirən varlıqdır
- ☐ kainatdır
- ☒ dualist səciyyə daşıyır

198 Dekarta görə elmi metod öz mənbəyini götürməlidir

- ☐ ilahiyyatdan
- ☐ təcrübədən
- ☐ siyasətdən
- ☒ məntiqi təfəkkürdən
- ☐ müşahidələrdən

199 Humanizm

- ☐ modernizm fəlsəfəsinin mərkəzi ideyasıdır
- ☐ klassik alman fəlsəfəsinin
- ☐ ellinizm dövrü fəlsəfəsinin
- ☒ intibah fəlsəfəsinin
- ☐ orta əsrlər müsəlman şərq fəlsəfəsinin

200 Antroposentrizm hansı dövrün fəlsəfəsini səciyyələndirən termindir

- ☐ yeni dövr fəlsəfəsini
- ☐ antik (qədim yunan-rom fəlsəfəsini
- ☐ qədim Şərq fəlsəfəsinin
- ☒ intibah dövrü fəlsəfəsini?
- ☐ orta əsrlər fəlsəfəsini

201 Bekona görə elmi metod öz başlanğıcını götürülməlidir

- ☐ sadə müşahidədən
- ☐ bədii əsərlərdən
- ☐ məntiqi təfəkkürdən
- ☒ təcrübədən
- ☐ ilahiyyatdan

202 Empirizm cərəyanı idrakın mənbəyini görürdü

- ☐ təfəkkürdə
- ☐ riyaziyyatda
- ☐ dində
- ☒ təcrübədə
- ☐ incəsənətdə

203 Yeni dövr fəlsəfəsində panteizm ideyaları hansı filosofa məxsusdur

- ☐ THobbs?
- ☐ RDekart
- ☐ FBekon
- ☒ Bspinoza
- ☐ Leybnis

204 Klassik alman fəlsəfəsində dialektik inkişaf qanunlarını hansı filosof sistemləşdirmişdir

- ☐ Feyerbax?
- ☐ Şelling
- ☐ Fixte
- ☒ Hegel
- ☐ Kant

205 İKant aşağıda göstərilən hansı idrak cərəyanına mənsub idi

- ☐ Skeptisizm?
- ☐ Sensualizm
- ☐ Rasionalizm
- ☒ Aqnostsizm
- ☐ Empirizm

206 Fransız metafizik materialistləri kimlərdir

- ☐ Didro, Holbax, Spinoza?
- ☐ Kant, Russo, Dalamber
- ☐ Volter, Didro, Haydegger

- ☒ Lametri, Holbax, Helvetsi
- ☐ Yaspers, Volter, AKamyu

207 Adı çəkilənlərdən kim analitik həndəsənin banisi, fransız filosofudur

- ☐ QLeibniz?
- ☐ THobbs
- ☐ FBekon
- ☒ Rdekart
- ☐ A Lametri

208 Aşağıdakılardan hansı XVII əsrin rəşionalizminin xüsusiyyətlərini şərtləndirmişdi

- ☐ İqtisadiyyat
- ☐ Estetika
- ☐ Riyaziyyat
- ☒ Məntiq
- ☐ Siyasət

209 Biliklərin yeganə mənbəyini Feyerbax nəyi hesab edir?

- ☐ Təxəyyül
- ☐ Təfəkkür
- ☐ Qavrayış
- ☒ Duyğular
- ☐ Hafizə

210 Məntiq elmi əsərinin müəllifi kimdir?

- ☒ Hegel
- ☐ Şelling
- ☐ Kant
- ☐ Fixte
- ☐ Feyerbax

211 Hegelə görə anlayışın hərəkəti prosesi hansı xarakter daşıyır?

- ☐ Dalğavari
- ☐ Metafizik
- ☐ Davamlı
- ☒ Dialektik
- ☐ Mütəmadi

212 Dünyanın vahid başlanğıcdan necə yaranmasını Şelling nəyin vasitəsilə dərk edilməsini mümkün hesab edirdi

- ☐ Rəşional qavrayış vasitəsi ilə
- ☐ Subyektin təşəkkürü vasitəsi ilə
- ☐ "Mütləq mən" in empirizmi vasitəsilə
- ☒ İntellektual intuiasiya vasitəsi ilə
- ☐ Fərdin mənəvi mkanları vasitəsilə

213 Fixtenin Mütləq Mən anlayışı nəyi bildirir?

- ☐ İnsanın özünü idrakı
- ☐ Subyektin imkanları
- ☐ İnsanın ümumi şəkilə tamlığı
- ☒ Bütün mövcudatın mütləq başlanğıcı
- ☐ Fərdin idrakı qabiliyyəti

214 Kantın Özündə şeylər anlayışı nəyi bildirir?

- ☐ İnsanın duyğu və qavrayışını
- ☐ Qeyri-maddi, ideal mövcudatı
- ☐ Təbiət ünsürlərini
- ☒ Duyğuları oyadan xarici reallıqları
- ☐ Praktiki səciyyə daşıyan hissləri

215 Kantın aprior mühakimələri nəyi bildirir?

- ☐ Praktiki səciyyə daşıyan fikirləri
- ☐ Müsbət(pozitiv) xarakterli mühakimələri
- ☐ Müşahidə edilən hissləri
- ☒ Təcrübəyəqədərki mühakimələri
- ☐ Bir-birindən fərqli olan fikirləri

216 Holbaxa görə materiyanın əsas atributu nədir?

- ☐ əşyavilik
- ☐ Məkan
- ☐ Uzunluğu və eni
- ☒ hərəkət
- ☐ Zaman

217 Fransız materializmində dünyanın mexaniki mənzərəsi kimin tərəfindən əsaslandırılmışdır

- ☐ Kondilyak
- ☐ Russo
- ☐ Didro
- ☒ Holbax
- ☐ Volter

218 Helvetsi və Kondilyak nəyi eyniləşdirdi

- ☐ Nəzəriyyə və təcrübəni
- ☐ Cəmiyyət və təbiəti
- ☐ Materiya və ideyanı
- ☒ Hissi və ağıl
- ☐ Cism və ruhu

219 C.Lokk hansı fəlsəfi mövqedən çıxış edirdi?

- ☐ Panteizm
- ☐ Obyektiv idealizm
- ☐ Rasionalizm
- ☒ Sensualizm və empirizm
- ☐ Dini sxolastika

220 Q.Leybnis bölünməz monadaları nə hesab edirdi?

- ☐ Təfəkkürün nəticəsi
- ☐ zəkanın bütlləri
- ☐ əqlin əsası
- ☒ Təbiətin mahiyyəti
- ☐ şüurun məzmunu

221 Dekarta məxsus idrak metodunda mühüm prinsiplərdən biri hansıdır?

- ☐ Inkaretmə

- ☐ Fərqləndirmə
- ☐ Ardıcılıq
- ☒ Fasiləsizlik
- ☐ Mütənasiblik

222 Düşünürəm, deməli, mövcudam aforizmi kimə məxsusdur?

- ☐ Q.Qalileyə
- ☐ C.Lokka
- ☐ F.Bekona
- ☒ R.Dekarta
- ☐ Q.Leybmitsə

223 İnsanın tənhalığa məhkum olduğunu söyləyən fəlsəfi cərəyanı göstərin

- ☐ Freydizm
- ☒ Ekzistensializm
- ☐ Marksizm
- ☐ pragmatizm
- ☐ volyuntarizm

224 Həyatın mənası, həyat və ölüm problem hansı filosofun fəlsəfəsinin mərkəzi problemlərindən biridir

- ☐ Bekon
- ☒ Şopenhauer
- ☐ Marks
- ☐ Aristotel
- ☐ Dekart

225 Fəlsəfi biliyin bir istiqaməti kimi elm fəlsəfəsi meydana gəldi

- ☐ Marksizm fəlsəfəsində
- ☒ XIX əsrin ikinci yarısında
- ☐ Yeni Dövrə
- ☐ İntibah dövründə
- ☐ Orta əsrlərdə

226 Fəlsəfənin idraki dəyərini inkar edən cərəyanı göstərin

- ☐ neofreydizm
- ☒ pozitivizm
- ☐ ekzistensializm
- ☐ fenomenologiya
- ☐ Freydizm

227 Dildən düzgün istifadə edilməməsi psevdoproblemlər, o cümlədən fəlsəfi psevdoproblemlər yaradır tezisini müdafiə edən cərəyanı göstərin

- ☐ Marksizm
- ☒ Neopozitivizm
- ☐ obyektiv idealizm
- ☐ Ekzistensializm
- ☐ neofreydizm

228 Husserl bu cərəyanlardan hansının əsasını qoymuşdur

- ☐ hermenevtika
- ☐ psixozanaliz
- ☒ fenomenologiya

- ☐ personalizm
- ☐ obyektiv idealizm

229 Həyat fəlsəfəsinin nümayəndəsini göstərin

- ☐ Kamyu
- ☒ Nitşe
- ☐ Fromm
- ☐ Junq
- ☐ Freyd

230 Fəlsəfənin XX əsrdə ortaya çıxan sahələrindən birini göstərin

- ☐ antropoloji materializm
- ☐ nominalizm
- ☐ obyektiv idealizm
- ☒ strukturalizm
- ☐ subyektiv idealizm

231 Müasir Qərb fəlsəfəsində anlamı idrakın metodu kimi qəbul edən cərəyanı göstərin

- ☐ fenomenologiya
- ☐ personalizm
- ☐ nominalizm
- ☒ Hermenevtika
- ☐ strukturalizm

232 Hermenevtika nədir

- ☐ işarələr və işarələr sistemi haqqında elm
- ☐ dünyanın bədii dərk üsulu
- ☐ Müqəddəs kitabların şərh
- ☒ başqasının mətnində ifadə olunmuş fərdiliyinin dərk sənəti
- ☐ Dil nəzəriyyəsi

233 Fəlsəfə göydən yerə enməli və insan həyatının praktik problemlərini həll etməlidir tezisini irəli sürən təlim

- ☐ Freydizm
- ☐ fenomenologiya
- ☐ pozitivizm
- ☒ pragmatizm
- ☐ personalizm

234 Postmodernizm fəlsəfəsinin bir xarakterik xüsusiyyəti hansıdır

- ☐ empirizm
- ☐ rəşionalizm
- ☐ həddi olan tədqiqat əsasları
- ☒ obyektiv gerçəkliyin simvolik rəmzlərlə əvəz edilməsi
- ☐ tarixi optimizm

235 Hakimiyyətə iradənin olması, canlı olan hər şeyin özünü təsdiqə can atdığını deyən filosofu göstərin

- ☐ Engels
- ☐ Kont
- ☐ Şopenhauer
- ☒ Nietzsche
- ☐ Marx



236 Müasir fəlsəfə sıx bağlıdır

- ☐ ekologiya ilə
- ☐ incəsənətlə
- ☐ dinlə
- ☒ Elmlə
- ☐ ideologiya ilə

237 Sərhəd situasiyası anlayışı hansı cərəyanda mühüm yer tutur

- ☐ Personalizmdə
- ☐ Strukturalizmdə
- ☐ Praqmatizmdə
- ☒ Ekzistensializmdə
- ☐ Fenomenologiyada

238 Haydeggerin irəli sürdüyü anlayışı göstərin

- ☐ xoşbəxtliyə doğru varlıq
- ☐ məyusluğa doğru varlıq
- ☐ Allaha doğru varlıq
- ☒ ölümə doğru varlıq
- ☐ həyata doğru varlıq

239 Ekzistensializmin əsas çıxış nöqtəsi

- ☐ mahiyyət və mövcudluq eyniyyət təşkil edir
- ☐ varlıq şüuru şərtləndirir
- ☐ mahiyyət mövcudluqdan əvvəldir
- ☒ Mövcudluq mahiyyətdən əvvəldir
- ☐ dübyaın reallığının inkar edilməsi

240 Həyatı cəfəng hesab edən kim olmuşdur

- ☐ Freyd
- ☐ Diltey
- ☐ Nitsşe
- ☒ Sartr
- ☐ Kamyu

241 Ekzistensializm insanla bağlı baxışlarını aşağıdakılardan hansı əks etdirir

- ☐ insan Allaha bənzər yaradılmış və onun taleyini də Allahın iradəsi şərtləndirir
- ☐ insanın davranışlarını bizim bilmədiyimiz qeyri-şüuri istəklər şərtləndirir
- ☐ həyatımızda hər şey təsadüfidir, buna görə də suyun axarı ilə üzmək və ümidlə yaşamaq lazımdır
- ☒ insan azadlığa və hər şeyə görə məsuliyyət daşımağa məhkumdur
- ☐ insanın həyatı taledən, qismətdən asılıdır

242 İnsanı özü özünü determinasiya edən, özü özünü yaradan varlıq kimi nəzərdən keçirən fəlsəfi cərəyanı göstərin

- ☐ pozitivizm
- ☐ fenomenologiya
- ☐ freydizm
- ☒ ekzistensializm
- ☐ praqmatizm

243 Ekzistensializm termini tərcümədə hansı mənanı verir

- ☐ dövretmə
- ☐ idrak
- ☐ məhəbbət
- ☒ mövcudluq
- ☐ inkişaf

244 Müasir Qərb fəlsəfəsində irraionalist cərəyanı göstərin

- ☐ marksizm
- ☐ strukturalizm
- ☐ neopozitivizm
- ☒ ekzistensializm
- ☐ praqmaizm

245 Müasir Qərb fəlsəfəsinin cərəyanını göstərin

- ☐ patristika
- ☐ tomizm
- ☐ Buddizm
- ☒ praqmatizm
- ☐ aqnostisizm

246 Müasir fəlsəfənin materialist cərəyanı

- ☐ praqmatizm
- ☐ fenomenologiya
- ☐ neotomizm
- ☒ marksizm
- ☐ ekzistensializm

247 Pozitivizmin banisi

- ☐ Marks
- ☐ Husserl
- ☐ Nitsşe
- ☒ Kont
- ☐ Berqson

248 Şən elm , Xeyir və şərin o biri tərəfində əsərlərin müəllifi kimdir

- ☐ Spenser
- ☐ Berqson
- ☐ Haydegger
- ☒ Nitsşe
- ☐ Feyerbax

249 Şopenhauerin fəlsəfi təliminin mərkəzi anlayışı həyat əzmi anlayışıdır Onu nəyin köməyi ilə dərk etmək olar

- ☐ duyğuların
- ☐ fəvqəlfəurun
- ☐ intellektin
- ☒ intuisiyanın
- ☐ mistikanın

250 A.Şopenhauer hesab edirdi ki, dünyanın ilkin əsasını.... təşkil edir

- ☐ atman
- ☒ həyat əzmi

- ☐ hakimiyyət əzmi
- ☐ dünya ruhu
- ☐ həyat

251 İradəni həyat və idrakın əsas prinsipi kimi qiymətləndirən kim olmuşdur

- ☐ Haydegger
- ☒ Şopenhauer
- ☐ OŞpenqler
- ☐ Diltey
- ☐ Zimmel

252 Həyat fəlsəfəsi niun nümayəndələrini göstərin

- ☐ Fixte
- ☒ Nitsşe
- ☐ Hegel
- ☐ Lokk
- ☐ Popper

253 Zəkanın şeylərin üzərində yalnız üzdüyü, dünyanın mahiyyətinin isə bizə intusiya, anlama vasitəsilə bəli olduğunu bildirən fəlsəfi cərəyan necə adlanır

- ☐ neorasionalizm
- ☒ həyat fəlsəfəsi
- ☐ pozitivizm
- ☐ fenomenologiya
- ☐ pragmatizm

254 İdrakda zəkanın rolunu inkar edən və ya onu məhdudlaşdıran, ön plana iradəni, seyri, hissi, pragmatizmi, intuisiyanı çəkən fəlsəfi cərəyan necə adlanır

- ☐ rasionalizm
- ☐ empirizm
- ☐ skeptisizm
- ☐ stiyentizm
- ☒ irrasionalizm

255 İntuisionizmə görə (ABerqson) varlığa adekvat olan idraki qabiliyyət hansıdır

- ☐ induksiya
- ☐ iradə
- ☐ təfəkkür
- ☒ instuisiya
- ☐ duyğu

256 Həyat fəlsəfəsi nümayəndələri varlığın əsas xüsusiyyətini nədə görürdülər

- ☐ onun mükəmməl bitkinliyində
- ☐ təfəkkürdə
- ☐ materiyada
- ☒ arasıkəsilməz bütöv axında
- ☐ arasıkəsilməz strukturunda

257 Qeyri-klassik istiqamətin (həyat fəlsəfəsi, intuitivizm, ekzistensializm) nümayəndələri klassik fəlsəfənin hansı əsas xüsusiyyətini tənqid edirlər

- ☐ induktivizmini
- ☐ realizmini

- ☐ empirizmini
- ☒ rasionlizmini
- ☐ apriorizmini

258 Postindustrializm dövründə yaranmış fəlsəfi düşüncə tipi

- ☐ hermenevtikadır
- ☐ neopozitivizmdir
- ☐ analitik fəlsəfədir
- ☒ postmodernizmdir
- ☐ eksiztensializmdir

259 Postpozitivizmə aiddir

- ☐ O.Kont, HSpenser, EMax
- ☐ M.Şlik, ONeyrat, RKarnap
- ☐ M.Fuko, JDerrida, JIiotar
- ☒ İLakatos, PFeyerabend, Tkun
- ☐ A.Berqson, KJaspers, MHaydegger

260 Neopozitivizmə görə fəlsəfənin predmetini

- ☐ mənəvi həyat və əxlaq təşkil edir
- ☐ mənəvi varlıq kimi düşünüülən cəmiyyət
- ☐ bioloji növ kimi insan,
- ☒ dil və ilk növbədə, elm dili
- ☐ dərk edən insan

261 Praqmatizmdə UCeymsin universal təcrübə, şüur axını , plüralist kainat təlimi

- ☐ radikal antroposentrizm adlanır
- ☐ radikal avtoritarizm,
- ☐ radikal rasionlizm,
- ☒ radikal empirizm,
- ☐ radikal koqnitivizm,

262 Praqmatizmdə Pirsin prinsipi

- ☐ “predmet haqqında bizim ideyamız onun əhəmiyyət daşıdığını bildirən“ kimi səslənir
- ☐ predmet haqqında bizim ideyamız onun rasionl qavrayışıdır
- ☐ predmet haqqında bizim ideyamız onun ideal surətidir
- ☒ predmet haqqında bizim ideyamız onundoğurduğu hissi təəssüratlar haqqında ideyadır
- ☐ predmet haqqında bizim ideyamız onun simvolik ifadəsidir

263 Praqmatizim Ç. Pirsə görə

- ☐ “Ziddiyətin ruhunu” ifadə edir
- ☐ “İstehsal ruhunu”
- ☐ “həyatın ruhunu”
- ☒ “laboratoriya ruhunu”
- ☐ “məntiqin ruhunu”

264 Praqmatizmin əsası

- ☐ E. Fromm, R Yaspers, M Haydegger tərəfindən qoyulmuşdur
- ☐ H. Reyhenbax, K Hempel
- ☐ MŞlik, R Karnap, K Gödel
- ☒ Ç. Pirs, UCeyms, C Dyui
- ☐ B. Rassel, L Vitgenşteyn, B Kroçe

## 265 Müasir qərb fəlsəfəsinin antissientist cərəyanlarında linqvistik dönüş

- ☐ Q. Marselin adı ilə bağlıdır
- ☐ E. Husserlin
- ☐ K. Yaspersin
- ☒ M. Haydeggerin
- ☐ A.Kamyunun

## 266 Müasir qərb fəlsəfəsinin ssientist cərəyanlarında linqvistik dönüşün təşəkkülündə həlledici rol

- ☐ T.Kuna məxsusdur
- ☐ R. Kamapa
- ☐ B. Rassele
- ☒ L.Vitgenşteynə
- ☐ K .Popperə

## 267 Müasir Qərb fəlsəfəsinin antissientist məktəblərinə

- ☒ hermenevtika, personalizm, postmodernizm
- ☐ “həyat fəlsəfəsi”, analitik fəlsəfə, pragmatizm
- ☐ pragmatizm, ekzistensializm, frankfurt məktəbi
- ☐ ekzistensializm, hermenevtika, strukturalizm
- ☐ fenomenologiya, ekzistensializm, strukturalizm aiddir

## 268 Müasir Qərb fəlsəfəsində ssientist istiqamətə

- ☐ elm fəlsəfəsi, personalizm, postmodernizm aiddir
- ☐ hermenevtika, “həyat fəlsəfəsi”, ekzistensializm
- ☐ personalizm, postmodernizm, frankfurt məktəbi
- ☒ pragmatizm, neopozitivizm, strukturalizm
- ☐ postmodernizm, analitik fəlsəfə, strukturalizm

## 269 İnsana eksiztensialist yanaşma üçün

- ☐ “insanın mövcudluğunun dəyəri, onun nəaliyyətidir” müddəası səciyyəvidir
- ☐ “insanın əməlləri heç də həmişə dərk edilməyən şüursuz istəklərlə şərtlənir”
- ☐ “həyatda hər şey təsadüf üzündən baş verir, buna görə də bəxtin gətirməsinə bel bağlamaq lazımdır”
- ☒ insan azadlığa və öz əməllərinə görə cavabdehlik daşımağa məhkumdur”
- ☐ “insanın söylərinə baxmayaraq, hər şey son nəticədə ondan deyil, taledən asılıdır”

## 270 İnsanın azadlığı, onun atılması və tənhalığı, insanın həqiqi təbiətini açmağa qadir olan sərhəd situasiyaları haqqında müddəalar

- ☐ pragmatizmdə əsaslandırılmışdır
- ☐ strukturalizmdə
- ☐ neopozitivizmdə
- ☒ ekzistensializmdə
- ☐ psixanalizdə

## 271 Ekzistensialistlərin diqqət mərkəzində olan varlıq forması

- ☐ axirət dünyasıdır
- ☐ sosial varlıqdır
- ☐ təbiətin varlığıdır
- ☒ insanın fərdi mövcudluğudur
- ☐ mütləq ruhdur

## 272 Falsifikasiya prinsipinin mahiyyəti nədən ibarətdir

- ☐ biliyin doğruluğu onun məntiqi ziddiyətsizliyindəndir
- ☐ biliyin doğruluğu onun fəlsəfi paradigmalara uyğunluğu ilə müəyyən olunur
- ☐ elmi bilik öz təsdiqini təcrübədə tapır
- ☒ elmi nəzəriyyələr təkzib olunanadək həqiqidir
- ☐ biliyin doğruluğu onun obyektiv reallığa uyğunluğu ilə müəyyənləşir

273 A.Kamyu absurdun (ağlasığılmazlığın) mənbəyini nədə görür

- ☐ absurdun mənbəyi təbiətdir
- ☐ insanın öz həyatının mənasını müəyyənləşdirməsindən qaynaqlanır
- ☐ absurd dünyaya Allah tərəfindən gətirilmişdir
- ☒ absurdun mənbəyi gündəlik monoton həyatdır
- ☐ insanın yaradıcı fəaliyyətindən doğur

274 M.Haydegger insan varlığının özünə məxsusluğunu nədə görür

- ☐ insanın mövcudluğu və mahiyyəti Allah tərəfindən təyin olunur
- ☐ insanın mövcudluğu və mahiyyətini cəmiyyət müəyyən edir
- ☐ insanın mövcudluğu və mahiyyəti təbiət tərəfindən müəyyən olunmuşdur
- ☒ insan varlığa qayğı göstərməklə və dünyaya məna verməklə varlığın mənası haqqında soruşur
- ☐ insanın mövcudluğu və mahiyyəti iqtisadiyyatın səviyyəsi ilə şərtlənir

275 M.Haydegger insanın varlığını necə səciyyələndirir

- ☐ sosial varlıq kimi
- ☐ onun cismani mövcudluğu kimi
- ☐ onun mədəniyyətdəki mövcudluğu kimi
- ☒ ölümə doğru, yoxluğa doğru istiqamətlənmiş varlıq kimi
- ☐ təbiətin bir parçası kimi

276 M.Haydeggerə görə insanın şeylər aləmindəki mövcudluğu onda hansı təəssüratlar doğurur

- ☐ laqeydlilik, biganəlik
- ☐ sevinc, məmnunluq
- ☐ qüdsə, ümitsizlik
- ☒ qorxu, narahatlıq,
- ☐ instinktlər, impluslar

277 J.P.Sartr azadlığı necə başa düşür?

- ☐ azadlıq dərk edilmiş zərurətdir
- ☐ azadlıq müəyyən edilmiş normalara könüllü surətdə riayət etməkdir
- ☐ azadlıq insanın öz təbiətinə uyğun yaşamasıdır
- ☒ azadlıq insanın məhkum olduğu və məsuliyyət daşdığı seçimdir
- ☐ azadlıq insanın öz borcunu dərk edərək yaşamasıdır

278 J.P.Sartr insan varlığının özünəməxsusluğunu nədə görür

- ☐ insanın mövcudluğu və mahiyyəti iqtisadiyyatın səviyyəsi ilə şərtlənir
- ☐ insanın mahiyyəti cəmiyyət tərəfindən müəyyənləşdirilir
- ☐ insanın mövcudluğu və mahiyyəti Allah tərəfindən müəyyənləşdirilir
- ☒ insanın mövcudluğu onun mahiyyətindən qabaq gəlir
- ☐ insanın mövcudluğu və mahiyyəti təbiətlə şərtlənir

279 Praqmatizm elmi necə başa düşür

- ☐ dünyagörüşünün əsasını təşkil edən biliklər sistemi kimi?
- ☐ səhih və sübut olunmuş biliklər sistemi kimi
- ☐ predmetlərin mahiyyəti haqqında yeni bilik əldə etmək prosesi kimi

- ☒ insanın biliklərin faydalılığına olan kollektiv inamı
- ☐ analiz vasitəsi ilə dünyanı dərkətmə üsulu kimi

280 Varlığın atributunu göstərin

- ☒ məkan
- ☐ idrak
- ☐ materiya
- ☐ tənəzzül
- ☐ tərəqqi

281 Hərəkətin formalarının təsnifatını təklif etmişdir

- ☐ Hegel
- ☐ Platon
- ☐ Kant
- ☐ Aristotel
- ☒ Engels

282 Ontologiya özündə aşağıdakı məsələləri birləşdirir

- ☐ idrakın prinsiplərini
- ☐ biliyin mənşəyi
- ☒ dünyanın mənşəyi və onun universal əlaqələri
- ☐ ideyaların mənşəyi
- ☐ anlayış və mühakimələrin mənşəyi

283 Təbiətin varlığını fəlsəfənin hansı bölməsi öyrənir

- ☐ aksiologiya
- ☐ ontologiya?
- ☐ antropologiya
- ☒ naturfəlsəfə
- ☐ praksiologiya

284 Zaman anlayışının fəlsəfi mahiyyəti nədən ibarətdir

- ☐ obyektiv mövcudluq
- ☐ subyektiv mövcudluq
- ☐ bütün mövcudluq?
- ☒ hadisələrin baş vermə ardıcılığı və müddəti
- ☐ maddi predmetlərin ölçüsü

285 Məkan anlayışının fəlsəfi mahiyyəti nədən ibarətdir

- ☐ bütün mövcudluq
- ☐ obyektiv mövcudluq
- ☒ predmetlərin ölçüsü və yerləşmə qaydası
- ☐ subyektiv mövcudluq
- ☐ hadisələrin baş vermə ardıcılığı və müddəti

286 Substansiya anlayışının mahiyyəti nədən ibarətdir

- ☐ bütün mövcudluq
- ☒ özü-özünün səbəbi olan müstəqil varlıq
- ☐ subyektiv mövcudluq?
- ☐ obyektiv mövcudluq
- ☐ dünyada baş verən dəyişkənlik

287 Varlığın formaları hansı bənddə düzgün qeyd edilmişdir

- ☐ materiya, cansız təbiət?
- ☐ şüur, mənəvi varlıq
- ☐ cəmiyyət, maddi istehsal
- ☐ təbiət, bitgilər aləmi
- ☒ mənəvi varlıq, insan

288 Varlığın fəlsəfi anlayışının mahiyyəti nədən ibarətdir

- ☐ varlıq subyektiv mövcudluğu bildirən anlayışdır
- ☒ varlıq bütün mövcud olanı ifadə edən fəlsəfi kateqoriyadır
- ☐ varlıq dəyişkənliyi bildirən anlayışdır
- ☐ varlıq ideyalar aləmini bildirən anlayışdır
- ☐ varlıq obyektiv mövcud olanı ifadə edən fəlsəfi kateqoriyadır

289 Varlıq haqqında fəlsəfi təlim necə adlanır

- ☐ praksiologiya?
- ☐ aksiologiya
- ☒ ontologiya
- ☐ qnoseologiya
- ☐ antropologiya

290 Varlığın əbədi və ideal dəyərə malik olduğunu kim təxmin edir?

- ☐ Sokrat
- ☒ Platon
- ☐ Heraklit
- ☐ Protoqor
- ☐ Fales

291 Orta əsr Qərb fəlsəfəsinin ontoloji prinsipi nə idi?

- ☐ tarixilik
- ☒ kreasionizm
- ☐ rəşionalizm
- ☐ vəhy
- ☐ formalizm

292 Varlığın mövcudluq formaları hansılardır?

- ☐ dəyişkənlik və inkişaf
- ☒ məkan və zaman
- ☐ keçmiş və gələcək
- ☐ təkamül və tənəzzül
- ☐ fəsiləsizlik və sonsuzluq

293 Varlığın atributu hansıdır?

- ☐ təkamül
- ☐ ideya
- ☐ materiya
- ☒ hərəkət
- ☐ zəka

294 Engelsin təklif etdiyi hərəkət formalarına aid deyil?

- ☐ kimyəvi



- ☐ fiziki
- ☐ mexaniki
- ☒ lazer
- ☐ sosial

295 Aşağıdakı təyinatlardan hansı materiyanın mahiyyətini daha dolğun açır?

- ☐ materiya – duyğular məcmusudur
- ☐ materiya - əsas substansiya, ilkin materiya
- ☐ materiya – hər şeyin əsasını təşkil edir
- ☒ materiya – obyektiv reallıqdır, şüurdan asılı olmayaraq mövcuddur
- ☐ materiya – fəlsəfi kateqoriya

296 Varlıq terminini elmə kim gətirib?

- ☒ Parmenid
- ☐ Hegel
- ☐ Kant
- ☐ Platon
- ☐ Aristotel

297 Varlığın əsas növləri aşağıdakılardır

- ☐ maddi sistemlərin varlığı
- ☐ təbiət və heyvanat varlığı
- ☐ şüur və mənəvi varlıq
- ☒ maddi və mənəvi varlıq
- ☐ cəmiyyət və maddi istehsal varlığı

298 Varlığın sinonimləri aşağıda sadalananlardan hansılardır

- ☐ nə isə və qeyri-mövcud olma
- ☐ yoxluq və dünya
- ☐ qeyri-varlıq və nə isə
- ☒ reallıq və gerçəklik
- ☐ var olma və yoxluq

299 Ontologiya nə haqqında təlimdir?

- ☐ dəyərlər təlimi
- ☐ inkişaf təlimi
- ☐ idrak təlimi
- ☒ varlıq təlimi
- ☐ ziddiyyətlər təlimi

300 Ontologiya hansı məsələni özünə daxil edir?

- ☐ ziddiyyətlərin mənşəyi və formaları
- ☐ şüur və ideyaların mənşəyi
- ☐ biliyin mənşəyi
- ☒ dünyanın mənşəyi və onun universal əlaqələri
- ☐ anlayış və mühakimələrin mənşəyi

301 Məkan və zaman kateqoriyalarının anlaşılmasına dair müxtəlif konsepsiyalar hansılardır?

- ☐ hissi və rəşional
- ☐ metafizik və idealist
- ☐ dualist və materialist
- ☒ substansial və relyasion

- ☐ dualist və monist

302 Materiyanın təşkili səviyyələri hansılardır?

- ☐ mikro- və makroaləm səviyyəsi  
☐ elementar hissə və ideyaların təbiəti  
☐ fasiləsiz maddi mühit  
☒ cansız materiya, canlı və sosial səviyyə  
☐ predmet, yaxud hadisənin təşkili səviyyəsi

303 Fəlsəfənin əsas məsələsi nələr arasındakı münasibəti ifadə edir?

- ☐ şüur və inam  
☐ materiya və ruh  
☐ inam və zəka  
☒ varlıq və təfəkkür  
☐ varlıq və insan

304 Monizmin müxtəlif növlərini qeyd edin

- ☐ empirik və nəzəri  
☐ obyektiv və maddi  
☐ metafizik və dialektik  
☒ materialist və idealist  
☐ subyektiv və ideal

305 Yalnız bir substansiyadan çıxış edən fəlsəfi cərəyan necə adlanır?

- ☐ aqnostisizm  
☐ materializm  
☐ idealizm  
☒ monizm  
☐ dualizm

306 Varlığın formaları aşağıdakılardır

- ☐ cəmiyyət və maddi istehsal varlığı  
☐ təbiət və heyvanat varlığı  
☐ materiya və cismin varlığı  
☒ insan və ictimai varlıq  
☐ şüur və mənəvi varlıq

307 Orta əsr xristian fəlsəfəsində həqiqi varlıq nə idi?

- ☐ obyektiv varlıq  
☐ insan varlığı  
☐ ideyalar aləmi  
☒ Allah varlığı  
☐ ictimai varlıq

308 Qeyri-varlıq məfhumunun sinonimləri aşağıdakılardan hansılardır?

- ☐ mövcudluq və gerçəklik  
☐ varlıq və yoxluq  
☐ gerçəklik və reallıq  
☒ yoxluq və qeyri-mövcudluq  
☐ var olma və yoxluq

309 İnsanların davranışının hərəkətverici qüvvəsini psixi olanda görən cərəyan hansıdır

- ☒ freydizm
- ☐ naturalizm
- ☐ hermenevtika
- ☐ ekzistensializm
- ☐ personalizm

310 Sosiallaşma prosesi nəyə deyilir

- ☐ davranış prosesinə
- ☐ dövlətin meydana gəlməsinə
- ☒ şəxsiyyətin formalaşmasına
- ☐ cəmiyyətin qərarlaşmasına
- ☐ istehsal prosesinə

311 İnsanın həyatının əzəldən Allah və ya varlığın obyektiv qanunları tərəfindən müəyyən edildiyini söyləyən təlim necə adlanır

- ☒ fatalizm
- ☐ ekzistensializm
- ☐ kreasionizm
- ☐ providensializm
- ☐ volüntarizm

312 Fəaliyyət aktının strukturu hansı elementləri özündə birləşdirir

- ☐ predmet, nəticə, maraq, hərəkət
- ☒ subyekt, məqsəd, vasitə, predmet, hərəkət, nəticə
- ☐ obyekt, tələbat, maraq, qabiliyyət
- ☐ istedad, maraq, tələbat, vasitə
- ☐ vasitə, tələbat, maraq, istedad

313 İnsanın öz hərəkətləri və fəaliyyətində tam sərbəst olmasını təbliğ edən baxış necə adlanır

- ☐ idealizm
- ☐ ekzistensializm
- ☐ fatalizm
- ☒ volüntarizm
- ☐ materializm

314 Şəxsiyyətin məsuliyyəti nədə ifadə olunur

- ☐ öz ailəsi qarşısında məsuliyyətdə
- ☐ insanın həyatı əzəldən müəyyən olunmuşdur, buna görə də o heç nəyə görə məsuliyyət daşımır
- ☐ şəxsiyyət öz hərəkətlərində tam sərbəstdir
- ☒ öz hərəkətinin sosial nəticələrini irəlicədən görmək və onlara görə cavab verə bilməkdə
- ☐ hüquqi məsuliyyətində

315 İnsan həyatının həqiqi mənası hansı prosesdə açılır

- ☐ istirahət
- ☐ təhsil
- ☐ davranış
- ☐ tərbiyə
- ☒ fəaliyyət

316 İnsanı formalaşdıran əsas amilə aiddir

- ☐ bürclər
- ☐ həyat çətinlikləri

- ☒ tərbiyə
- ☐ təbiətin qanunları
- ☐ təhsil

317 Şəxsiyyət nədir

- ☐ güclü xarakterli insan
- ☒ insanın sosial siması
- ☐ məşhur adam
- ☐ özünü yüksək dəyərləndirən insan
- ☐ parlaq qabiliyyətləri olan insan

318 Yaşamaq - həzz almaqdır tezisini irəli sürən cərəyan

- ☐ rəşionalizm
- ☒ gedonizm
- ☐ pragmatizm
- ☐ asketizm
- ☐ dutilitarizm

319 Asketizmin tərəfdarları təbliğ edirlər

- ☐ düzgün cavab yoxdur
- ☒ maddi olan hər şeydən imtina etməyi
- ☐ hər şeydən faydalanmağı
- ☐ yaşamaqdan həzz almağı
- ☐ altruizmi

320 Həyat mənasını hər şeydən faydalanmaqda görən cərəyanı göstərin

- ☐ asketizm
- ☐ evdemonizm
- ☒ utilitarizm
- ☐ gedonizm
- ☐ volyuntarizm

321 Həyatın mənası sualı insanı əsasən ona görə narahat edir ki, o

- ☐ sadalananlardan heç biri
- ☒ fənidir
- ☐ zəifdir
- ☐ tənhadır
- ☐ filosofdur

322 Məqsəd vasitəyə bəraət qazandırır tezisini hansı təlim irəli sürür

- ☐ providensializm
- ☒ pragmatizm
- ☐ hedonizm
- ☐ asketizm
- ☐ rəşionalizm

323 İnsanı fəaliyyətin subyekti kimi xarakterizə edən anlayışı göstərin

- ☐ tarixi şəxsiyyət
- ☒ Şəxsiyyət
- ☐ fərdiyyət
- ☐ fərd
- ☐ qəhrəman

324 İnsanın mahiyyətini biolojiləşdirən cərəyanı göstərin

- ☐ Darvinizm
- ☐ Marksizm
- ☐ ekzistensializm
- ☒ Sosial-darvinizm
- ☐ fenomenologiya

325 İnsanın istənilən hərəkətini əvvəlcədən müəyyən edilmiş bir hadisə kimi götürən təlim adlanır

- ☐ rasionizm
- ☐ pragmatizm
- ☐ Nihilizm
- ☒ fatalizm
- ☐ volyuntarizm

326 Növün tək bir nümayəndəsi kimi insane

- ☒ fərddir
- ☐ şəxsiyyətdir
- ☐ adamdır
- ☐ vətəndaşdır
- ☐ fərdiyyətdir

327 Qərb fəlsəfəsində insanı öz düşüncələrinin mərkəzinə qoyan ilk filosof olmuşdur

- ☐ de Heraklit
- ☐ F. Akvinski
- ☐ Avqustin
- ☒ Sokrat
- ☐ Kant

328 İnsanı təbiətin bir element kimi götürən və onun heyvanlarla birgə eyni qanunlara tabe olduğunu iddia edən cərəyan adlanır

- ☐ pozitivizm
- ☐ sosiologizm
- ☐ rasionizm
- ☒ naturalizm
- ☐ humanizm

329 Maddi və mənəvi nemətlərin yaradılması istiqamətində insanın məqsədyönlü fəaliyyəti adlanır

- ☐ yaradıcılıq
- ☐ fəallıq
- ☐ davranış
- ☒ əmək
- ☐ layihələşdir

330 Fərdilik nədir

- ☐ insanın bioloji keyfiyyətləri
- ☐ insanın təbiəti
- ☐ insanın sosial keyfiyyətləri
- ☒ bir fərdi digər fərdlərdən fərqləndirən cəhətlər
- ☐ insanın psixologiyası

331 Antropososiogenez nədir

- ☐ canlıların mənşəyi
- ☐ cəmiyyətin mənşəyi
- ☐ insanın mənşəyi
- ☒ insanla cəmiyyətin bir-biri ilə qarşılıqlı bağlı olan qərarlaşma prosesi
- ☐ təbiətin mənşəyi

332 Humanizmi, insanın hərtərəfli inkişafını tərənnüm edən dövr hansıdır

- ☐ postindustrializm
- ☐ orta əsrlər
- ☐ İntibah
- ☒ Antik
- ☐ Yeni Dövr

333 İnsanı Allah tərəfindən təyin olunmuş dünya nizamının bir hissəsi kimi nəzərdən keçirən dövr hansıdır

- ☐ Maarifçilik
- ☐ Yeni Dövr
- ☐ antik
- ☒ orta əsrlər
- ☐ postindustrializm

334 Sosiallığı insanı heyvandan fərqləndirən əsas cəhət kimi nəzərdən keçirən antik filosofu kim olmuşdur

- ☐ Platon
- ☐ Protaqor
- ☐ Sokrat
- ☒ Aristotel
- ☐ Qorqiy

335 İnsanın mövcudluğu mütləq nizam və kosmos kimi qavranılan münasibətlər sistemində nəzərdən keçirilən dövr hansıdır

- ☐ Maarifçilik
- ☐ Yeni Dövr
- ☐ orta əsrlər
- ☒ antik
- ☐ postindustrializm

336 Freyd insan varlığının ən mühüm amili kimi nəyi nəzərdən keçirirdi

- ☐ əməyi
- ☐ siyasəti
- ☐ iqtisadiyyatı
- ☒ təhtəl şüuru
- ☐ hüququ

337 Təhtəl şüuru insanın varlığının ən mühüm amili kimi nəzərdən keçirən kim olmuşdur

- ☐ Lenin
- ☐ Marks
- ☐ Engels
- ☒ Freyd
- ☐ Darwin

338 Engels antropogenezin hansı nəzəriyyəsinin nümayəndəsi olmuşdur

- ☐ əxlaqi
- ☐ iqtisadi

- ☐ psixoloji
- ☒ əmək
- ☐ siyasi

339 Antropoqenezin əmək nəzəriyyəsinin nümayəndəsi kimdir

- ☐ Freyd
- ☒ Engels
- ☐ Marks
- ☐ Darvin
- ☐ Lenin

340 FEngelsə görə, insanın tarixi varlığı və inkişafının əsasında duran fəaliyyət hansıdır

- ☐ oyun
- ☐ iqtisadi
- ☐ fikri
- ☒ əmək
- ☐ siyasi

341 İnsanla cəmiyyətin bir-biri ilə qarşılıqlı bağlı olan qərarlaşma prosesi necə adlanır

- ☐ antropoqenez
- ☐ filogeneza
- ☐ ontogeneza
- ☒ antropososiogeneza
- ☐ sosiogeneza

342 İnsanı təbiətin bir hissəsi, hissi-cismani varlıq kimi səciyyələndirən alman klassik fəlsəfəsinin nümayəndəsi kimdir

- ☐ Şelling
- ☐ Fixte
- ☐ Hegel
- ☒ Feyerbax
- ☐ Kant

343 Münasibətlər və şüurlu fəaliyyət subyekti kimi insan

- ☐ növdür
- ☐ fərddir
- ☐ insandır
- ☒ şəxsiyyətdir
- ☐ fərdilikdir

344 İnsanı sosial keyfiyyətlərin toplusu kimi səciyyələndirən anlayış hansıdır

- ☐ növ
- ☐ fərd
- ☐ insan
- ☒ şəxsiyyət
- ☐ fərdilik

345 Bu fərdi digər fərdlərdən fərqləndirən cəhətlər toplusuna nə deyilir

- ☐ növ
- ☐ insan
- ☐ şəxsiyyət
- ☒ fərdilik

☐ fərd

346 Bəşər övladının tək nümayəndəsi necə adlanır

- ☐ şəxsiyyət  
☐ növ  
☐ fərdilik  
☐ insan  
☒ fərd

347 Sofistlər insanla bağlı hansı tezisi irəli sürmüşdülər

- ☐ “insan ictimai varlıqdır”  
☐ “insan təbiətin bir hissəsidir”  
☐ “insan sosial keyfiyyətlərin məcmusudur”  
☒ “İnsan hər şeyin ölçüsüdür”  
☐ “insan fərdi keyfiyyətlərin toplusudur”

348 İnsan hər şeyin ölçüsüdür tezisini irəli sürən filosoflar kim olmuşdur

- ☐ modernistlər  
☐ ekzistensialistlər  
☐ marksistlər  
☒ sofistlər  
☐ pozitivistlər

349 İnsan hər şeyin ölçüsüdür tezisinin antik müəllifi kimdir

- ☐ Platon  
☐ Qorqiy  
☐ Sokrat  
☒ Protaqor  
☐ Aristotel

350 Dekart insanın mahiyyətini nədə görürdü

- ☐ bacarığında  
☐ xarakterində  
☐ iradəsində  
☒ ağıl və zəkasında  
☐ tərbiyəsində

351 İnsanların azad, şüurlu fəaliyyəti onların başlıca əlamətini təşkil edir tezisi kimə məxsusdur

- ☐ Sokrata  
☐ Hegelə  
☐ İ.Kanta  
☒ K.Mapksa  
☐ Ç.Darvinə

352 İnsan bütün şeylərin ölçüsüdür tezisi kimə məxsusdur

- ☐ Lokka  
☐ Marksə  
☐ Sokrata  
☒ Protaqora  
☐ Engelsə

353 Azadlıq dərk olunmuş zərurətdir tezisi kimə məxsusdur



- ☐ Yaspersə
- ☐ Marksa
- ☐ Hegelə
- ☒ Spinozaya
- ☐ Engelsə

354 İnsanın şəxsiyyətə çevrilməsi

- ☐ özünüdərk prosesində baş verir
- ☐ söhbət prosesində baş verir
- ☐ oyun prosesində baş verir
- ☒ fəaliyyət prosesində baş verir
- ☐ təhsil prosesində baş verir

355 Fəlsəfi antropologiyanın ideya mənbələrini göstərin

- ☐ antik fəlsəfə, orta əsr fəlsəfəsi
- ☐ marksizm fəlsəfəsi, alman klassik fəlsəfəsi
- ☐ alman klassik fəlsəfəsi, freydizm
- ☒ alman romantik fəlsəfəsi və həyat fəlsəfəsi, ekzistensializm, fenomenologiya
- ☐ fatalizm, volüntarizm

356 Personalizmə görə, ali person

- ☐ nsandır
- ☐ cəmiyyətdir
- ☐ təbiətdir
- ☒ Allahdır
- ☐ dövlətdir

357 İnsanı hərəkətə təhrək edən nədir

- ☐ maraqlar
- ☒ tələbatlar
- ☐ motivlər
- ☐ məqsədlər
- ☐ əqidələr

358 İnsanın təkamülündə əsas amil nə olmuşdur

- ☐ vərdişlər
- ☐ ailə
- ☐ instinktlər
- ☒ əmək fəaliyyəti
- ☐ ünsiyyət

359 Tərbiyə insanın nəyə olan qabiliyyətini reallaşdırır, artırır və möhkəmləndirir

- ☒ fəaliyyətə
- ☐ xeyirxahlığa
- ☐ zəhmətə
- ☐ xidmətlərə
- ☐ əyləncələrə

360 Rəsmi elm kimi fəlsəfi antropologiya kim tərəfindən yaradılmışdır

- ☐ Haydegger və Sartr
- ☐ Kant və Hegel
- ☐ Marks və Engels

- ☒ M. Şeler və Q Plesner  
☐ Freyd və Fromm

361 İnsanı əmək alətləri hazırlayan heyvan kimi səciyyələndirən tədqiqatçıyı göstərin

- ☐ Hegel  
☐ Darvin  
☐ Marks  
☒ Bfranklin  
☐ Aristotel

362 Subyekt kimdir

- ☐ sahibkar  
☐ xoşagəlməz insan  
☐ qərribə insan  
☒ fəaliyyətin predmetli daşıyıcısı olan insan  
☐ naməlum bir şəxs

363 Bir fərdi başqalarından fərqləndirən spesifik, özünəməxsus konkret bioloji və sosial cəhətlərin məcmusuna nə deyilir

- ☐ talant  
☐ Şəxsiyyət  
☐ Orijinallıq  
☒ Fərdiyyət  
☐ Fenomen

364 Fərd nəyə deyilir

- ☐ şəxsiyyətə  
☐ özünə qapanmış insana  
☐ canlı insan orqanizminə  
☒ ayrıca götürülmüş konkret insana  
☐ başqalarına bənzəməyən insana

365 İnsan nədir

- ☐ şəxsiyyət  
☐ təbiətin ağası  
☐ primat  
☒ şüur və praktikasının predmetli daşıyıcısı  
☐ şərəfli ad

366 Tələbat nədir

- ☐ insanın mənəvi nemətlərə ehtiyacının olması  
☐ insanın nəyəsə malik olmaq istəyi  
☐ insanın maddi nemətlərə ehtiyacının olması  
☒ insanı hərəkətə təhrək edən, onun təbiətindən, ən əhəmiyyətli xassələrindən irəli gələn ehtiyacı  
☐ insanın nəyəsə meyl etməsi

367 İnsanın mənşəyi haqqında materialist nəzəriyyənin banisi kim olmuşdur

- ☐ Lokk  
☐ Freyd  
☐ Kant  
☒ Darvin  
☐ Hobbs

368 Ünsiyyətin universal vasitəsi nədir

- ☐ beyin
- ☐ intuisiya
- ☐ təxəyyül
- ☒ nitq
- ☐ jestlər

369 Fəlsəfi antropologiya nə haqqında ümumləşdirilmiş fəlsəfi təlimdir

- ☐ insan və cəmiyyət
- ☐ mədəniyyət
- ☐ cəmiyyət
- ☒ insan
- ☐ sivilizasiya

370 İnsan

- ☐ mənəvi varlıqdır
- ☐ psixoloji varlıqdır
- ☐ bioloji varlıqdır
- ☒ biososial varlıqdır
- ☐ sosial varlıqdır

371 Antropososiogenez nədir

- ☐ ailənin mənşəyi haqqında elm
- ☐ cəmiyyətin mənşəyi haqqında elm
- ☐ insanın mənşəyi haqqında elm
- ☒ insan və cəmiyyətin mənşəyi haqqında elm
- ☐ mənşəyi haqqında elm

372 Bir predmetə xas olan bəzi xüsusiyyətlərin buna oxşar digər predmetə fikrən köçürülməsinə deyilir

- ☐ modelləşdirmə
- ☐ sintez
- ☐ ümumiləşdirmə
- ☒ analogiya
- ☐ abstraksiya

373 Fikirdə hissələrin tam şəklinə gətirilməsinə deyilir

- ☐ analogiya
- ☐ eyniləşdirmə
- ☒ sintez
- ☐ təhlil
- ☐ korrelyasiya

374 Ayrı-ayrı müddəalardan daha ümumi xarakterli müddəalara keçid adlanır

- ☒ induksiya
- ☐ modelləşdirmə
- ☐ abstraksiya
- ☐ analogiya
- ☐ deduksiya

375 Nəzəri idraka aiddir

- ☐ ölçü

- ☐ müşahidə
- ☐ sınaq
- ☐ analogiya
- ☒ induksiya

376 Şüur vasitəsilə varlığın tərəf və əlaqələrinin əks etdirilməsinə deyilir

- ☐ anlama
- ☐ introspeksiya
- ☐ refleksiya
- ☐ praktika
- ☒ dərk etmə

377 Bu cərəyana görə, dünya dərk etmək üçün əsas vasitə zəkadır

- ☐ empirizm
- ☐ metafizika
- ☒ rəasionalizm
- ☐ intuitivizm
- ☐ neopozitivizm

378 İnsanın problemin həlli yolları və şərtlərini bilmədən onu həll etmək qabiliyyəti adlanır

- ☐ refleksiya
- ☒ intuisiya
- ☐ anlama
- ☐ praktika
- ☐ intellekt

379 Şeylərin mənasının dərkə prosesi adlanır

- ☐ retrospeksiya
- ☒ anlama
- ☐ bilik
- ☐ intuisiya
- ☐ introspeksiya

380 Hisslər üçün əlçatmaz olan əql üçün də əlçatmazdır tezisini müdafiə edən cərəyanı göstərin

- ☐ empirizm
- ☒ sensualizm
- ☐ solipsizm
- ☐ intuitivizm
- ☐ rəasionalizm

381 İnsanın mahiyyəti deyil, yalnız hadisələri dərk etdiyini iddia edənlər adlandırılır

- ☐ apologetlər
- ☒ aqnostiklər
- ☐ Deistlər
- ☐ qnostiklər
- ☐ dogmatiklər

382 Dünyanın dərk edilənliyini inkar edirlər

- ☐ materialistlər
- ☒ Aqnostiklər
- ☐ ateistlər
- ☐ ekzistensialistlər

☐ teistlər

383 Aqnostisizm -

- ☐ Allah haqqında təlim
- ☐ varlıq haqqında təlim
- ☐ dəyərlər haqqında təlim
- ☒ Obyektiv dünyanın mahiyyətinin dərkənilənliyini inkar edən təlim
- ☐ 20-ci əsr fəlsəfəsində cərəyan

384 Praktikanın idrak prosesində rolu hansıdır

- ☐ praktika ətraf aləmin dəyişdirilməsinə yönəlmiş maddi fəaliyyətdir?
- ☒ praktika idrakın mənbəyi və həqiqətin meyarıdır
- ☐ praktika təbiətin dəyişdirilməsinə yönəlmiş mənəvi fəaliyyətdir
- ☐ praktika bilik əldə etməyə yönəlmiş elmi eksperimentdir
- ☐ praktika bilik əldə etməyə yönəlmiş maddi fəaliyyətdir

385 İdrakın subyektinin obyektə birbaşa qarşılıqlı təsir prosesi aşağıdakılardan hansıdır

- ☐ təxəyyül?
- ☐ abstraksiya
- ☒ təcrübə
- ☐ intuisiya
- ☐ seyr

386 Predmetin təbii şəraitdə passiv öyrənilməsi necə adlanır

- ☐ modelləşdirmə?
- ☒ müşahidə
- ☐ sintez
- ☐ analiz
- ☐ deduksiya

387 İdrak prosesini idarə edən prinsiplərin, üsul və qaydaların məcmusu necə adlanır

- ☐ təxəyyül?
- ☒ metod
- ☐ ağıl
- ☐ intuisiya
- ☐ hisslər

388 Elmi idrakın hansı səviyyəsi təcrübə faktları ünmumiləşdirərək konsepsiyalar hazırlayır

- ☐ eksperimental
- ☐ empirik
- ☐ intuitiv?
- ☒ nəzəri
- ☐ induktiv

389 Elmi idrakın hansı səviyyəsinin əsasını təcrübə təşkil edir

- ☐ mücərrəd
- ☒ empirik
- ☐ intuitiv?
- ☐ nəzəri
- ☐ deduktiv

390 Məzmunu insandan asılı olmayan bilik necə adlanır

- ☐ mütləq həqiqət
- ☐ subyektiv həqiqət
- ☒ obyektiv həqiqət
- ☐ nisbi həqiqət
- ☐ intuitiv həqiqət

391 Rasional idrakın hansı formaları mövcuddur

- ☐ qavrayış, təsəvvür, mühakimə
- ☒ anlayış, mühakimə, əqli-nəticə
- ☐ mühakimə, qavrayış, təsəvvür
- ☐ nəzəriyyə, duyğu, təsəvvür?
- ☐ mühakimə, qavrayış, anlayış

392 Hissi idrakın hansı formaları mövcuddur

- ☐ nəzəriyyə, duyğu, təsəvvür?
- ☒ duyğu, qavrayış, təsəvvür
- ☐ duyğu, qavrayış, anlayış
- ☐ qavrayış, təsəvvür, mühakimə
- ☐ təsəvvür, mühakimə, anlayış

393 Elmi idrakın səviyyələrini seçin

- ☐ təbii-elmi və humanitar
- ☐ induktiv və deduktiv
- ☐ analitik və sintetik
- ☐ hissi və rasional
- ☒ empirik və nəzəri

394 Məntiqi idrak alətinə çevirən kim olmuşdu?

- ☐ Heraklit
- ☐ Protoqor
- ☒ Aristotel
- ☐ Platon
- ☐ Sokrat

395 Orta əsr Qərb fəlsəfəsinin qnoseoloji prinsipi nədir?

- ☐ formalizm
- ☒ vəhy
- ☐ tarixilik
- ☐ rasionalizm
- ☐ kreasionizm

396 Elmi idrakın empirik və nəzəri səviyyələrinin universal metodu hansılardır?

- ☐ müşahidə, eksperiment və müqayisə
- ☒ analiz və sintez induksiya və deduksiya
- ☐ ölçmə, müqayisə və aksiomatik metod
- ☐ ideallaşdırma və formalaşdırma
- ☐ abstraktlaşdırma, ümumiləşdirmə və analogiya

397 Elmi idrakın nəzəri səviyyəsinin metodları aşağıdakılardan hansılardır?

- ☐ hipotez və nəzəriyyə
- ☒ abstraktdan konkretə yüksəlmə və aksiomatik metod
- ☐ müşahidə və eksperiment

- ☐ ölçmə və müqayisə
- ☐ ideallaşdırma və tarixilik və məntiqi təhlil metodu

398 Elmi idrakın empirik səviyyəsinin metodları aşağıdakılardan hansılardır?

- ☐ ümumiləşdirmə və abstraktlaşdırma
- ☒ müqayisə və ölçmə
- ☐ induksiya və deduksiya
- ☐ ideallaşdırma və eksperiment
- ☐ analiz və sintez

399 Fəlsəfədə deduksiya hansı mənə kəsb edir?

- ☐ təfəkkür metodu olub xüsusidən ümumiyyə keçiddir
- ☐ idrak metodu olub predmetin dərk edilməsi məqsədilə fikrən hissələrə ayrılmasıdır
- ☐ idrak metodu olub tədqiq edilən obyektin məqsədyönlü qavranılmasıdır
- ☐ idrak metodu olub tədqiq olunan obyektlərin oxşar və fərqli cəhətlərinin aşkara çıxarılmasıdır
- ☒ təfəkkür metodu olub ümumidən xüsusiyyə keçiddir

400 Fəlsəfədə induksiya hansı mənə kəsb edir?

- ☐ predmetlərin bəzi oxşar əlamətlərinə görə oxşarlığıdır
- ☐ idrak metodu olub predmetin dərk edilməsi məqsədilə fikrən hissələrə bölünməsidir
- ☐ təfəkkür metodu olub ümumidən xüsusiyyə keçiddir
- ☐ idrak metodu olub tədqiq edilən hadisənin hissələrinin fikrən birləşdirilməsidir
- ☒ təfəkkür metodu olub xüsusidən ümumiyyə keçiddir

401 Materialist sensualizminin nümayəndəsi aşağıda sadalananlardan hansıdır?

- ☐ DDidro
- ☐ PHolbax
- ☒ Clokk
- ☐ RDekart
- ☐ İKant

402 Yeni dövr fəlsəfəsində empirizmin nümayəndəsi kimdir?

- ☐ RDekart
- ☒ Fbekon
- ☐ KHelvetsi
- ☐ QLeibnits
- ☐ BSpinoza

403 Özündə şey Kantda hansı mənə daşıyır?

- ☐ başqaları üçün bağlı olan şəxsiyyət
- ☐ qanun
- ☒ şeylərin gizli mənası
- ☐ hadisə
- ☐ forma

404 Özündə şey anlayışını elmə kim daxil edib?

- ☐ Fixte
- ☐ Hegel
- ☐ Feyerbax
- ☐ Marks
- ☒ Kant

405 Zəkanı idrakın əsasına qoyan təlim necə adlanır?

- ☐ skeptisizm
- ☐ empirizm
- ☒ rəşionalizm
- ☐ sensualizm
- ☐ aqnostisizm

406 Qnoseologiya nədir?

- ☐ varlıq təlimi
- ☒ idrak təlimi
- ☐ inkişaf haqqında təlim
- ☐ materiya haqqında təlim
- ☐ dəyərlər təlimi

407 Aqnostisizm termini nədir?

- ☐ idrakın xalis simvolik xarakter daşması haqqında təsəvvür
- ☒ dünyanın dərkədlməzliyi haqqında təlim
- ☐ biliyin natamamlığı və dəyişkənliyi
- ☐ idrakın gerçəkliyi tam və adekvat şəkildə əks etdirməsi haqqında təlim
- ☐ yalnız dini biliyin həqiqiliyi haqqında təsəvvür

408 Hisslərə əsaslanan idrak hansıdır?

- ☐ gündəlik idrak
- ☒ hissi idrak
- ☐ rəşional idrak
- ☐ intuitiv idrak
- ☐ əyani idrak

409 İdrak prosesi özünə aşağıdakı komponentlərdən hansıları daxil edir?

- ☐ duyğu və anlayış
- ☒ obyekt və subyekt
- ☐ eksperiment və əqli-nəticə
- ☐ təsəvvür və müşahidə
- ☐ qavrayış və mühakimə

410 İdrak prosesinin səviyyələri hansılardır?

- ☐ empirik və nəzəri
- ☒ hissi və rəşional
- ☐ eksperimental və nəzəri
- ☐ empirik və rəşional
- ☐ nəzəri və hissi

411 Əsas vəzifəsi obyektlə tədqiqatçı arasında məsafəni aradan qaldırmaq olan metod hansıdır?

- ☐ Dialektik metod
- ☐ Kulturoloji metod
- ☐ Strukturalizm
- ☒ Hermenevtik metod
- ☐ Psixoloji metod

412 Qnoseologiyada mənasına görə həqiqətin əksi olan anlayış hansıdır

- ☐ illüziya



- ☐ mühakimə
- ☐ təbliğat
- ☒ yanlış
- ☐ səhv

413 Həqiqət dərk edən subyektdən asılı olmadığına görə o,

- ☐ mücərrəddir
- ☐ mütləqdir
- ☐ subyektivdir
- ☒ obyektivdir
- ☐ konkretir

414 Məntiqi anlamın ali pilləsi, fəlsəfi düşünən, ümumiləşdirmələrlə əməliyyat aparan və həqiqəti daha dərindən dərk edən idrak hansıdır

- ☐ bunlardan heç biri
- ☐ hiss
- ☐ əql
- ☒ Zəka
- ☐ intuisiya

415 Avqustinin konsepsiyasında həqiqətin meyarı nə idi

- ☐ eksperiment
- ☐ zəka
- ☐ təcrübə
- ☒ belə meyar yox idi
- ☐ vəhy

416 Həqiqi və praktiki faydalı həqiqətlərin əldə edilməsi metodu kimi Dekart nəyi göstərirdi

- ☐ dialektik metodu
- ☐ empirik intuisiyanı
- ☐ seyredici analizi
- ☒ rəsonal deduksiyanı
- ☐ spekulyativ sintezi

417 FBekon hansı konsepsiyanın tərəfdarı idi

- ☐ həqiqətin əlçatmazlığının
- ☒ həqiqətin nisbiliyinin
- ☐ həqiqətin ikiliyinin
- ☐ həqiqətin konvensionallığının
- ☐ həqiqətin mütləqliyinin

418 Praqmatizm həqiqətə hansı tərif verir

- ☐ həqiqət dərk olunmaz bir şeydir
- ☐ həqiqət vərdiş etdiyimiz bir şeydir
- ☐ həqiqət sübut olunmuş bir şeydir
- ☒ həqiqət faydalı bir şeydir
- ☐ həqiqət reallığa uyğun bir şeydir

419 Dekart həqiqətin meyarını nədə görürdü

- ☐ Sxolastikadan alınmış biliklərdə
- ☐ İdrakın predmeti ilə üst-üstə düşən biliklərdə
- ☐ Müqəddəs kitabdan alınmış biliklərdə

- ☒ Zəkanın şübhə etmədiyi biliklərdə
- ☐ Təcrübədə yoxlamadan keçmiş biliklərdə

420 Əsaslandırılması zəruri olan elmi fərziyyə necə adlanır

- ☐ anlayış
- ☐ nəzəriyyə
- ☐ əqlinətica
- ☒ hipotez
- ☐ mühakimə

421 Həqiqətin bilavasitə məntiqi arqumentlərə müraciət etmədən dərkini necə adlanır

- ☐ qavrayış
- ☐ seyr
- ☐ intellekt
- ☒ intuisiya
- ☐ müşahidə

422 Həqiqətin praqmatik konsepsiyasına görə həqiqət

- ☐ Biliyin həqiqiliyinə əsaslandırılmış inam
- ☐ biliyin gerçəkliyə uyğun gəlməsi
- ☐ alimlər arasında razılaşmadır
- ☒ Problemlərin uğurlu həllində köməklik eüdən faydalı bir şey
- ☐ əvəlki biliklərə uyğun gələn elmi fəaliyyət məhsulu

423 Marksizm fəlsəfəsində həqiqətin meyarı nədir

- ☐ Sübuta yetmə
- ☐ Gerçəklik
- ☐ elm
- ☒ praktika
- ☐ Din

424 Koqerentlik nədir

- ☐ Yoxlanılmış biliyikdən istifadə
- ☐ Biliyin estetik cazibəliyi
- ☐ biliyin yeni problemləri qoymaq qabiliyyəti
- ☒ biliyin özü-özü ilə uzlaşması
- ☐ Biliyin təkzibedilməzliyi

425 Falsifikasiya etmək mümkün deyil

- ☐ Masonların mövcudluğunu
- ☐ Marsda həyatın olmasını
- ☐ qara qu quşlarının olmasını
- ☒ Allahın mövcudluğunu
- ☐ Atlantidanın mövcudluğunu

426 Əgər nəzəriyyənin pronozlaşdırdığı empirik nəticələr praktikada sübuta yetməyirsə, onda nə deyirlər

- ☐ biliyin rasionallşaması
- ☐ biliyin aprobasiyası
- ☐ biliyin verifikasiyası
- ☒ biliyin falsifikasiyası
- ☐ nəzəriyyə və təcrübənin konqruentliyi

427 Ziddiyətsizlik elmiliyin aşağıdakı meyarına aiddir

- ☐ rasionall
- ☐ estetik
- ☐ empirik
- ☒ məntiqi
- ☐ pragmatik

428 mütləqlik, nisbilik, obyektivlik, konkretlik nəyin əsas xassəsidir

- ☐ hipotezin
- ☐ zamanın
- ☐ materiyanın
- ☒ həqiqətin
- ☐ nəzəriyyənin

429 Dünya haqqında mötəbər bilik əldə etməyin mümkün olmadığını vurğulayan cərəyan hansıdır

- ☐ naturalizm
- ☐ rasioanlzm
- ☐ ateizm
- ☒ skeptisizm
- ☐ empirizm

430 Praktikanın idrak prosesində rolu hansıdır

- ☐ Praktika təbiətin dəyişdirilməsinə yönəlmiş mənəvi fəaliyyətdir
- ☐ Praktika ətraf aləmin dəyişdirilməsinə yönəlmiş fəaliyyətdir?
- ☐ Praktika bilik əldə etməyə yönəlmiş maddi fəaliyyətdir
- ☐ Praktika bilik əldə etməyə yönəlmiş elmi eksperimentdir
- ☒ Praktika idrakın mənbəyi və həqiqətin meyandır

431 Marksist fəlsəfə həqiqətin meyarını nədə görür

- ☐ Ağıl
- ☐ Intuisiyada
- ☐ Etiqadda
- ☒ Praktikada
- ☐ Hisslərdə

432 Məzmunu insandan asılı olmayan bilik necə adlanır

- ☐ Intuitiv həqiqət?
- ☐ Nisbi həqiqət
- ☐ Subyektiv həqiqət
- ☒ Obyektiv həqiqət
- ☐ Mütləq həqiqət

433 Dünyanı olduğu kimi əks etdirən bilik necə adlanır

- ☐ Fantaziya?
- ☐ Yalan
- ☐ Yanılma
- ☒ Həqiqət
- ☐ Illuziya

434 Həqiqəti birbaşa dərk etmə qabiliyyəti necə adlanır

- ☐ Qavrayış

- ☐ Duyğu
- ☐ Intellekt
- ☒ Intuisiya
- ☐ Müşahidə

435 Predmeti tam həcmdə əks etdirməyən həqiqət necə adlanır

- ☐ Obyektiv həqiqət
- ☐ Mütləq həqiqət
- ☐ Intuitiv həqiqət
- ☒ Nisbi həqiqət
- ☐ Subyektiv həqiqət

436 Dekart həqiqətin meyarını nədə görür

- ☐ Sxolastik fəlsəfədə
- ☐ Müqəddəs yazılarda
- ☐ Təcrübədə yoxlamaqda
- ☒ Biliyin zəkada şübhə oyatmamasında
- ☐ İdrakın obyektinə biliyin uyğun gəlməsində

437 İkili həqiqət haqqında təlimin mahiyyəti nədən ibarətdir

- ☐ Etiqad və biliklə Aallah dərk edilir
- ☐ Ağılın həqiqəti elmin əsasıdır
- ☐ Etiqadın həqiqəti dinin əsasıdır
- ☒ Etiqad və bilik bir-birini tamamlayır
- ☐ Etiqad və bilik bir-birini istisna edir

438 Falsifikasiya prinsipi elmiyin kriterisidir

- ☐ BRasselın nəzəriyyəsində
- ☐ MHaydeggerin nəzəriyyəsində
- ☐ RKarnapın nəzəriyyəsində
- ☒ KPopperin nəzəriyyəsində
- ☐ LVitgenşteynin nəzəriyyəsində

439 Verifikasiya prinsipi

- ☐ Rasionalizmlə empirizm arasında demarkasiya (ayırma prinsipidir)
- ☐ Təbiətşünaslığı humanitar elmlərdən ayırmağın kriterisidir
- ☐ Elmi biliklə dini etiqadı ayırma vasitəsidir
- ☒ Elmi biliyi qeyri-elmi hökmlərdən ayırmaq vasitəsidir
- ☐ Biliyin həqiqətlik dərəcəsini müəyyənləşdirmək prinsipidir

440 Məntiqi pozitivistlər həqiqət anlayışı əvəzinə

- ☐ Qismən təkzib etmə anlayışlarından istifadə edirdilər
- ☒ Qismən təsdiqlənmə
- ☐ Qismən yerdəyişmə
- ☐ Qismən istisna etmə
- ☐ Qismən əvəz etmə

441 XX əsrin elm fəlsəfəsində həqiqət problemi

- ☐ Tədqiqatçıların subyektiv xüsusiyyətlərindən asılı bir anlayış kimi nəzərdən keçirilməyə başlandı
- ☐ Mücərrəd bir anlayış kimi
- ☐ Biliyin gerçəkliyə münasibəti baxımından
- ☒ Biliyin ayrı-ayrı elementlərinə münasibətdə

- ☐ Ideal modellərin qurulması problemi kimi

#### 442 Həqiqətin pragmatik konsepsiyası

- ☐ Səsvermə ilə qəbul edilmiş biliyi  
☐ Müşahidə vasitəsi ilə təsdiqlənən biliyi  
☐ məntiqi cəhətdən ziddiyyətsiz biliyi  
☒ İnsana fayda gətirən biliyi həqiqət hesab edir  
☐ Eksperimental olaraq yoxlanmış biliyi

#### 443 Həqiqət Koherent nəzəriyyəyə görə həqiqət

- ☒ Biliyin daha ümumi bilik sistemi ilə ziddiyyətsizliyidir  
☐ Xüsusi biliyin daha ümumi biliklə əlaqələndirilməsidir  
☐ Daha ümumi bilikdən məntiqi nəticə kimi alınan bilikdir  
☐ Daxilən ziddiyyətsiz bilikdir  
☐ Biliyin öz tərkib hissələri üzrə diferensiasiya edilməsidir

#### 444 Həqiqətin korrespondent (uyğunluq) nəzəriyyəsi

- ☐ Marksa məxsusdur  
☐ Demokritə  
☐ Parmenidə  
☒ Aristotelə  
☐ Dekarta

#### 445 Həqiqətin meyarı

- ☐ Ümumi razılaşmalardır  
☐ Alimlərin nüfuzlu rəyidir  
☐ Onun isbatıdır  
☒ İnsanların praktik fəaliyyətidir  
☐ İnsanın intuisiyasıdır

#### 446 Biliyin sübut edilməsinin əsas üsulları

- ☐ Bunların heç biri deyil  
☐ Mütəxəssislərin fikirlərinə müraciət etməkdir  
☐ Ona əyani forma verməkdir  
☒ Eksperimental təsdiq və məntiqi əsaslandırma  
☐ Səsvermədir

#### 447 Həqiqətin sübut edilməsi

- ☐ mövcud nəzəriyyələr çərçivəsində təkzib olunmazlığı deməkdir  
☐ Onun cəlbədiciliyi  
☐ Onun faydalılığının üzə çıxması  
☒ Həqiqətlə onun obyekt arasında uyğunluğun aşkarlanması  
☐ əksəriyyətin onunla razılaşması

#### 448 Konkret həqiqət

- ☐ dəqiq verilmiş şərtlər daxilində konkret əşyalar haqqında bilikdir  
☐ təsərrüfatlı təsvirdir  
☐ əyani həqiqətdir  
☒ obyekt və onun dərk edilmə sərhədləri müəyyənləşmiş həqiqətdir  
☐ ətraflı təsvirdir

#### 449 Əbədi həqiqət

- ☐ nəsillərin təcrübəsi ilə təsdiqlənir
- ☐ zamanın dönməzliyi ilə şərtlənir
- ☐ heç vaxt dəyişməyəcək
- ☒ idrak obyektində dəyişməz olana uyğundur
- ☐ dəyişilməz nöqteyi-nəzərdir

## 450 Nisbi həqiqət

- ☐ Zamanca dəyişilən fikirdir
- ☐ İnsanın keçici maraqları ilə şərtlənən bilikdir
- ☐ Ehtimali hökmdür
- ☒ Natamam və qeyri-dəqiq bilikdir
- ☐ Mümkün olan həqiqətdir

## 451 Mütləq həqiqət

- ☐ rədd edilməz fikirdir
- ☐ təkzibolunmaz hökmdür
- ☐ qeyri-məhdud həqiqətdir
- ☒ bitkin və dəqiq bilikdir
- ☐ qəti hökmdür

## 452 Obyektiv həqiqət

- ☐ ətraf aləmlə şərtlənir
- ☐ Dərk edən şəxsin orqanizmi ilə şərtlənir
- ☐ Dərk edən insanın maddi maraqları ilə şərtlənir
- ☒ İdrak obyektinə şərtlənir
- ☐ Xarici (kənar) amillərlə şərtlənir

## 453 Yanılma

- ☐ bilərəkdən formalaşdırılan səhv nöqteyi-nəzər
- ☐ əlverişli olmayan yanaşmadır
- ☐ əsaslandırılmamış mühakimədir
- ☒ İdrak obyektinə uyğun gəlməyən mühakimədir
- ☐ yad fikirdir

## 454 Təfəkkürün empirik fakt olmadıqda belə həqiqəti dərk etmək qabiliyyəti

- ☐ Intellektdir
- ☐ Dərrakədir
- ☐ Ağıldır
- ☒ Məntiqdir
- ☐ Intuisiyadır

## 455 Həqiqət

- ☐ Zamanın müqəddəsləşdirdiyi ənənədir
- ☐ Avtoritetin fikridir
- ☐ Hamının razılaşdığı mühakimədir
- ☒ İdrak obyektinə uyğun gələn mühakimədir
- ☐ Dalanın sonundakı işıqdır

## 456 T. Kun paradiqma anlayışını necə izah edir?

- ☒ “Paradiqma elmin qarşısında duran problemlərə müəyyən baxış və reaksiya üsuludur”
- ☐ “Paradiqma ziddiyyətsiz nəzəriyyələr məntiqidir”
- ☐ “Paradiqma - gerçəliyin ən mühüm əlamətlərini ifadə edən anlayışlar sistemidir”

- ☐ “Paradiqma - ən önəmli fəlsəfi kateqoriya”
- ☐ “Paradiqma sosial reallığın inqilabi şəkildə dəyişdirilməsidir”

457 XX əsr şəraitində marksizmin praktiki şərhinin bütövlükdə utopik olmasının əsas səbəbi nə idi?

- ☐ ziddiyyətsiz nəzəriyyələr məntiqinin tətbiqi
- ☐ marksizm praktikasi heç də utopik deyildi
- ☐ sosial reallığın inqilabi şəkildə dəyişdirilməsi
- ☐ sosial bərabərsizlik
- ☒ əmtəə-pul münasibətlərinin pozitiv potensialının düzgün qiymətləndirilməməsi

458 Qərb sosiologiyasında bu gün müasir sosial reallığı bu və ya digər dərəcədə izah edən Kommunikativ hərəkətlər nəzəriyyəsinin müəllifi kimdir?

- ☐ E Giddens
- ☐ QZimmel
- ☐ NLuman
- ☒ YHabermas
- ☐ M Veber

459 Qərb sosiologiyasında bu gün müasir sosial reallığı bu və ya digər dərəcədə izah edən Sosial sistemlər nəzəriyyəsi nin müəllifi kimdir?

- ☒ T. Parsons
- ☐ M .Veber
- ☐ E.Dürkheym
- ☐ N.Luman
- ☐ Q.Zimmel

460 Paradiqma anlayışını elmə hansı filosof gətirib?

- ☐ Hegel
- ☐ Aristotel
- ☒ Kun
- ☐ Kant
- ☐ Paton

461 Paradiqma sözü yunancadan tərcümədə nə deməkdir?

- ☒ nümunə
- ☐ təlim
- ☐ nəzəriyyə
- ☐ idrak
- ☐ təcrübə

462 Subyektlə obyektin dixotomiyası nəyin hesabına aradan qaldırılır?

- ☐ işlək qanunların
- ☐ hüquqi qanunların
- ☐ insanın fəaliyyətinin
- ☐ təbiət qanunlarının
- ☒ subyektin şəxsi təcrübəsinin

463 Materiyanın ali hərəkət forması kimi ən mürəkkəb idrak obyektini hansıdır?

- ☐ fəlsəfə
- ☐ siyasət
- ☐ təbiət
- ☒ cəmiyyət

☐ din

464 Qərb sosiologiyasında bu gün müasir sosial reallığı bu və ya digər dərəcədə izah edən sosial mobillik və ya inteqral sosiologiya nəzəriyyəsi nin müəllifi kimdir?

- ☐ E Giddens  
☐ NLuman  
☐ EDürkheym  
☒ P Sorokin  
☐ QZimmel

465 Sosial idrakın ontoloji tərəfi dedikdə nə başa düşülür?

- ☐ Sosial idrakın ontoloji tərəfi bütövlükdə fəlsəfənin inkişaf qanunauyğunluqlarını və tendensiylərini izah edir  
☐ Sosial idrakın ontoloji tərəfi təbiətin varlığını, onun inkişafının qanunauyğunluqlarını və tendensiylərini izah edir  
☐ Sosial idrakın ontoloji tərəfi sosial fəlsəfənin inkişaf qanunauyğunluqlarını və tendensiylərini izah edir  
☒ Sosial idrakın ontoloji tərəfi cəmiyyətin varlığını, onun inkişafının qanunauyğunluqlarını və tendensiylərini izah edir  
☐ Sosial idrakın ontoloji tərəfi insan şəxsiyyətini, onun inkişafının qanunauyğunluqlarını və tendensiylərini izah edir

466 Sosial idrakın aksioloji tərəfi dedikdə nə başa düşülür?

- ☐ sosial idrakın təbiəti  
☐ sosial idrakda ictimai praktikanın rolu  
☐ subyektin şəxsi təcrübəsi  
☒ qiymətli yanaşma  
☐ ictimai təzahürlərin idrakı

467 Cəmiyyətin obyektiv qanunlarını qəbul etməyən filosoflar aşağıdakılardan hansılardır?

- ☐ V.Arşinov və APançenko  
☐ Ş.Monteskyö və PÇaadayev  
☐ F.Bekon və RDekart  
☒ V.Vindelband və Q.Rikkert  
☐ K.Marks və FEngels

468 Cəmiyyətin və insan fəaliyyətinin varlığının əsası kimi mütləq ideya faktorunu hansı filosof irəli sürmüşdür?

- ☐ Platon  
☐ ŞMonteskyö  
☐ Feyerbax  
☒ Hegel  
☐ EFromm

469 Cəmiyyətin və insan fəaliyyətinin varlığının əsası kimi ilahi niyyət faktorunu hansı filosof irəli sürmüşdür?

- ☐ Akvinalı Foma  
☐ P.Çaadayev  
☐ E.Fromm  
☒ Müqəddəs Avqustin  
☐ Hegel

470 Cəmiyyətin və insan fəaliyyətinin varlığının əsası kimi sosial xarakter faktorunu hansı filosof irəli sürmüşdür?

- ☐ Platon



- ☐ Aristotel
- ☐ Hegel
- ☒ E.Fromm
- ☐ ŞMonteskyö

471 Cəmiyyətin və insan fəaliyyətinin varlığının əsası kimi ədalətlik ideyası faktorunu hansı filosof irəli sürmüşdür?

- ☐ EFromm
- ☐ Hegel
- ☐ Müqəddəs Avqustin
- ☒ Platon
- ☐ Kant

472 Qərb sosiologiyasında bu gün müasir sosial reallığı bu və ya digər dərəcədə izah edən Strukturalizma nəzəriyyəsi nin müəllifi kimdir?

- ☐ M Veber
- ☐ NLuman
- ☐ EDürkheym
- ☒ E Giddens
- ☐ QZimmel

473 Sosial idrakın subyektindən danışarkən hansı amil nəzərə alınmalıdır?

- ☐ şüurluluq faktoru
- ☐ insanın fərd olması
- ☐ obyektivlik faktoru
- ☒ şəxsiyyət faktoru
- ☐ intellekt

474 Qərb sosiologiyasında bu gün müasir sosial reallığı bu və ya digər dərəcədə izah edən özünəreferent sistemlər nəzəriyyəsi nin müəllifi kimdir?

- ☐ P Sorokin
- ☐ QZimmel
- ☐ E.Dürkheym
- ☒ N.Luman
- ☐ M Veber

475 Sosial gerçəklik dedikdə nə başa düşülür?

- ☐ sosial təsisatlar
- ☐ təbiət
- ☐ bütün aləm
- ☒ cəmiyyət
- ☐ elm

476 Aşağıdakılardan hansı sosial idrakın subyektidir?

- ☐ sosial gerçəklik
- ☐ qrup
- ☐ insanların maraqları:
- ☒ insan
- ☐ cəmiyyət

477 Hermenevtikanın mahiyyəti nədir?

- ☐ “Adlandırmaq”, “təsvir etmək”

- ☒ “İzah etmək”, “mənalandırmaq”
- ☐ “Təsdiq etmək”, “vurğulamaq”
- ☐ “İnkar etmək”, “rədd etmək”
- ☐ “Göstərmək”, “işarə etmək”

478 Sosial idrakın obyektı ilə bağlı çətinliklərin əsas səbəbi nədir?

- ☐ insasnların mədəni cəhətdən geri qalması
- ☐ təbiətin açılmamış sirləri
- ☒ cəmiyyətin çoxtərəfliliyi və müxtəlif keyfiyyətliliyi
- ☐ ictimai şüurun formaları
- ☐ cəmiyyətin dərkini qeyri-mümkün olması

479 Sosial idrakın spesifikasiyası nədədir?

- ☐ burada obyekt rolunda cəmiyyət çıxış edir
- ☒ burada obyekt rolunda idrak subyektlərinin özlərinin fəaliyyəti çıxış edir
- ☐ burada obyekt rolunda insanın təfəkkürü çıxış edir
- ☐ heç bir spesifikasiyası yoxdur, adi idrakdır
- ☐ burada obyekt rolunda bütün aləm çıxış edir

480 Sosial idrakın obyektı dedikdə nə başa düşülür?

- ☐ insanın dərkı
- ☒ cəmiyyətin dərkı
- ☐ bütün aləmin dərkı
- ☐ fəlsəfənin dərkı
- ☐ təbiətin dərkı

481 Pozitivizmə qarşı reaksiya ilk növbədə Qərbin sosial və humanitar elmlərində hansı cərəyanlarının yayılmasında özünü biruzə verdi?

- ☐ Industrializm və postindustrializm
- ☒ Postbiheviyozizm və postpozitivizm
- ☐ Biheviyozizm və hermenevtika
- ☐ Neokantçılıq və neoplatonizm
- ☐ Rassionalizm və sensualizm

482 Pozitivist metodologiyasının təsdiqlənməsində Qərbin sosial elmində geniş vüsət almış hansı hadisə mühüm rol oynadı?

- ☐ Antiqlobalizm hərəkatı
- ☒ "Biheviyozist" və ya "biheviyozal" inqilab
- ☐ Sinergetik yanaşma
- ☐ Elmi-texniki tərəqqi
- ☐ Qlobalistika

483 Dəqiq elmlərin metodologiyası və metodlarından istifadə edərək, sosial elmləri təbiətşünaslığın nümunəsi əsasında yenidən qurmağa çağıran cərəyan hansıdır?

- ☐ Sinergetika
- ☒ Pozitivizm
- ☐ Neokantçılıq
- ☐ Ekzistensializm
- ☐ Rassionalizm

484 86-ci ildə özünün məşhur çıxışında humanitar və təbii elmlərin hüquqlarını praktiki olaraq bərabərləşdirən alim kimdir?

- ☐ V.Vindelband
- ☒ H.Helmholts
- ☐ J.Lametri
- ☐ T .Hobbs
- ☐ V.Diltey

485 Humanitar elmlərin nəzəri-idraki müstəqilliyini qəti müdafiə edən, amma bununla yanaşı, təbii elmlərin humanitar elmlər üçün nümunə kəsb etdiyini söyləyən məşhur alman tədqiqatçısı kimdir?

- ☐ J.Lametri
- ☒ V.Diltey
- ☐ V.Vindelband
- ☐ R.Dekart
- ☐ T. Hobbs

486 Hansı cərəyanın nümayəndələri elmi həm təbii, həm də sosial aləmin sirlərinin qapısını açma bilən bir qüvvə kimi qiymətləndirirdilər?

- ☐ Aqnostiklər
- ☐ Sensualistlər
- ☐ Marksistlər
- ☐ Neokantçılar
- ☒ Rasionalistlər

487 İnsanın maşın kimi səciyyələndirildiyi Leviafan əsərinin müəllifi hansı filosofdur?

- ☐ V.Vindelband
- ☐ V.Diltey
- ☒ T. Hobbs
- ☐ J.Lametri
- ☐ R.Dekart

488 Sosiallıq anlayışına olan əsas yanaşmaları təhlil edərək, özünün hadisəli yanaşma adlandırdığı mövqeyini təklif edən filosof hansıdır?

- ☐ K.Tsiolkovski
- ☒ Y.Reznik
- ☐ K Marks
- ☐ İ .Kant
- ☐ V.Vindelband

489 Elmin inkişafının hansı mərhələsi metodoloji plüralizm dövrü kimi nəzərdən keçirilir?

- ☐ Klassik mərhələ
- ☐ Qeyri-klassik mərhələ
- ☐ Postmodernist mərhələ
- ☐ Neopozitivist mərhələ
- ☒ Postneoklassik mərhələ

490 Hansı idrakın məzmununda həqiqi biliklər ilə dəyərlər - mənalar məqamı və subyektivlik üzvi surətdə birləşir?

- ☐ Rəssional idrakın
- ☒ Sosial idrakın
- ☐ Elmi idrakın
- ☐ Adi gündəlik idrakın
- ☐ Hissi idrakın

491 Cəmiyyətdə heç bir obyektiv qanun yoxdur və ola da bilməz, çünki buradakı bütün hadisələr fərdi, təkrarolunmaz xarakter daşıyır fikri hansı filosoflara məxsusdur?

- ☐ Sokrata və Demokrita
- ☒ V.Vindelband və QRikkertə
- ☐ K. Marks və F Engelsə
- ☐ Kant və Hegelə
- ☐ Platona və Aristotelə

492 V.Vindelband və QRikkert hansı filosofun davamçılarıdır?

- ☐ Sokratın
- ☒ Kantın
- ☐ Hegelin
- ☐ Feyerbaxın
- ☐ Aristotelin

493 Neokantçılar ruh haqqında elmlər də ruh deyərkən nəyi nəzərdə tuturdular?

- ☐ Şüuru
- ☒ Mədəniyyətlə bağlı hər şeyi
- ☐ Psixikanı
- ☐ İnsanla bağlı hər şeyi
- ☐ Elə ruhu

494 Hansı məktəbin nümayəndələri elmi idrakı təbiət haqqında elmlər (die Natwissenschaften) və ruh haqqında elmlər (die Geisteswissenschaften) deyə iki sahəyə bölürdülər?

- ☐ Rəssionalistlər
- ☒ Neokantçılar
- ☐ Sensualistlər
- ☐ Ekzistensialistlər
- ☐ Neopozitivistlər

495 Elmlərin təbiət haqqında (təbiətşünaslıq– scienc və insan, cəmiyyət, mədəniyyət haqqında (humanitar elmlər–humanities) kimi bölgüsü hansı dövrdə gerçəkləşdi?

- ☐ XVIII əsrin sonlarında
- ☐ XVII əsrin ortalarında
- ☐ XX əsrin ikinci yarısında
- ☐ XX əsrin əvvəllərində
- ☒ XIX əsrin sonlarında

496 Hazırda yeni informasiya texnologiyalarının tətbiqi şəraitində hansı reallıq qlobal miqyas alır?

- ☐ panteist reallıq
- ☐ heç biri
- ☒ subyektiv reallıq
- ☐ obyektiv reallıq
- ☐ sosial reallıq

497 Kompüter texnologiyaları insanın inkişafında hansı problemləri yaradır?

- ☐ insanın daxili aləminin formalaşmasında tədrisin rolunun azalmasına səbəb olur
- ☒ insanın daxili aləminin formalaşmasında konkret sosial reallığın rolunun azalmasına səbəb olur
- ☐ əksinə, insanı daha da mükəmməlləşdirir
- ☐ insanın daxili aləminin formalaşmasında ailə tərbiyəsinin rolunun azalmasına səbəb olur
- ☐ insanın daxili aləminin formalaşmasında virtual reallığın rolunun azalmasına səbəb olur

498 Fəlsəfənin özünəməxsusluğu nədən ibarətdir?

- ☐ fəlsəfə konkret elmi məlumatlara əsaslanır
- ☒ fəlsəfə məntiqi-nəzəri yolla özünün müddəa və prinsiplərini əsaslandırır
- ☐ fəlsəfə öz prinsip və nəticələrini bəyan edir
- ☐ fəlsəfə həqiqət və yanlışlığın nisbətini müəyyən edir
- ☐ fəlsəfə dünyanın mənəvi mənimləmə üsulunu bildirir

499 Mənəviyyatın qiymətləndirici – imperativ funksiyasının mahiyyəti nədən ibarətdir?

- ☒ ictimai həyatın hər bir təzahürünün “xeyir” və “şər” baxımından qiymətləndirilməsi
- ☐ insan və cəmiyyətin inkişafının ən insanpərvər və perspektiv yollarının axtarışı
- ☐ mənəvi qayda, norma və prinsiplərin insan əxlaqının digər formaları ilə qarşılıqlı əlaqəsi
- ☐ mənəvi əxlaqın dəyərləndirmə, norma və qaydalarının formalaşması
- ☐ insan davranışının tənzimləməsi və fərdin davranışının özünütənzimləməsi üsulu

500 Mənəviyyatın mövcudluğu və inkişafının subyekti hansı təsisatdır?

- ☒ cəmiyyətdə belə bir təsisat yoxdur
- ☐ ayrı-ayrı şəxsiyyət
- ☐ siyasi partiya və təşkilatlar
- ☐ dövlət təşkilatları və müəssisələri
- ☐ istehsalat kollektivləri

501 Dinin yaranması və mövcudolmasının başlıca psixoloji səbəbi

- ☒ insanın mənfi emosiya və sarsıntılardan yaxa qurtarmaq istəyi
- ☐ xoşbəxt həyatın ideoloji əsaslandırılmasının axtarışı
- ☐ siyasi ziddiyyətlərin ləğvi
- ☐ sosial ədalətsizlikdən yaxa qurtarmaq
- ☐ istehsal-təsərrüfatçılıq sahəsinin geriliyinin aradan götürülməsi

502 Fantaziya və xəyal hansı üçün daha səciyyəvidir?

- ☐ insan əməyi
- ☐ insan mənəviyyatı
- ☒ dünyanın mənimləməsi üsulu kimi incəsənət
- ☐ istehsalat-təsərrüfatçılıq fəaliyyəti
- ☐ dünyanın mənimləməsi üsulu kimi elm

503 Elm nəyin informasiya bazasından birini təşkil edir?

- ☒ dünyagörüşün
- ☐ hüququn
- ☐ incəsənətin
- ☐ psixologiyanın
- ☐ iqtisadiyyatın

504 Elmin proqnostik funksiyasının artmasının səbəbi nədir?

- ☐ siyasətin, iqtisadiyyatın, elmin inkişaf templərinin artması
- ☐ elmin maddi və mənəvi amilləri
- ☒ müasir global problemlərin bəşəriyyət üçün yaratdığı təhlükə
- ☐ insanın şüurlu varlıq kimi özünəməxsusluğu
- ☐ iqtisadiyyat və istehsalın artması

505 Anlayış, kateqoriya və qanunlar şəklində dünyanı nə əks etdirir?

- ☒ elm, elmi yaradıcılıq

- ☐ hisslər emosiyalar
- ☐ insanın təxəyyülü, onun fantaziyası,
- ☐ fərziyyə, intuisiya
- ☐ istehsal, insan əməyi

506 Mənəvi dəyələrdə nə ifadə olunur?

- ☐ şüurun məhsulu olan fantaziya
- ☐ ancaq bir qrup insan yarada biləcək bir şey
- ☐ ancaq insan zəkasına tabe olan
- ☐ maddi-əşyavi aləm
- ☒ insanın ictimai təbiəti, onun mövcud olma şəraiti

507 Mənəvi istehsal struktur etibarilə hansı növlərdən ibarətdir?

- ☒ elmi, estetik, dini
- ☐ psixoloji , fəlsəfi, mənəvi
- ☐ mənəvi, iqtisadi
- ☐ tərbiyəvi, maarifpərvər
- ☐ hüquqi, iqtisadi

508 Mənəvi tələbatlar maddi tələbatlardan nə ilə fərqlənir?

- ☐ insan onlara fəvqəltəbii nurlanma ilə malik olmuşdur
- ☐ insan onlara təsadüf nəticəsində malik olmuşdur
- ☐ insan onlara əmək prosesində malik olmuşdur
- ☐ insan onlara təlqin nəticəsində olmuşdur
- ☒ insan onları anadangəlmə əldə etməmişdir

509 Mənəvi tələbatın ödənilməsi nəyin strukturuna aiddir?

- ☐ cəmiyyətin bütün tələbatların
- ☒ cəmiyyətin mənəvi həyatının
- ☐ istehsalat-təsərrüfatçılıq fəaliyyətinin
- ☐ sosial sistemin və münasibətlərin
- ☐ siyasi sistem və münasibətlərin

510 M.Veberin fikrincə vətəndaş cəmiyyətinin mahiyyəti nədən ibarətdir?

- ☐ siyasətin, iqtisadiyyatın və mədəniyyətin qovuşmasında
- ☒ hakimiyyət, cəmiyyət və insanın optimal şəkildə uyğunlaşması
- ☐ iqtisadi inkişafın strategiyasının müəyyənləşdirilməsində
- ☐ dövlət və şəxsiyyətin funksiyalarının bölünməsində
- ☐ maddi və mənəvi amillərin birləşməsində

511 Siyasi rejim olan demokratiyanın səbəb və nəticəsi nədir?

- ☐ geniş insan kütləsinin psixoloji durumu
- ☐ Cəmiyyətdə iqtisadi və təsərrüfatçılıq fəaliyyəti
- ☒ vətəndaş cəmiyyəti və hüququ dövlət
- ☐ tərbiyyə və maarifçilik fəaliyyəti
- ☐ sosial birliyin üzvü olan fərdin özünüdərk

512 Hakim rejim tərəfindən qəbul etdirilən rəsmi ideologiyanın hökmranlığı hansı siyasi rejimin xüsusiyyətidir

- ☐ plutokratiya
- ☒ totalitarizm
- ☐ avtoritarizm

- ☐ demokratiya
- ☐ timokratiya

513 Ərazi vahidlərinin separatizmə meyilliliyini dövlət quruluşunun hansı forması azaldır?

- ☐ avtokratiya
- ☒ unitar dövlət
- ☐ konfederasiya
- ☐ monarxiya
- ☐ federasiya

514 Sosial baxımdan təhlükəli konfliktlərin qarşısının alınması və aradan götürülməsi hansı ictimai institutun vəzifəsinə aid edilir?

- ☐ qeyri-dövlət birliklərin və assosiasiyaların
- ☐ aparıcı siyasi partiyanın
- ☒ dövlətin
- ☐ bütün cəmiyyətin
- ☐ ictimai təşkilat və siyasi partiyaların

515 Legitim zor tətbiq etməklə birinin digəri üzərində hökmranlığını kim dövlət kimi qiymətləndirir?

- ☐ MVeber
- ☒ Kmarks
- ☐ HHegel
- ☐ Platon
- ☐ NMakiavelli

516 FEngelsin fikrincə dövlətin əsas əlamətləri hansılardır?

- ☐ iqtisadiyyatın, elmin, mədəniyyətin mövcudluğu
- ☒ hakimiyyət apparatının, ərazinin və vergilərin mövcud olması
- ☐ maddi və mənəvi dəyərlərə malik olma
- ☐ iqtisadi,siyasi və mənəvi mədəniyyətin formalaşmış halı
- ☐ istehsal, sosial və ideoloji münasibətlər sisteminin qurulması

517 Burjua –liberalist ideologiyasının tənqidçiləri sırasında kim islahatçılığın tərəfdarı olmuşdur?

- ☐ K.Marks
- ☒ E.Berk
- ☐ S. Hantinqton
- ☐ Bakunin
- ☐ F.Engels

518 Burjua liberalizminin tənqidçisi kimdir?

- ☐ N. Makiavelli, J-J Russo,ŞMonteskye
- ☒ EBerk,KMarks,FEngels
- ☐ Herder,Hegel, Feyerbax
- ☐ L.Uayt,OKont, QTarel
- ☐ T.Kun,MVeber, İ Lakatoş

519 İnsan hüquqları haqqında ümumi bəyannamə (0 dekabr 98 il) nəyin əsasını təşkil edir?

- ☐ Cəmiyyətin inkişafının dövlət proqramının
- ☒ Liberal-demokratik ideologiyanın
- ☐ Cəmiyyətin inkişafının maddi şərtlərinin
- ☐ Ekoloji hərəkətin
- ☐ Yeni iqtisadi proqramların işlənməsinin

520 Siyasi şüur nəyin əsasını təşkil edir?

- ☐ Millət və xalqların mənəvi mədəniyyətinin
- ☐ Dövlət, siyasi partiya və təşkilatların ideoloji həyatının
- ☐ Müxtəlif ictimai qrup və təsisatların sosial statusunun
- ☐ İctimai həyatın maddi münasibətlərin
- ☒ Sinif, sosial qrup və ayrı-ayrı şəxslərin siyasi davranışının

521 Siyasi həyata mənəvi mədəniyyətin təsir etmə amillərindən biri nədir?

- ☐ əmək tərbiyəsi
- ☐ Maarifçilik fəaliyyətinin tərbiyə fəaliyyəti üzərində prioriteti
- ☒ ayrı-ayrı fərdlərin sosiallaşması və formalaşması
- ☐ İqtisadi mədəniyyətin formalaşması
- ☐ Mənəvi və sosial sferaların qarşılıqlı təsiri

522 Ancaq legitimliyi təqdirdə siyasi hakimiyyətin sabit olması haqqında fikir kimə məxsusdur?

- ☐ K.Marks
- ☒ S.Lipset
- ☐ O.Kont
- ☐ M.Veber
- ☐ L.Uayt

523 Siyasi fəlsəfənin ən mühüm problemi hansıdır?

- ☐ Siyasi ideologiyanın olmaması
- ☒ Hakimiyyət problemi
- ☐ İnsanın tələbatları ilə bağlı olan problem
- ☐ əmək münasibətlərinin uzlaşdırılmaması
- ☐ Maddi və ideal arasında ziddiyyət

524 Sitayişin təyinatı nədən ibarətdir?

- ☐ simvolik hərəkətlər vasitəsilə təxəyyül edilən yaxud real mövcud olan
- ☒ obyektlərə təsir etmə cəhdi
- ☐ xüsusi mənəvi ab-havanın formalaşması
- ☐ dindarların birləşməsi, dini ideologiyanın yaranması
- ☐ insanların dini şüurunun formalaşması və inkişafı

525 İncəsənət əsərlərinin təyinatı nədən ibarətdir?

- ☐ psixoloji tarazlıq
- ☒ estetik həzzalma
- ☐ elmi müəyyənlik
- ☐ sosial ədalət
- ☐ maddi müstəqillik

526 İnsanın sosiallaşmasını nə təmin edir?

- ☐ insanda iqtisadi mədəniyyətin formalaşması
- ☒ insanda mənəvi mədəniyyətin formalaşması
- ☐ təxəyyülün inkişafı
- ☐ insanda elmi yaradıcılığa qabiliyyətin formalaşması
- ☐ insanda siyasi, estetik xüsusiyyətlərin formalaşması

527 Tarixi materializmə əsasən siyasətin mahiyyəti nədə ifadə olunur?

- ☐ iqtisadiyyat və sosial sferanın vəhdəti



- ☒ iqtisadi baris üzərində üstqurum
- ☐ iqtisadi-təsərrüfatçılıq fəaliyyətində vergi tutulmasının prioriteti
- ☐ tərbiyyə və maarifçiliyin eyniləşdirilməsi
- ☐ əməyə tələbatın mütləqləşdirilməsi

528 Bir sinfin digərini istismar etmə məşını kimi dövləti səciyyələndirən kimdir?

- ☐ A.Toynbi
- ☐ Hegel
- ☒ KMarks və Fengels
- ☐ T.Hobbs
- ☐ B.Spinoza

529 Elmin özünəməxsusluğu nədə özünü bildirir?

- ☐ Mənəvi fəallıq kimi təzahür etməsində
- ☐ Cəmiyyətin təsvir və izah edilməsində
- ☐ Təbiətin təsvir və izah edilməsində
- ☒ Həm biliklər sistemi, həm də sabit sosial institut kimi çıxış etməsində
- ☐ İnsanın təsvir və izah edilməsində

530 Vətəndaş cəmiyyəti ideyasını kim ilk dəfə olaraq irəli sürmüşdür?

- ☐ KMarks
- ☐ CLokk
- ☐ Platon
- ☒ Siseron
- ☐ ŞMonteskye

531 Mərkəz və əyalət arasında qanunvericilik hakimiyyətinin bölüşdürülməsi hansı ictimai - siyasi səciyyə daşıyan nəzəri məsələni ifadə edir?

- ☐ Siyasi sistem
- ☐ Mərkəzlilik
- ☐ İnziatçılıq
- ☒ Dövlət quruluşu
- ☐ Siyasi rejim

532 Asiya istehsal üsulu problemini kim işləyib hazırlamışdı?

- ☐ Platon
- ☐ Russo
- ☐ Makiavelli
- ☒ Marks
- ☐ Hegel

533 Siyasi şüurun səviyyələri hansılardır?

- ☐ Mədəni, humanitar
- ☐ Neytral, konformist
- ☐ Aksioloji, praksioloji
- ☒ Adi-gündəlik, nəzəri
- ☐ Spesifik, müəyyənəddici

534 Cəmiyyətin siyasi həyatı nəyin əsasında qurulur?

- ☐ müxtəlif təşkilat və təşkilatların əlaqələri əsasında
- ☐ İnsanların maddi fəaliyyəti əsasında
- ☐ Ayır-ayrı fərdlərin yaradıcılığı əsasında

- ☒ müxtəlif sosial qüvvələrin siyasi fəaliyyəti əsasında  
☐ əxlaq mədəniyyəti əsasında

535 Dini təşkil edən əsas elementlər hansılardır

- ☐ Dini hafizə, dini əhval-ruhiyyə, dini qavrayış  
☐ Dini etika, dini estetikə, dini hüquq  
☐ Dini idrak, dini fəaliyyət, dini təqlidətmə  
☒ Dini şüur, dini pərəstiş, dini təşkilatlar  
☐ Dini rəssionallıq, dini empirizm, dini relyativizm

536 Estetikliyin yaranmasının obyektiv əsası nədə təzahür edir

- ☐ Qanunçuluq, elmlilik, pragmatiklik  
☐ Rəssionallıq, praktiklik,  
☐ Sabitlik, varislik, ardıcılıq  
☒ Ölçü, harmoniya, simmetriya, tamlıq  
☐ Məhsuldarlıq, maddilik, mənəvilik

537 İncəsənətin əsas funksiyası hansıdır

- ☐ Memorial  
☐ Təbəiyəvi  
☐ İdrakı  
☒ Estetik  
☐ Aksioloji

538 Elmi dünyagörüşü hansı cəhətlərə malikdir

- ☐ Təqlidilik, mütənasiblik  
☐ Tələbatlara uyğunluq, ardıcılıq  
☐ Sabitlik, dayanıqlılıq, varislik  
☒ Obyektivlik, sistemlilik, məntiqilik  
☐ Mənəvilik, qlobal səciyyə daşması

539 Elmin əsas aparıcı funksiyası hansıdır

- ☐ dünya görüşü  
☐ proqnostik  
☐ əməli-praktiki  
☒ izahedici  
☐ sosial yaddaş

540 Struktur baxımından mənəvi istehsalın hansı əsas növləri fərqləndirilir

- ☐ Hüquqi, texniki, psixoloji  
☐ Ekoloji, fizioloji  
☐ Sosial ,siyasi  
☒ Elmi, estetik, dini  
☐ Rəssional, irrəssional, empirik

541 Cəmiyyətin mənəvi həyatının strukturunu təşkil edən əsas ünsürlər

- ☐ İctimai rəy, ictimai sorğu  
☐ Təxəyyül, hafizə  
☐ İnsan beyini, şüur  
☒ Mənəvi tələbat, mənəvi dəyərlər, mənəvi tələbatın ödənilməsi  
☐ İntuisiya, fərziyyə

542 Siyasi fenomen olaraq demokratiya harada yaranmışdır

- ☐ Qədim Roma
- ☐ Qədim Çin
- ☐ Qədim Babilistan
- ☒ Qədim Yunanıstan
- ☐ Qədim Misir

543 Əsas siyasi rejim növlərinin adlarını göstərin

- ☐ Monarxiya, teokratiya
- ☒ Totalitarizm, avtoritarizm, liberalizm, demokratiya
- ☐ Plutokratiya, timokratiya
- ☐ Oxlokratiya, sentrizm
- ☐ Faşizm, kommunizm

544 Siyasi rejim adı altında nə başa düşülür

- ☐ Dövlət hakimiyyətinin siyasi partiyalarla vəhdət təşkil etməsi
- ☐ Siyasi sistemin üsürü olan siyasi partiyaların inkişafı
- ☒ Dövlət hakimiyyətinin həyata keçirilməsinin üsul və vasitələrinin məcmusu
- ☐ Siyasi sistemin fəaliyyət göstərməsi mexanizmi
- ☐ Siyasi sistemin üsurləri arasındakı əlaqələr

545 Xalqın hakimiyyətə sahib çıxması hansı idarəetmə üsulu ilə bağlıdır

- ☐ oxlokratiya
- ☒ respublika
- ☐ plutokratiya
- ☐ avtokratiya
- ☐ timokratiya

546 Monarxiya idarəetmə forması olaraq nəyi bildirir

- ☐ Bir qrup siyasi həmfikirilərin hökmranlığını
- ☒ Hakim sülaləni təmsil edən bir şəxsin əlində cəmləşdirilmiş hakimiyyəti
- ☐ Yüksək intellektə malik olan şəxslərin kollektiv idarəçiliyini
- ☐ Hərbi və mülki şəxslərin birgə hakimiyyətini
- ☐ Ayrı-ayrı siniflərin nümayəndələrinin hakimiyyəti həyata keçirməsini

547 Cəmiyyətin siyasi sisteminin əsas və aparıcı rol oynayan ünsürü nədir

- ☐ Kollektiv
- ☒ Dövlət
- ☐ Siyasi partiya
- ☐ İctimai-siyasi hərəkət
- ☐ Bəşər övladı

548 Cəmiyyətin siyasi sisteminin əsas tərkib hissələri

- ☐ Ayrı-ayrı insanlar və qruplar
- ☒ Dövlət, siyasi partiyalar, digər ictimai və siyasi qurumlar
- ☐ Millətlər, etnik qruplar
- ☐ İctimai təbəqələr silklər
- ☐ Siniflər, sosial qruplar

549 Müasir cəmiyyətin siyasi həyatında əsas ideoloji istiqamətlər

- ☐ Siyasi idealizm, plyuralizm

- ☒ Mühafizəkarlıq, radikalizm, liberal-demokratizm
- ☐ Marksizm, maoizm, sosializm
- ☐ Mərkəzçilik, kosmopolitizm
- ☐ Mərkəzçilik, anarxizm

#### 550 Siyasəti səciyyələndirən cəhətləri göstərin

- ☐ Optimizm, obyektivizm, pragmatizm
- ☒ Universallıq, ümumilik, hər bir ictimai sahəyə təsir etmək
- ☐ Ardıcılıq, davamlılıq
- ☐ Mütənasiblik, mənəvilik
- ☐ Determinlik, relyativizm

#### 551 Siyasət mahiyyət etibarilə nədir

- ☐ Maddi dəyərlərin istehsalının təzahürüdür
- ☒ Cəmiyyətin müxtəlif sahələrinin tənzim edilməsi və idarə olunmasıdır
- ☐ Ayrı-ayrı məsələlərin təcrübədən keçirilməsidir
- ☐ Yaradıcılığın inkişafı üçün səy göstərilməsidir
- ☐ Müxtəlif əlaqələr və münasibətlərin inkişafı üçün xidmət göstərilməsidir

#### 552 Mədəniyyətdə novatorluq

- ☐ ideoloji funksiya yerinə yetirir
- ☐ elmin inkişafından asılıdır
- ☐ mühafizəkarlığa gətirib çıxarır
- ☐ mədəniyyətin fasiləsizliyini təmin edir
- ☒ mədəniyyətin inkişafını şərtləndirir

#### 553 Mədəniyyətin fasiləsizliyi

- ☐ sosial tərəqqiyə istinad edir
- ☐ yaşayış uğrunda mübarizə ilə şərtlənir
- ☐ irsiyyətlə bağlıdır
- ☒ varislik əlaqələri ilə şərtlənir
- ☐ elmi tərəqqisindən irəli gəlir

#### 554 Mədəniyyətdə varislik

- ☐ bunlardan heç biri deyildir
- ☐ üzvi aləmin qanunlarına tabedir
- ☐ bioloji xarakter daşıyır
- ☒ sosial məzmun daşıyır
- ☐ irsiyyətdən irəli gəlir

#### 555 Varislik əlaqələrini yaradan

- ☐ bunların heç biridir
- ☐ iqtisadi tərəqqidir
- ☐ maddi istehsalıdır
- ☒ ənənələr, tərbiyə və təhsil sistemidir
- ☐ siyasi təsisatlardır

#### 556 Mədəniyyətdə ənənələr

- ☐ inqilabi dəyişikliklər tələb edir
- ☐ yeniliklərin mənimsənilməsinə yol açır
- ☐ tərəqqini şərtləndirən amildir
- ☒ onun fasiləsizliyini təmin edir

- ☐ mühafizəkarlığın əleyhinədir

### 557 Mədəniyyətin sivilizasiyadan fərqi onun

- ☐ Bunların hamısıdır  
☐ Texnikanın inkişafına yol açması  
☐ iqtisadi tərəqqini hədəf götürməsi  
☒ insanın daxili aləminə istiqamətlənməsi  
☐ Fəaliyyətçilik prinsiplərini rəhbər tutması

### 558 Mədəniyyətin son hədəfi insanın

- ☐ sosial normaların mənimsənilməsi  
☐ texniki gücünün artması  
☐ maddi rifahın yüksəlməsi  
☒ mənəvi zənginləşməsidir  
☐ nəzəri biliklərinin dərinləşməsi

### 559 Hərtərəfli inkişaf etmiş harmonik insan yetişdirmək

- ☐ Bunlardan hər birinin əsas vəzifəsi idi  
☐ Industrial cəmiyyətin  
☐ Orta əsrlər mədəniyyətinin  
☒ İntibah mədəniyyətinin  
☐ Qədim yunan mədəniyyətinin

### 560 İnsana münasibətdə mədəniyyət

- ☐ bunların hamısıdır  
☐ yalnız insana xas olan keyfiyyətdir  
☐ insan fəaliyyətinin məhsuludur  
☒ insanın inkişaf ölçüsüdür  
☐ insanın mövcudluq məkanıdır

### 561 Hansı bənddə mədəniyyətin formaları yanlış göstərilmişdir

- ☐ Təhsil, din, incəsənət  
☐ ədəbiyyat, rəssamlıq, maldarlıq  
☐ əkinçilik, sənaye, qusçuluq  
☐ Incəsənət, fəlsəfə, əkinçilik  
☒ Təbiət, qalaktika, yer kürəsi

### 562 Tarixi prosesə formasion yanaşma nəyi iddia edir

- ☐ Tarixi proses dalğavari xarakter daşıyır  
☐ Müxtəlif sivilizasiyaları bir-biri ilə müqayisə etmək olmaz  
☐ Tarixi proses dövrü səciyyə daşıyır  
☒ Tarixi proses vahid olub ardıcıl olaraq bir sıra mərhələlərdən keçir  
☐ Tarixin ümumi mənası hər bir xalqın öz taleyini özünün müəyyənləşdirilməsindədir

### 563 Mədəniyyətin fəlsəfi anlayışı hansıdır

- ☐ İnsanın təbiətlə şərtlənən davranış qayda və normaları  
☐ “Birinci təbiət”  
☐ İctimai münasibətlər məcmusu  
☒ İnsan tərəfindən öz inkişafı üçün yaradılmış maddi və mənəvi dəyərlər məcmusu  
☐ Obyekti hakimiyyət olan siyasi münasibətlərin məcmusu

### 564 Tarixi determinizm prinsipini seçin

- ☐ İctimai hadisələrin ancaq azadlıqla əlaqələndirilməsi
- ☐ İctimai hadisələrin bir-birini inkar etməsi
- ☐ İctimai hadisələrin ardıcılıqla bir-birini şərtləndirməsi
- ☒ İctimai hadisələrin ancaq zərurət prinsipindən asılı olması
- ☐ İctimai hadisələrin bir- biri ilə eyniləşdirilməsi

565 N.Danilevskinin mədəni-tarixi tipi nə deməkdir

- ☐ Cəmiyyətin mədəniyyətin parçalanması ilə müşayiət edən inkişaf mərhələsidir
- ☐ İnsanların təbiətlə şərtlənən davranış qaydaları və normalarıdır
- ☐ Mədəniyyətin spesifikliyini şərtləndirən mənəvi dəyərlər sistemidir
- ☒ Təsərrüfat, siyasi, dini mədəni elementlərə əsaslanan və müəyyən inkişaf mərhələsini yaşayan mədəniyyətdir
- ☐ İnsanların dinlə şərtlənən norma və davranış qaydalarıdır

566 İctimai inkişafa formasion yanaşmanın əsası üçün meyar

- ☐ hakim dəyərlər, norma və qaydalardır
- ☒ maddi nemətlərin istehsal üsuludur
- ☐ Bazar münasibətləridir
- ☐ Mədəniyyətin tipidir
- ☐ Məhsuldar qüvvələrin inkişaf səviyyəsidir

567 Şpenqlər sivilizasiyanı necə səciyyələndirir

- ☐ Sivilizasiya mədəniyyətin çiçəklənmə dövrüdür
- ☒ Sivilizasiya mədəniyyətin inkişafında son mərhələdir
- ☐ Sivilizasiya mədəniyyətin yaranma dövrüdür
- ☐ Sivilizasiya mədəni ənənə və adətləridir
- ☐ Sivilizasiya mədəniyyətin sinonimidir

568 Hansı yanaşmaya görə bəşəriyyətin vahid tarixi yoxdur, yalnız lokal sivilizasiyalar mövcuddur

- ☒ Sivilizasiya yanaşma
- ☐ Sosioloji yanaşma
- ☐ Marksizm
- ☐ Formasion yanaşma
- ☐ Kulturoloji yanaşma

569 İctimai inkişafın təhlilinə formasion yanaşmanın tərəfdarı kim olmuşdur

- ☐ P.Sorokin
- ☐ Toynbi
- ☒ K.Marks
- ☐ N.Danilevski
- ☐ O.Şpenqlər

570 A.Toynbinin fikrincə, sivilizasiyanın yaranması üçün mühitə qarşı cavab reaksiyası necə olmalıdır

- ☐ Zəif olmalıdır
- ☒ Özündə inersiya qüvvəsi daşmalıdır
- ☐ Mülayim olmalıdır
- ☐ Birdəfəlik və kəskin olmalıdır
- ☐ Dalğavari olmalıdır

571 Sivilizasiya nəyin yetirməsidir

- ☒ Eqosentrik maraqların
- ☐ Bunların heç birinin
- ☐ Varlığa estetik münasibətin

- ☐ Dini dəyərlərin
- ☐ Antroposentrik dəyərlərin

572 Aşağıdakılardan hansı sivilizasiya üçün səciyyəvidir

- ☒ Fərdiyyətçilik prinsipi
- ☐ Bunlardan heç biri
- ☐ İrrasionalizm
- ☐ Humanizm prinsipi
- ☐ Kollektivçilik prinsipi

573 Sivilizasiya ilk dəfə olaraq öz konkret-tarixi təcəssümünü

- ☒ Industrial cəmiyyətdə tapdı
- ☐ Qədim Hindistanda
- ☐ Ərəb xilafətində
- ☐ Feodalizmdə
- ☐ Qədim Yunanıstanda

574 Sivilizasiyanı tərəqqinin son məqsədi hesab edirdi

- ☐ Siseron
- ☐ Aristotel
- ☒ Fransız maarifçiləri
- ☐ İKant
- ☐ İngilis materialistləri

575 Sivilizasiya termini ilk dəfə olaraq

- ☒ Fransız maarifçilərinin əsərlərində təşəkkül tapmışdır
- ☐ Qədim yunanlarda
- ☐ Alman klassik fəlsəfəsində
- ☐ Empirizmin nümayəndələrinin əsərlərində
- ☐ Qədim romalılarda

576 İndustrial cəmiyyət mədəniyyətin başlıca funksiyasını nədə görürdü

- ☐ Harmonik inkişaf edən insan yetişdirməkdə
- ☐ Mömin insan tərbiyə etməkdə
- ☐ Humanizm ideyalarını yaymaqda?
- ☒ Effektiv metoda malik ambisiyalı şəxsiyyət yetişdirməkdə
- ☐ Məntiqi təfəkkürü inkişaf etdirməkdə

577 Hərtərəfli inkişaf etmiş insan yetişdirməyi hansı dövr mədəniyyətin əsas vəzifəsi hesab edirdi

- ☐ Orta əsrlər
- ☒ İntibah dövrü
- ☐ İndustrializm dövrü
- ☐ Postindustrializm
- ☐ Antik dövr

578 Din mədəniyyətin əsas məqsədini

- ☐ Gözəlliyi qiymətləndirmək bacarığı tərbiyə etməkdə görür
- ☐ Maddi və mənəvi tələbatlar arasında harmoniya yaratmaqda
- ☒ Ruhun xilasına inam və etiqad hissi tərbiyə etməkdə
- ☐ Kamil insan tərbiyə etməkdə
- ☐ Elmlə insan yetişdirməkdə

## 579 Qədim yunanlar mədəniyyətin ali məqsədini

- ☐ Alim yetişdirməkdə
- ☒ Ideal vətəndaş yetişdirməkdə görürdülər
- ☐ Yüksək peşəkarlığa malik sənətkar yetişdirməkdə
- ☐ Allahlara hörmət hissi tərbiyə etməkdə
- ☐ Ticarəti və sənəti inkişaf etdirməkdə

## 580 Siseronun fikrincə mədəniyyət

- ☐ Bunların heç biri deyil
- ☒ İnsan aqlını tərbiyə edib yetişdirməkdir
- ☐ Torpağı şumlamaq sənətdir
- ☐ Bədənə qulluq etmək sənətdir
- ☐ Dövlət başçısı yetişdirmək sənətdir

## 581 Mədəniyyət anlayışının bağlı olduğu kultura sözü

- ☐ Yunan mənşəlidir
- ☐ İngilis mənşəlidir
- ☒ Latin mənşəlidir
- ☐ Rus mənşəlidir
- ☐ Ərəb mənşəlidir

## 582 Mədəniyyət

- ☐ İnkişaf ideyasıdır
- ☐ Fərdiyyətçilik deməkdir
- ☐ Bunların heç biri deyil
- ☒ Fərdi maraqlarla sosial tam arasında harmoniya yaratmaq vasitəsidir
- ☐ Siyasi idarəetmə formasıdır

## 583 Mədəniyyətə aiddir

- ☐ Toplanmış təcrübəni qoruyub saxlamağın sosial mexanizmləri
- ☒ Bunların hamısı
- ☐ Dəyişdirici-yaradıcı fəaliyyəti
- ☐ “insaniləşmiş” və ya “ikinci təbiət”
- ☐ Maddi istehsal fəaliyyəti

## 584 İnsanın mövcudluq mühiti kimi mədəniyyətə daxildir

- ☐ Bunların heç biri
- ☐ Günəş sistemi
- ☒ İnsana xas olan bütün fəaliyyət formaları
- ☐ “Vəhşi” və ya “birinci təbiət”
- ☐ Okeanların təki

## 585 Mədəniyyət

- ☐ Kainatın təkamül qanunlarına tabe olan təbii prosesdir
- ☒ Sosial-mənəvi fəaliyyətdir
- ☐ Bioloji təkamülün məhsuludur
- ☐ Instinktiv fəaliyyətdir
- ☐ Maddi istehsalın göstəricisidir

## 586 Aşağıdakılardan hansı mədəniyyəti səciyyələndirir

- ☐ İnsanın mənəvi yaradıcılıq formaları



- ☒ Bunların hamısı
- ☐ İnsanda insani başlanğıcın inkişaf ölçüsü
- ☐ İnsanın maddi-dəyişdirici fəaliyyəti
- ☐ Dəyərlərin mövcudluq məkanı

587 Biliyin ilkin səviyyəsini göstərin

- ☐ praktiki bilik
- ☐ nəzəri bilik
- ☐ mücərrəd bilik
- ☒ empirik bilik
- ☐ aprior bilik

588 Bu təlimin tərəfdarlarına görə, elmi-texniki tərəqqi etik nigilizmin artmasına səbəb olur

- ☐ pozitivizm
- ☐ stiyentizm
- ☐ freydizm
- ☒ antistiyentizm
- ☐ liberalizm

589 Elmin müəyyən inkişaf mərhələsində elmi tədqiqatın modeli kimi çıxış edən elmi nəzəriyyəni göstərin

- ☐ nəzəriyyə
- ☐ ideologiya
- ☐ təlim
- ☒ paradiqma
- ☐ doktrina

590 Elmi nəzəriyyənin elementini göstərin

- ☐ abstraksiya
- ☐ ayrı-ayrı faktlar
- ☐ maddi obyektlərin təsviri
- ☒ fundamental anlayışlar və prinsiplər
- ☐ eksperiment

591 Elmi biliyin öyrənilən obyektin qanunları və mahiyyəti haqqında tam təsəvvürlər verən təşkili formasını göstərin

- ☐ problem
- ☐ ümumiləşdirmə
- ☐ fərziyyə
- ☒ nəzəriyyə
- ☐ fakt

592 Elmi biliklərin fərqləndirici xüsusiyyətlərindən birini göstərin

- ☐ mütləqliyi
- ☐ subyektivlik
- ☐ həqiqətəbənzərlik
- ☒ yoxlanıla bilməsi
- ☐ davamlılığı

593 Müasir elmi və texnoloji tərəqqinin xüsusiyyətini göstərin

- ☐ sadalananlardan heç biri
- ☐ sənayenin avtomatlaşdırılması
- ☐ kütləvi məşin istehsalı

- ☒ elmi nəzəriyyənin əsasında yeni texnologiyaların inkişafı
- ☐ elektrik enerjisindən geniş istifadə

594 Elmi bilikləri ən yüksək mədəni dəyər hesab edir

- ☐ neopozitivizm
- ☐ volyuntarizm
- ☐ antistiyentizm
- ☒ stiyentizm
- ☐ nigilizm

595 Hansı dövrdə elm ictimai həyatın bütün sahələrinin inkişafını müəyyənləşdirən amilə çevrilir

- ☐ orta əsrlərdə
- ☐ aqrar cəmiyyətdə
- ☐ XYII əsrin ilk elmi inqilabı zamanı
- ☒ postsənaye cəmiyyətində
- ☐ böyük coğrafi kəşflər dövründə

596 Müasir cəmiyyətin məhsuldar qüvvələrinə daxildir

- ☐ sinfi münasibətlər
- ☐ bölgü münasibətləri
- ☐ kredit təşkilatları
- ☒ elmi biliklə
- ☐ istehlak münasibətləri

597 Empirik biliklərin həddindən artıq şişirdilməsinə nə deyilir

- ☐ stiyentizm
- ☒ pozitivizm
- ☐ postpozitivizm
- ☐ pragmatizm
- ☐ antistiyentizm

598 Elmdə problemliliyin mütləqləşdirilməsinə nə deyilir

- ☐ stiyentizm
- ☐ rasionalizm
- ☐ ziddiyyətlik
- ☒ problematizm
- ☐ pragmatizm

599 Anlayışlar, qanunlar, nəzəriyyələr hansı sahənin məhsuludur

- ☐ fəlsəfənin
- ☐ riyaziyyatın
- ☐ hüququn
- ☒ elmin
- ☐ tarixin

600 Hər hansı bir predmet sahəsində sistemləşdirilmiş bilik necə adlanır

- ☐ Hipotez
- ☐ Konsepsiya
- ☐ Təlim
- ☒ Nəzəriyyə
- ☐ Epistema

601 Təbiət elmlərinin və texniki biliklərin ən yüksək mədəni dəyərə malik olduğunu bəyan edən dünyagörüş hansıdır

- ☐ empirizm
- ☐ Texnisizm
- ☐ Praqmatizm
- ☒ Stiyentizm
- ☐ Antistiyentizm

602 Elmi idrakın fərqli cəhətlərindən biri hansıdır

- ☐ təcrübədə təkzib edilməsi
- ☐ metodlardan istifadə etməsi
- ☐ həqiqətə can atma
- ☒ praktiki əhəmiyyətlik
- ☐ təcrübədə təsdiqlənməsi

603 Fəlsəfə ilə elmin düzgün qarşılıqlı nisbətini göstərin

- ☐ heç bir variant düzgün deyil
- ☐ fəlsəfə elmdir
- ☐ fəlsəfə - elmin nəzəriyyəsidir
- ☒ fəlsəfə elmin metodologiyası kimi çıxış edir
- ☐ fəlsəfə ilə elmin bir-biri ilə əlaqəsi yoxdur

604 Qərb fəlsəfəsinin mədəniyyət sistemində təbiət elmlərinin rolunu mütləqləşdirən cərəyan necə adlanır

- ☐ neotomizm
- ☐ ekzistensializm
- ☐ praqmatizm
- ☒ stiyentizm
- ☐ pozitivizm

605 Falsifikasiya prinsipinin müəllifini göstərin

- ☐ Hantinqton
- ☒ Popper
- ☐ Lakatos
- ☐ Kun
- ☐ Vitqenşteyn

606 Elmi paradigmanın əvəz olunması necə adlanır

- ☐ elmi praktika
- ☒ elmi inqilab
- ☐ elmi təkamül
- ☐ elmi sensasiya
- ☐ elmi fiksiya

607 Elmin metodologiyasında paradigma anlayışını formulə etmiş mütəfəkkir kim olmuşdur

- ☐ Hantinqton
- ☒ Kun
- ☐ Popper
- ☐ Lakatos
- ☐ Vitqenşteyn

608 T.Kun elmin metodologiyasında hansı anlayışı formulə etmişdi

- ☐ model
- ☒ paradiqma
- ☐ nəzəriyyə
- ☐ təlim
- ☐ konsepsiya

609 T.Kun hansı konsepsiyanın müəllifi olmuşdur

- ☐ elmi inqilabların tarixi
- ☒ elmi inqilabların strukturu
- ☐ elmi inqilabların xüsusiyyətləri
- ☐ elmi inqilabların gedişi
- ☐ elmi inqilabların mənşəyi

610 Elmi inqilabların strukturu konsepsiyasının müəllifi kimdir

- ☐ Popper
- ☐ Hantinqton
- ☐ Vitqenşteyn
- ☐ Lakatos
- ☒ Kun

611 Elmin situasiyaların proqnozlaşdırılması ilə bağlı olan funksiyası necə adlanır

- ☐ praktiki
- ☒ proqnostik
- ☐ praksiooloji
- ☐ aksioloji
- ☐ humanist

612 Elmin gerçəkliyin dərkini metod və qaydalar sistemini təmsil edən funksiyası hansıdır

- ☐ humanist
- ☐ aksiomatik
- ☐ praksiooloji
- ☐ aksioloji
- ☒ praktiki

613 Aşağıda göstərilənlərdən hansı elmin funksiyalarına aiddir

- ☐ humanist
- ☒ izahedici
- ☐ aksiomatik
- ☐ praksiooloji
- ☐ aksioloji

614 Gerçəkliyin sistemləşdirilmiş şəkildə dərkini həyata keçirən mənəvi istehsal növü necə adlanır

- ☒ elm
- ☐ fəlsəfə
- ☐ fizika
- ☐ məntiq
- ☐ nəzəriyyə

615 Gerçəkliyin qanunauyğun tərəflərinin mücərrəd-məntiqi anlayışlar, kateqoriyalar və s formasında sistemləşdirilmiş şəkildə dərkinə nə deyilir

- ☒ elm
- ☐ fizika

- ☐ fəlsəfə
- ☐ məntiq
- ☐ nəzəriyyə

616 Mənəvi istehsal sahəsi kimi elmin əsas məhsulu nədir

- ☒ anlayışlar, qanunlar, nəzəriyyələr
- ☐ həqiqət
- ☐ cəmiyyətin məhsuldar qüvvələri
- ☐ institutlar və universitetlər
- ☐ sosial norma və mədəni nümunələr

617 Problematizm nə deməkdir

- ☒ elmdə problemliliyin mütləqləşdirilməsi
- ☐ elmi biliyin genezisinin birinci forması
- ☐ hər bir bilik sahəsində elmiliyin meyarı
- ☐ çətinlik, maneə
- ☐ dünyanın dərkətilənliyinin inkar edilməsi

618 Əsil alimi xarakterizə edən nədir

- ☐ şöhrətpərəstlik
- ☐ həqiqəti qoruma
- ☐ dərkətməyə can atma
- ☐ elmə məhəbbət
- ☒ mücərrəd təfəkkür və yaradıcı təxəyyül qabiliyyəti, peşə bilikləri

619 Biliklər sistemi kimi nəzəriyyənin məntiqi strukturuna nə daxildir

- ☐ obyektin element, əlaqə və tərəflərinin qarşılıqlı təsir qanunları
- ☐ məntiq qanunları və qaydaları
- ☐ prinsiplər, postulatlar, aksiomlar
- ☒ əsas anlayışlar və kateqoriyalar
- ☐ köhnə və yeni nəzəriyyə

620 Elmi rəsonallıq və onun cəmiyyətdə rolu problemi ilə kim məşğul olmuşdu

- ☐ sadalananlardan heç biri
- ☐ Kant, Fixte, Şelling
- ☐ Marks, Engels, Lenin
- ☒ Berqson, Qusserl, Veber
- ☐ antik filosoflar

621 Elmlə istehsalatın qarşılıqlı təsirlərində XIX əsrdə başlamış mərhələni Marks necə adlandırmışdı

- ☐ texnoloji inqilab
- ☐ istehsalat inqilabı
- ☐ elmi inqilab
- ☒ elmin cəmiyyətin bilavasitə məhsuldar qüvvəsinə çevrilməsi prosesi
- ☐ istehsalatın elmi qabaqlaması

622 Elmi rəsonallığın klassik tipi nə vaxt formalaşmışdı

- ☐ antik dövrdə
- ☐ XIX əsrin sonu- XX əsrin ortalarında
- ☐ XIV-XV əsrlərdə
- ☒ XVII-XVIII əsrlərdə
- ☐ XX əsrin son rüblüyündə

## 623 Sosial təsisat kimi elmə nə daxildir

- ☐ elmi məktəblər, elmi cərəyanlar, elmi konsepsiyalar
- ☐ cəmiyyətin məhsuldar qüvvələri
- ☐ universitetlər, institutlar, akademiyalar
- ☒ elm sferasında davranışı təyin edən idarə və sosial normaların məcmusu
- ☐ fundamental elmlər, tətbiqi elmlər, ixtisaslaşdırılmış nəzəriyyələr

## 624 Elmi rasionallığın postqeyri-klassik tipinə səciyyəvi olan nədir

- ☐ tədqiqatın subyektindən və onun istifadə etdiyi vasitələrdən mücərrədləşmə
- ☐ ekoloji reallıqların araşdırılması
- ☐ dünyanın mexaniki mənzərəsinin öyrənilməsi
- ☒ özünüinşafda olan sistemlərin öyrənilməsi
- ☐ alimin tədqiqat vasitələrinin araşdırılması

## 625 Elmin inkişaf yolunda maneəyə çevrilmiş ənənəvi nəzəriyyə və təsəvvürlərin dağıdılması necə adlanır

- ☐ stiyentizm
- ☐ elmi-texniki tərəqqi
- ☐ islahat
- ☒ elmi inqilab
- ☐ modernləşdirmə

## 626 Elmin inkişafını bütün sosial problemlərin həllində universal vasitə hesab edən konsepsiya necə adlanır

- ☐ rasionalizm
- ☐ personalizm
- ☐ romantizm
- ☒ stiyentizm
- ☐ ekzistensializm

## 627 Elmin texnika ilə vahid bir sistemdə birləşməsi nəticəsində istehsalatın xarakterinin radikal şəkildə dəyişməsi necə adlanır

- ☐ sosial
- ☐ intellektual inqilab
- ☐ kompüter inqilabı
- ☒ elmi-texniki inqilab\
- ☐ texniki-texnoloji inqilab

## 628 Elmi inqilabların baş verməsi nə ilə əlaqədardır

- ☐ yeni elmi kəşflərlə
- ☐ elmin yeni təşkili formalarının meydana gəlməsi ilə
- ☐ yeni elmi təsisatların meydana gəlməsi ilə
- ☒ yeni elmi paradigmalardan meydana gəlməsi ilə
- ☐ elmin istehsalatla yeni əlaqələrinin meydana gəlməsi ilə

## 629 Elmi biliyin aparıcı inkişaf amilinə çevrildiyi sivilizasiya necə adlanır

- ☐ qərb
- ☐ texnogen
- ☐ aqrar
- ☒ postsənaye
- ☐ sənaye

## 630 Marksizm maddi nemətlər əldə etmək üçün cəmiyyətin təbiətə təsir vasitələrini necə adlandırır

- ☐ elm
- ☐ texniki qüvvələr
- ☐ iqtisadi qüvvələr
- ☒ məhsuldar qüvvələr
- ☐ maddi-texniki qüvvələr

631 Stiyentizm nədir

- ☒ elmin mədəniyyətin ali mərhələsi kimi qiymətləndirilməsi
- ☐ elmin subyekt və obyektə bölgüsü
- ☐ dünyagörüş forması
- ☐ orta əsr fəlsəfəsində cərəyan
- ☐ elmi rasionallığın tipi

632 Aşağıda göstərilənlərdən hansı ictimai şüur formasıdır

- ☐ mifoloji
- ☐ humanist
- ☐ utopik
- ☒ elmi
- ☐ adi- gündəlik

633 Elm nəyə deyilir

- ☐ nəzəriyyəyə
- ☐ adi adamların başa düşmədikləri şeylərə
- ☐ qəliz mülahizələr məcmusuna
- ☒ izahədən həqiqətlər və onların sübut edilməsi sisteminə
- ☐ alimlərin imtiyazlarına

634 Aşağıda göstərilənlərdən hansılar elmi rasionallığın tiplərinə aiddir?

- ☐ klassik, müasir, humanist
- ☐ sonrakı klassik, humanist, qeyri-klassik
- ☐ klassik, sonrakı klassik, humanist
- ☒ klassik, qeyri-klassik, postqeyri-klassik
- ☐ qeyri-klassik, klassik, müasir

635 Nəzəriyyə hansı funksiyaları yerinə yetirir

- ☐ dünyagörüşü və proqnostik
- ☐ idrak və izahetmə
- ☐ tərbiyə və idraki
- ☒ izahetmə və qabaqqörmə
- ☐ metodoloji və proqnostik

636 Elmi biliyin təşkilinin ali, ən inkişaf etmiş forması kimi tərif nəyə verilir

- ☐ akademiya
- ☐ konsepsiyaya
- ☐ təlimə
- ☒ nəzəriyyəyə
- ☐ elmi məktəbə

637 Əsaslandırılmış hipotez nəyə çevrilir

- ☐ təlimə
- ☐ konsepsiyaya
- ☐ elmə

- ☒ nəzəriyyəyə  
☐ paradiqmaya

638 Yunan dilindən tərcümədə problem sözü hansı mənə daşıyır

- ☐ axtarış  
☐ şübhə  
☐ alqoritm  
☒ çətinlik, maneə  
☐ məqsəd

639 Elmi biliyin genezisinin ilkin formasını nə təşkil edir

- ☐ anlayış  
☐ nəzəriyyə  
☐ problem  
☒ hipotez  
☐ təxəyyül

640 Aşağıda göstərilənlərdən hansı bu gün elmin ən mühüm inkişaf qanunauyğunluqlarını təşkil edir

- ☐ idrak vasitələrinin təkmilləşdirilməsi  
☐ elmin integrasiyası  
☐ elmin differensiasiyası  
☒ elmin differensiasiyası və integrasiyası  
☐ elmin modernləşdirilməsi

641 Antistiyentizm nədir

- ☐ təhsilin rolunun lazımi qədər qiymətləndirilməməsi  
☐ idrak nəzəriyyəsi  
☐ nəzəri biliklərin həddindən artıq şişirdilməsi  
☒ empirik biliklərin həddindən artıq şişirdilməsi  
☐ elmin differensiasiyası

642 İdraki, praktiki-təsirli funksiya aşağıda göstərilənlərdən hansının funksiyalarına aiddir

- ☐ incəsənətin  
☐ dünyagörüşün  
☐ mədəniyyətin  
☒ elmin  
☐ əxlaqın

643 Aşağıdakılardan hansı elmi biliyin əsas cəhətlərinə aiddir

- ☐ həqiqətin spesifik əsaslandırma üsullarının olması, təsdiqolma, obyektin tədqiq metodunun dərk mətni, edilməsi, verifikasiya olma  
☐ elmi biliyin sistemləşdirilmiş olması, yoxlana bilmə, sübutaytmə, obyektin tədqiq metodunun dərk edilməsi  
☐ nəzərilik, sübutaytmə, yoxlana bilmə, obyektin tədqiq metodunun dərk edilməsi  
☒ elmi biliyin sistemləşdirilmiş olması, həqiqətin spesifik əsaslandırma üsullarının olması, dərk edən subyektin xüsusi hazırlığının olması, obyektin tədqiq metodunun dərk edilməsi  
☐ verifikasiya ola bilən, təkzib oluna bilən, nəzərilik, obyektin tədqiq metodunun dərk edilməsi

644 UBek hansı konsepsiyasının müəllifi olmuşdur

- ☐ Kütləvi cəmiyyət  
☐ Informasiya cəmiyyəti  
☐ istehlak cəmiyyəti  
☒ Risk cəmiyyəti  
☐ bilik cəmiyyəti



645 Davamlı inkişaf konsepsiyası adlı sənəd harada imzalanmışdır

- ☐ Londonda
- ☐ Berndə
- ☐ Parisdə
- ☒ Rio-de-Janeyroda
- ☐ Romada

646 İnkişafın hədləri əsərində hansı problemlər nəzərdən keçirilmişdir

- ☐ mədəni
- ☐ ekoloji
- ☐ ekzistensial
- ☒ qlobal
- ☐ əxlaqi

647 Qloballaşmanı sosial reallığa, eləcə də insanlara gələcək təsiri aspektində öyrənən elm hansıdır

- ☐ etnoqrafiya
- ☐ mədəni antropologiya
- ☐ antropologiya
- ☒ fəlsəfə
- ☐ etnologiya

648 İnformasiya hansı cəmiyyətin inkişafının əsasında durur

- ☐ sadalananlardan heç birinin
- ☐ antik cəmiyyətin
- ☐ ənənəvi cəmiyyətin
- ☒ postindustrializmin
- ☐ sinfi cəmiyyətin

649 Postindustrial cəmiyyətin inkişafının əsasında duran əsas amili göstərin

- ☐ siyasət
- ☐ əxlaq
- ☒ informasiya
- ☐ dövlət
- ☐ mədəniyyət

650 Canlı orqanizmlərin ətraf mühitlə qarşılıqlı təsirlərini öyrənən elm hansıdır

- ☐ psixologiya
- ☐ biologiya
- ☐ sosiologiya
- ☒ ekologiya
- ☐ biokimya

651 Ekologiya terminini ilk dəfə istifadə edən alimi göstərin

- ☐ Engels
- ☐ Huk
- ☐ Marks
- ☒ Hekkel
- ☐ Habermas

652 Artımın hədləri nəzəriyyəsinin müəlliflərini göstərin

- ☐ DBell, UBek

- ☐ İ.Kant, T.Parsons
- ☐ D.Bell, E.Toffler
- ☒ D. Forrester, D.medouz
- ☐ E.Toffer, U.Bek

653 Ümumdünya Davos Forumunda hər il kimlər toplaşır

- ☐ Bunlardan heç biri
- ☐ Siyasi qloballaşmanın tərəfdarları
- ☐ İqtisadi qloballaşmanın ələhdarları
- ☒ İqtisadi qloballaşmanın tərəfdarları
- ☐ Mədəni qloballaşmanın tərəfdarları

654 J.Forrester nəyin banisi olmuşdur

- ☐ Qlobal fəlakətlərin
- ☐ qlobal böhranın
- ☐ qlobal istiləşmənin
- ☒ qlobal proqnozlaşdırmanın
- ☐ qlobal problemlərin

655 Qloballaşma nəticəsində dünyanın 8 mədəni-etniki sivilizasiyanın münaqişə səhnəsinə çevriləcəyini kim söyləmişdi

- ☐ E.Pestel
- ☐ D.Medouz
- ☐ A.Peççei
- ☒ Hantinqton
- ☐ M.Mesarovic

656 S.Hantinqton qloballaşmanı necə səciyyələndirirdi

- ☐ qlobal iqtisadi artım dövrü kimi
- ☐ mədəniyyət və ənənələrin dağılması kimi
- ☐ ənənəvi siyasi qaydaların dağılması dövrü kimi
- ☒ mültimədəni cəmiyyət dövrü kimi
- ☐ qlobal problemlərin kəskinləşməsi kimi

657 Roma klubu nə vaxt yaradılmışdır

- ☐ 2008-ci ildə
- ☐ 1988-ci ildə
- ☐ 1978-ci ildə
- ☒ 1968-ci ildə
- ☐ 1998-ci ildə

658 Roma klubu nədir

- ☐ Fəlsəfi cərəyan
- ☐ Roma futbol komandası
- ☐ Roma fəlsəfəsini öyrənən cəmiyyət
- ☒ müasir dövrün ən kəskin problemlərinin təhlili üçün yaradılmış beynəlxalq ictimai təşkilat
- ☐ Platonun akademiyası

659 UBek hansı konsepsiyasının müəllifi olmuşdur

- ☐ Kapitalizm cəmiyyəti
- ☐ İnformasiya cəmiyyəti
- ☐ istehlak cəmiyyəti

- ☒ Risk cəmiyyəti  
☐ texnotron cəmiyyət

660 Davamlı inkişaf konsepsiyası adlı sənəd nə vaxt imzalanmışdır

- ☐ 2003-ci ildə  
☐ 2000-ci ildə  
☐ 1990-cı ildə  
☒ 1999-ci ildə  
☐ 2001-cu ildə

661 Qloballaşmanı sosial reallığa, eləcə də insanlara gələcək təsiri aspektində öyrənən elm hansıdır

- ☐ əxlaq  
☐ sosiologiya  
☐ iqtisadiyyat  
☒ fəlsəfə  
☐ hüquq

662 Ekologiya nəyi öyrənir

- ☐ istehsal tullantılarının ətraf mühitə təsiri  
☒ Müəyyən ərazidə yaşayan heyvan və bitkilərin əlaqəsini  
☐ bunlardan heç birini  
☐ atmosferin vəziyyətini  
☐ ətraf mühitin çirklənmə dərəcəsini

663 İnformasiya hansı cəmiyyətin inkişafının əsasında durur

- ☐ sadalananlardan heç birinin  
☐ feodal cəmiyyətin  
☐ industrializmin  
☒ postindustrializmin  
☐ quldarlıq cəmiyyətinin

664 Postindustrial cəmiyyətin inkişafının əsasında duran əsas sosial amil hansıdır

- ☐ ekologiya  
☐ maddi istehsal  
☐ xidmətlər  
☒ informasiya  
☐ siyasət

665 Postindustrializm konsepsiyasında cəmiyyətin hansı sferası üstünlük təşkil edir

- ☐ ekologiya  
☐ maddi istehsal  
☐ elm  
☒ servis  
☐ siyasi sfera

666 Canlı orqanizmlərin ətraf mühitlə qarşılıqlı təsirlərini öyrənən elm hansıdır

- ☐ geologiya  
☐ biologiya  
☐ sosial ekologiya  
☒ ekologiya  
☐ biokimya

667 Ekologiya terminini ilk dəfə istifadə edən alman bioloqu kimdir

- ☐ Engels
- ☐ Vernadski
- ☐ Hegel
- ☒ Hekkel
- ☐ Darvin

668 Təbiətin cəmiyyətin həyat sferasına daxil edilmiş hissəsi necə adlanır

- ☐ istehsal
- ☐ maddi mühit
- ☐ təbii mühit
- ☒ coğrafi mühit
- ☐ iqtisadi

669 Fəlsəfə tarixində təbiətlə insanı vahid bir tam kimi götürən dövr hansı olmuşdur

- ☐ postmodern
- ☐ orta əsrlər
- ☐ kapitalizm
- ☒ antik
- ☐ modern

670 İnsanı əhatə edən rəngarəng aləm necə adlanır

- ☐ stratosfer
- ☐ biosfer
- ☐ litosfer
- ☒ təbiət
- ☐ kosmos

671 Müasir dünyada müharibə və sülh, demoqrafik və ekoloji problemlər adlanır

- ☐ ümumbəşəri problemlər
- ☐ milli problemlər
- ☐ lokal problemlər
- ☒ qlobal problemlər
- ☐ siyasi problemlər

672 Qlobal problemlər hansı problemlərdir

- ☐ beynəlxalq terrorçuluqla mübarizə problemləridir?
- ☐ yalnız inkişaf etməkdə olan və eləcə də keçmiş sosialist ölkələrinə xas olan problemlərdir
- ☐ həlli tapılmayan problemlərdir
- ☒ bəşəriyyətin mövcudluğuna təhlükə yaradan problemlərdir
- ☐ ekoloji problemlərdir

673 Fəlsəfi cərəyan kimi futurologiya nəyi öyrənir

- ☐ ailənin gələcəyini
- ☐ iqtisadiyyatın gələcəyini
- ☐ elmin gələcəyini
- ☒ bəşəriyyətin gələcəyini
- ☐ siyasətin gələcəyini

674 İnkişafın hədləri əsərində hansı problemlər nəzərdən keçirilmişdir

- ☐ elmi problemlər

- ☐ iqtisadi problemlər
- ☐ ekoloji problemlər
- ☒ bəşəriyyətin qlobal problemləri
- ☐ siyasi problemlər

675 Müəyyən ərazidə yaşayan heyvanlar və bitkilərin əlaqəsi, onların bir-birinə və yaşadıkları mühitə münasibətlərini öyrənən elm necə adlanır

- ☐ Etnoqrafiya
- ☐ Etika
- ☐ Ekonometrika
- ☐ Biologiya
- ☒ Ekologiya

676 Qlobal orta sinfin tərkibinə kimlər daxildir

- ☐ müəllimlər, həkimlər, miqrantlar
- ☐ hüquqşünaslar, fəhlələr, alimlər
- ☐ müəllimlər, həkimlər, hüquqşünaslar
- ☒ biznesmenlər, programçılar, menecerlər
- ☐ fəhlələr, qulluqçular, miqrantlar

677 Mənbə mühazirə mətni, İqtisadi qloballaşmanın tərəfdarları hər il harada görüşürlər

- ☐ Ümumdünya Nyu-York Forumunda
- ☒ Ümumdünya Davos Forumunda
- ☐ Ümumdünya Moskva Forumunda
- ☐ Ümumdünya Roma Forumunda
- ☐ Ümumdünya Kiyev Forumunda

678 Elmdə qlobalistika termini nə vaxt yarandı

- ☐ XXI əsrdə
- ☐ XX əsrin 0-cı illərdə
- ☒ XX əsrin 60-70-ci illərin sərhədində
- ☐ XIX əsrin sonunda
- ☐ XX əsrin 0-cı illərdə

679 Qloballaşmanın mənfi tərəflərini tədqiqatçılar nə ilə əlaqələndirirlər

- ☐ mədəniyyətin tənəzzülü ilə
- ☒ ABŞ-n bütün dünyaya zorla qəbul etdirdiyi qloballaşma modeli ilə
- ☐ ekoloji problemlərin kəskinləşməsi ilə
- ☐ demoqrafik problemlərin kəskinləşməsi ilə
- ☐ müharibə təhlükəsinin artması ilə

680 Ekoloji təhlükənin mahiyyəti nədədir

- ☐ torpağın məhsuldarlığının azalmasında
- ☒ sadalananların hamısında
- ☐ pamik effektinin artmasında
- ☐ təbii suların çirkləndirilməsində
- ☐ insanın fəaliyyəti nəticəsində flora və faunanın məhv olmasında

681 Fəlsəfə qloballaşmanı hansı aspektdə nəzərdən keçirir

- ☐ geosiyasi aspektdə
- ☒ sosial reallığa, eləcə də insanlara gələcək təsiri aspektində
- ☐ psixoloji aspektdə

- ☐ iqtisadi aspektdə
- ☐ ekoloji aspektdə

682 Qloballaşma prosesləri hansı sahədə daha sürətlə cərəyan edir

- ☐ siyasətdə
- ☒ iqtisadiyyatda
- ☐ insanların şüurunda
- ☐ sosial sahədə
- ☐ mədəniyyətdə

683 Qloballaşmanı solumun sistemli transformasiyası kimi səciyyələndirən tədqiqatçılar diqqəti onun hansı aspekti üzərində cəmləşdirirlər

- ☐ ekoloji
- ☒ siyasi
- ☐ iqtisadi
- ☐ mədəni
- ☐ psixoloji

684 Aşağıdakılardan hansı müharibənin klassik tərifinə uyğundur

- ☐ Müharibə bir dövlətin digər dövlətə hücum etməsidir
- ☒ Müharibə dövlətlər, siniflər, xalqlar, millətlər arasında mütəşəkkil silahlı mübarizədir, həmin qüvvələr arasındakı əlaqələr və münasibətləri ifadə edən siyasətin zorla həyata keçirilməsidir
- ☐ Müharibə bir çox nəsillərin böyük zəhmətlərinin nəticələrinin məhv edilməsidir
- ☐ Müharibə dövlətlər arasında münaqişədir
- ☐ Müharibə ərazi uğrunda mübarizədir

685 Ekologiya elmi nəyi öyrənir

- ☐ atmosferin vəziyyətini
- ☒ müəyyən ərazidə yaşayan heyvanlar və bitkilərin əlaqəsi, onların bir-birinə və yaşadıkları mühitə münasibətlərini
- ☐ ərzaq problemlərini
- ☐ müasir dövrün demoqrafik problemlərini
- ☐ dünya okeanının vəziyyətini

686 Qlobal proqnozlaşdırmanın banisi kim olmuşdur

- ☐ DMedouz
- ☒ Jforrester
- ☐ MMesarovic
- ☐ EPestel
- ☐ APeççi

687 Ekologiya termini ilk dəfə 866-cı ildə kim tərəfindən işlədilmişdir

- ☐ EPestel
- ☒ Ernst Hekkel
- ☐ APeççi
- ☐ DMedouz
- ☐ MMesarovic

688 Bəşəriyyətin qlobal problemləri hansı əsərdə nəzərdən keçirilmişdir

- ☐ «Qanunların ruhu haqqında»
- ☒ «İnkişafın hədləri»
- ☐ «Bizim gələcəyimiz»
- ☐ «Ruhun fenomenologiyası»

☐ «Elmi inqilabların strukturu»

689 Elmi təhlil istiqaməti kimi bəşəriyyətin gələcəyi fəlsəfənin hansı cərəyanının məzmununu təşkil edir

- ☐ ontologiyanın  
☒ futurologiyanın  
☐ qlobalistikanın  
☐ aksiologiyanın  
☐ qnoseologiyanın

690 S.Hantinqtona görə, qloballaşma nəticəsində dünya neçə mədəni-etniki sivilizasiyanın münaqişə səhnəsinə çevriləcəkdir

- ☐ 5  
☐ 4  
☐ 10  
☐ 15  
☒ 8

691 BMT-nin 99-ci ildə Rio-de-Janeyroda çağırılmış konfransında hansı sənəd imzalanmışdır

- ☐ “Planetin dostları”  
☐ “Artımın hədləri”  
☐ “Bizim gələcəyimiz”  
☒ «Davamlı inkişaf konsepsiyası»  
☐ “Ədalət naminə səfərbərlik”

692 Antiqlobalizm hərəkatının məqsədi nədir

- ☐ miqrasiyaların qarşısını almaq  
☒ varlı ölkələrdə cəmləşmiş maddi vəsait və ehtiyatları yenidən bölüşdürərək ədaləti bərpa etmək  
☐ yeni informasiya texnologiyalarını inkişaf etdirmək  
☐ demoqrafik problemləri həll etmək  
☐ cinayətkarlıqla mübarizə aparmaq

693 S.Hantinqtona görə, qloballaşma

- ☐ qlobal problemlərin kəskinləşməsi dövrüdür  
☐ mədəniyyət və ənənələrin dağılmasıdır  
☒ dünyanın nisbətən kiçik sistemlərin – mədəni –etniki sivilizasiyaların münaqişə arenasına çevrilməsi prosesidir  
☐ qlobal iqtisadi artım dövrüdür  
☐ ənənəvi siyasi qaydaların dağılması dövrüdür

694 Qloballaşmanı mültimədəni cəmiyyət dövrü kimi səciyyələndirən tədqiqatçı kim olmuşdur

- ☐ FNuşeler  
☒ Shantinqton  
☐ UBek  
☐ HŞumann  
☐ OLafonten

695 Risk cəmiyyəti konsepsiyasının müəllifi kimdir

- ☐ SHantinqton  
☒ Ubek  
☐ FNuşeler  
☐ HMartin  
☐ HŞumann

696 İqtisadi sferada qloballaşma prosesi nə ilə səciyyələnir

- ☐ sosial yönümlü iqtisadiyyatın formalaşması ilə
- ☒ iqtisadi proseslərin milli dövlətlərin çərçivələrindən kənara çıxması ilə
- ☐ kapital axınının artması ilə
- ☐ dövlətlərin qarşılıqlı faydalı iqtisadi əməkdaşlığı ilə
- ☐ dövlətlərin iqtisadi müstəqilliyinin artması ilə

697 Dünya birliyi qarşısında duran kəskin kompleks problemlər necə adlanır

- ☐ beynəlxalq
- ☒ qlobal
- ☐ beynəlmiləl
- ☐ regional
- ☐ qitə

698 Bəşəriyyətin iqtisadi inteqrasiyası, ölkə və regionların bir-birindən asılılığının artması necə adlanır

- ☐ beynəlmiləşmə
- ☒ qloballaşma
- ☐ regionallşama
- ☐ informasiyalaşma
- ☐ ideolojiləşmə

699 968-ci ildə müasir dövrün ən kəskin problemlərini təhlili üçün yaradılmış beynəlxalq ictimai təşkilat necə adlanır

- ☐ Fransa klubu
- ☒ Roma klubu
- ☐ Bilderberq klubu
- ☐ London klubu
- ☐ Парис клубу

700 Roma klubu birliyi öz sıralarında kimləri birləşdirir

- ☐ antik incəsənət sevərləri
- ☐ Roma politoloqlarını
- ☐ Roma futbol azarkeşlərini
- ☐ Roma filosoflarını
- ☒ müasir dövrün qlobal problemlərini araşdıran alimləri